

matto itells est sine trāsmutatōe: q̄ p̄nt eē in intellectu plures iformationes s̄ll. hoc aut̄ nō eēt nisi posset itelligē plura s̄ll. q̄ r̄c. ¶ P̄. deus itelligit oia s̄ll: itellec^o n̄ vnū tm̄ iuxta illud p̄b̄i. possum^o scire plura s̄ll. itelligē vnū solū. ergo itells angeli qui est medi^o itelligēt mediō mō. sed mediū iter oia s̄ll z vnū tm̄ est plura s̄ll q̄ r̄c. ¶ P̄. sicut se hēt vnū itelligēs ad vnū itelligib̄i se sic plures itelligētes ad plura itelligib̄ilia: ergo p̄mutatim sicut plures itelligētes se hēt ad vnū itelligib̄ile sic vnū itelligēs ad pl̄ra itelligib̄ilia. sed pl̄res itelligētes p̄nt s̄ll itelligē eādē rem z idē itelligib̄ile. q̄ vnū itelligēs poterit s̄ll itelligē plures res z pl̄ra itelligib̄ilia. ¶ P̄. angelus itelligit s̄ll deū z creaturam qz nō desistit itelligē res in p̄o ḡne: p̄ hoc q̄ itelligat eas in v̄bo nec ecōuerso. cū enim m̄strat nob̄is z sunt it̄cti circa nos: nō p̄ hoc desistūt vidē factē p̄is qui i celis est: q̄ itelligūt plura s̄ll. ¶ P̄. si sp̄s i itellu n̄o semp eēt p̄iuncte fantasm̄tib^o a q̄b^o sunt cāte semp es sent in actu pleno z semp itelligerem? s̄z oēs h̄i sp̄s ergo cū sp̄s in itellu angelico semp sint p̄iuncte idēis oīnis a q̄b^o sunt deriuare semp sūt in actu pleno z semp angelus itelligit s̄m oēs illas: ergo r̄c. ¶ P̄. opatur angelus circa plura z diuersa utputa circa hoīem z lapidē quoz nō eēt vna sp̄s: q̄ itelligit s̄ll per pl̄res sp̄s z ita plura in eo q̄ plura. ¶ P̄. corp^o per quantitatē dīmēnsiua p̄t cōtingē plura s̄ll: ergo multomagis angelus per quantitatē v̄tūale: ut per suā v̄tūte intellectuā poterit itelligē plura s̄ll. ¶ In tr̄ium est: qz quārōne posset plura posset z ifinita. sed hoc est falsuz q̄ possit itelligē s̄ll ifinita: ergo q̄ possit itelligē s̄ll plura falsum erit. ¶ P̄. vnus nō excedit sb̄am: sed s̄ba angeli nō p̄t eē in plurib^o locis s̄ll. ergo nec itells angelicus poterit itelligere plura simul.

Respondeo dicēdū q̄ hīc distinguēdū est z ex pte cognitionis angelice z ex pte cognitōz. ex pte cognitōis angelice distinguēdū est eo q̄ angelus nō eodē mō cognoscit quēcūq̄ cognoscit. Nā aliq̄ ipse cognoscit p̄ gr̄am: aliq̄ per n̄āz. Rursus nō oia que cognoscit per n̄am cognoscit eodē mō s̄z aliq̄ cognoscit per eēt̄ia: aliq̄ per iformationē: z ea que cognoscit p̄ iformationē nō cognoscit eodē mō. Sed aliq̄ cognoscit p̄ncipal̄. aliq̄ ex p̄nti. Sic etiā de ip̄is cognitōis est distinguēdū: qz cognoscere plura cognita s̄ll hoc erit dupl̄. uel ut plura. uel non ut plura. Cū ergo queris utrū angelus possit itelligere pl̄ra s̄ll. aut tu queris de eodē mō cognitōis: aut nō. si sit qd̄ nō ut eodē mō cognitōis fatēdū est q̄ angelus itelligit plura s̄ll sed nō eodē mō. Si aut̄ queras utrū eodē mō possit angelus itelligere plura simul. dicem^o q̄ p̄t sed nō plura ut plura. itelligere ergo plura simul variant s̄m duas cōditiones videlicet per itelligē eodē mō: uel nō eodē mō: uel per itelligere ut plura uel nō ut plura. sed q̄ncūq̄ aliqd̄ uariat s̄m duas cōditiones p̄nt ibi fieri q̄tuor cōbinationes. ut si uariaret corpus per calidū z frigidū posset quadrupl̄ combinari calidū z frigidū per respectū ad corpus. qz uel inuent̄ corp^o calidū z nō frigidū ita q̄ h̄iet vnū z nō alterū. uel inuent̄ frigidū z nō calidū qd̄ h̄eret alterū z nō vnū. uel inuent̄ nec frigidū nec calidū qd̄ h̄eret neutrum. uel inuent̄ calidū z frigidū qd̄ h̄eret utrū q̄. p̄mi tres modi sunt possibiles circa corpus. Inuent̄ enim corpus qd̄ est calidū z nō frigidū ut ignis: z qd̄ est eēt̄ialiter frigidū z nō calidū ut aqua. z quod nec est frigidū nec calidū ut celū. q̄ aut̄ inuent̄ corpus per se simul calidū z frigidū est ip̄ossibile: eo q̄ il la d̄o aduicē repugnāt̄a habeāt. sic etiā z in p̄p̄o

to cū queris utrū angelus possit itelligē plura s̄ll. q̄a hoc qd̄ d̄i plura s̄ll p̄t uariari s̄m duas cōditiones. videlicet pro eodē mō z ut plura. poterit ibi eē quatuor cōbinationes. qz si angelus itelligit plura s̄ll: uel hoc erit ut plura sed nō eodē mō. uel nō eodē mō s̄z nō ut plura. uel nec ut plura nec eodē mō. uel 4° angelus itelligit plura s̄ll z ut plura z eodē mō do. p̄mi tres modi sunt possibiles. q̄r^o aut̄ modus est ip̄o: eo q̄ h̄eat repugnāt̄a uel simpl̄: uel saltē in angelo. z qz h̄et repugnāt̄a in angelo id̄ nō p̄nt in eo illa duo cōbinari q̄ itelligat plura s̄ll z eodē mō z ut plura: s̄z anteq̄ exequimur de cōbinationib^o op̄z nos exequi de simplicibus: eo q̄ cōbinationes ex simplicib^o dependēt. hoc ergo ordine p̄cedemus in hac q̄ōne. qz p̄mo ostēdemus quor̄ modis angelus itelligit plura. sed nō eodē mō. 2° declarabimur quor̄ modis angelus itelligit plura sed nō ut plura. 3° exequemur de oibus cōbinationibus p̄habitis. ¶ Propter p̄m̄ scēdum q̄ angelus tripliciter itelligit plura s̄ll nō eodē mō. Nam itelligit plura simul nō eodē modo: qz vnū itelligit per gr̄am. aliud per n̄am. Scōdo p̄t itelligere plura simul nō eodē mō: qz vnū itelligit per eēt̄iam: aliud per iformationē. Tertio p̄t hoc cōtingere q̄ itelligat plura simul nō eodē modo: qz vnum itelligit p̄ncipal̄iter. aliud ex p̄sequēt̄. ¶ Primo modo itelligit angelus plura simul qz itelligit s̄ll deū z creaturā. sed hoc ut patebit nō est eodem modo: qz deū itelligit per gr̄am: creaturā v̄o per n̄āz. ¶ Secūdo modo itelligit angelus plura simul cū itelligit se z alia. sed hoc nō erit eodē modo: qz se itelligit per eēt̄ia. alia v̄o utputa hoīem uel leonem itelligit per iformationē. nisi enim iformaret̄ specie aliorum nō itelligeret per se alia. ¶ Tertio modo itelligit plura simul cū itelligit subiectū z p̄dicatū. uel cum itelligit cām z effectū. uel cum itelligit naturā aliquā z participat̄a naturā illā. oibus enim h̄is modis itelligit plura simul sed nō eodē modo. Nam cū itelligit subiectū z p̄dicatū itelligit plura simul sed non eodem mō. qz subiectū itelligit p̄ncipal̄iter p̄dicatū ex p̄nti. sic cum itelligit cām z effectū itelligit plura simul. sed cām itelligit p̄ncipal̄iter: effectū autē ex p̄nti. z isto etiā modo cū itelligit n̄am aliquā z p̄ticipat̄a n̄am illā itelligit plura simul. sed n̄am itelligit p̄ncipal̄iter p̄ticipat̄a aut̄ ex p̄nti. Dicimus autē q̄ angelus p̄t itelligere z itelligit plura simul qz itelligit simul deū z se. uel simul itelligit deū z creaturas alias. Sed se z creaturas alias itelligit natural̄iter. qz n̄aliter angelus est supra se cōuersiuus cum sit v̄tūus immālis nō alligata corp̄i: z si n̄aliter angelus est supra se cōuersiuus n̄aliter itelligit subiectam suā z n̄aliter itelligit species aliarū rerū que sunt in ip̄o. z si n̄aliter itelligit sp̄s aliarū rerum in ip̄o existētes qz est plenus formis z sp̄bus n̄aliter itelligit ip̄as res quarū sunt species. ergo corp̄o q̄ n̄aliter angelus est supra se cōuersiuus n̄aliter itelligit se z creaturas alias: deū aut̄ nō p̄t itelligere n̄aliter: qz s̄m sententiam ap̄t. lucē habitat inaccessib̄ile. nullus enim intellectus creat^o p̄t n̄aliter p̄gere nec accedere ad vis̄ionē tāte lucis. huius aut̄ cām assignat Dio^o p̄mo cap^o de di. no. qui loquēs de diuina eēt̄ia ait q̄ est oibus ex̄itibus in via tanq̄ ab oibus sup̄substantialiter separa. eo enim ip̄o q̄ deus s̄m sub̄am nō est p̄ctus ad aliqd̄ genus eēt̄ium. oia aut̄ eēt̄ia sunt contracta ad aliqd̄ genus eēt̄ium ip̄e est sup̄b̄aliter separatus ab oibus ex̄itibus eo qz nō potest esse aliqd̄ n̄aliter vis̄ibile alteri nisi illud sit p̄portionatū ei. de-

De cogni. angelorum

us qz est supsubstantialiter separatus ab oibus exntib⁹ z ab oi itellu creato: tō nō est nālī itelligibllis ab aliq tali itellu. Si aut itelligit ab itellu creato hoc erit p grām nō per nām. Intellect⁹ igit angelicus pōt cog scē z cognoscit deū z creaturā. nō aut eodē mō. s; de um cognoscit p grām. creaturā p nām. qz aut cogscat ea sū: ut qz sū cognoscit deū z se: uel deū z creaturas per Aug^m p3. 4. sup gen. ad lraz. qui vult angelos sū hēre cognitionē diurnā siue meridiana: z uespina z matutina. dī at cognitio diurna siue meridiana cognitio angelica qua cognoscit deū que dicta est diurna z meridiana rōne nimie claritatis ul nūmū seruorū. Est eni in meridie dies clarior z seruētor. sic angeli ut cognoscūt deū hnt cognitionē clariorē z ardētī z seruē tī z cū maiorī desiderio serunt in cognitionē dei q̄ i cognitionē altcuī creati. ipse eni de⁹ est ille in quē desi derāt angeli p̄cipē. Inde est q̄ cognitio quam hnt angeli de deo diurna z meridiana dca est. cognitio at quā hnt de creaturis uespina dicta est qz tenebrosa ē respectu cognitiois quā hnt de deo. maiorē eni clari tatē z luminositatē hēt angelus cognoscēdo deū q̄ cognoscēdo oēs creaturas. imo sic enī multo p̄es cre ature q̄ sint z cognoscēt oēs cās sū nō hiet tāta clari tatē z tāta luminositatē quātā hēt ex cognitione dei. cognitio q̄ de creaturis quā hnt angeli in se dī uespī na rōne tenebrositatis. S; ulter⁹ cū ex cognitioē cre ature assurgūt in laudē dei dicunt hie cognitionē ma tutina. est enī mane p̄ncipiū diei: z uespa finis. referre q̄ cognitionē creature in laudē creatoris est referre ef fectū in cām: ultimū in p̄m: uespa in mane. iō talis cognitio dicta est matutina. hec autē trīa videlicet cog nitionē diurnā uespina z matutina angeli hnt siml: qz sū cognoscūt deū z creaturā: z ex cognitioē creatu re surgūt in laudē creatoris. hoc est q̄ qd Aug⁹ dicit. qz nō est audiēdus ille qui diceret illa ciuitatē celestēz in milib⁹ angeloz: aut nō cōtēplari creatoris eūnitatē q̄tū ad cognitionē diurnā: aut imutabilitatē ignorare creature quātū ad cognitionē uespina. aut ex ifertō ri cognitioē nō laudare creatorē q̄tū ad cognitionēz matutina. z subdit qz angeli sū totū hoc p̄nt sū totum hoc faciūt. vñ cōcludit ibidē. qz sū ergo hnt z dies z uespa z mane. i. cognitioē diurnā uespina z matu rina. Declarat autē idē Aug⁹ in eodē li^o p ea que videm⁹ in hoc vniuerso corpali. Nā cū terra sit spica z nō sū tota pōt illamari a sole. S; cū sol circulariter ferat circa terrā successiue illuminat eā nūc vna ptem nūc alā. cū q̄ sū dies in terra ubi sol aspicit: qz sol sū nō aspicit oīm pte terre nō est sū dies in oi pte terre. sed sole exīte in aliq p̄cto emisipū in vna pte t̄re fac diē in alia noctē. nec in oi pte terre facit sū noctē. nec in q̄libet pte sū diē. sed in aliq pte terre facit p̄m noctis: in aliq mediā noctē. in aliq finē noctis. sic ē i ali qua pte t̄re facit p̄m diei. i. mane. in aliq aut mediū di ei. i. meridiē. in aliq vō finē diei. i. uespa. exīte q̄ sole in vno z eodē p̄cto q̄tū ad noctē in diuersis p̄tib⁹ ter re facit sū p̄ncipiū z mediū z finē noctis. z quātuz ad diē in alijs z alijs p̄tib⁹ terre z facit sū mane meridiez z uespa. Sic q̄ in hoc vniuerso corpali sū est mane meridies z uespa: sic in ipso angelo sū sū spūalit t̄s trīa. z sū est in eo cognitio diurna uespina z matutia. imo excellēt⁹ hēt angelus ista spūalī q̄ hēt vniuersum corpali. qz vniuersuz hēt mane: meridiē: z uespa successiue quātū ad suas p̄es: s; hēt illa sū sū se totū. nō q̄ hēt oia illa simplr sū quālibet sū pte. sed angelus semp hēt illa sū. vñ Aug⁹ ut in eodē li^o. vni uersum aut mūdū qz nō videt sū atēdē uelit. z olem

ubi sol est. z noctē ubi nō est. z uespa vñ discedit. z mane quo accedit sū hēre. S; nos plane in terris hec oia sū hēre nō possum⁹. z subdit. qz nec tō m̄ ista terre nā p̄ditionē lucisqz corpeē t̄palē localēqz circuitū illi p̄te spūalī coeque debem⁹ ubi semp est dies in p̄tēpla tione: z icōmutabilis vitatis semp uespa in cognitioē in seipsa creature. semp mane ex hac cognitioē in lau dē creatoris. Declarat est q̄ p̄mū quō angelus cogscit plura sū: qz sū cognoscit deū z creaturā sū hēt cogniti onē diurnā z uespina. diurna in cognitioē creature i seipsa. sed ista plura ut patuit nō cognoscit eodez mō sed deū cognoscit p grām: creaturaz in seipsa. i. in p̄o gñe per nām. S; dices qz cū iste sint due diuerse cog nitiones. cognitio. i. deitatis in seipsa: z cognitio cre ature in p̄o gñe quō p̄nt ista duo sū eē. hoc aut qdam declarat ex possibilitate recipiētis. dicit eni qz sicut i mā corpali qn receptio nō fundat sup eadē possibilitate tūc pōt mā recipere plura talia sū: ut sū recipit mā formā s̄balē z accitālē eo qz receptio hui⁹ z illi⁹ nō sū dat sup eadē p̄litate. Nā receptio forme s̄balis p se fūdat in ipsa p̄litate. māe. receptio forme accidētalis. in ipsa p̄tēlitate cōpositi. Sic z in p̄posito s; eos nō sup eadē p̄litate itells fūdat cognitio creature z cognitio creatoris. sed hāc rōne assignare nō est ostē dere quō in eodē p̄nt eē plura sū. sed est ostēdē quō in p̄tib⁹ s̄bris p̄nt eē p̄tes receptioēs: ut qz aliō s̄m est mā. aliud totū cōpositū. iō in hys duob⁹ s̄bris p̄nt eē plures receptioēs ut receptio forme s̄balis in mā z forme accitālis in cōposito. S; nos querim⁹ cāz quō in eodē p̄nt plura recipi. nō quō i plurib⁹ s̄bris p̄nt eē plures receptioēs. pp qd sciēdū qz quoriscūqz aliq hnt repugnātia aduicē uel s̄m se uel ut sunt in aliquo tūc illa plura nō p̄nt eē sū in illo. sed si nō hnt repugnā tia p̄nt. illa aut dicunt hēre repugnātia aduicē ex q̄ bus nō sit aliquo mō vnū. illa nō hnt repugnātia ex q̄b⁹ est aptū natū fieri vnū. nūc aut est ita qz nec ex du ob⁹ in potētia nec ex duob⁹ in actu fit vnū. Nā ex ue re multis nō fit vnū ut dī in p̄mo de gñone. s; ex actu z potētia fit vnū: qz act⁹ z potētia sū qz hnt nō dicit multa: imo sū se ex actu z potētia fit vnū. iō dī in. 2. de aia. qz nō opz querē quō ex figura cere z cera fiat vnū: nec quō ex mā z forma siue ex potētia z actu. eo enim ipso qz hoc est potētia z hoc actu ex illis vnum vñ nō opz sū dare nec clauū nec collā nec ligamentū ad plūgēdā potētiām actū. Nō hnt enī hec cām nūc motorē ut dī in fine. 8. meta. qz enī ex potētia z actu fiat vnū nō est cā aliq cōglutinās actu potētie. S; si hnt cām hnt motorē t̄m siue cām agētē que reducit potētia ad actū z facit potētia tale actu tale. Igit sū ostēdē poterim⁹ qz cognitio qua cognoscit de⁹ est mul to formalior z actualior. cognitio autē qua cognoscit creatura in p̄o gñe est multo mālloz z potētiāloz nō oportebit dubitare quō ille due cognitiones p̄nt siml eē cū vna sit q̄s̄stramētū z māe. alia vō sit qd p̄fecti us z q̄s̄i formale. Imaginabimur eni qz sicut grā i nul lo nām ipedit: nullo mō nām destruit nec tollit sed p̄ ficit: sic cognitio qua cognoscit de⁹ que est ḡuita z p̄ grāz in nullo destruit nec ipedit nec tollit cognitionē q̄ cogscit creatura que est nālīs z s; nāz s; magis hec cognitio illā cognitionē ordinat z p̄ficit. olem⁹ enim qz nālīter angelus pus cognoscit res in p̄o gñe per na turā uel per ipēs nālīter iditas: z ēt hoc est in potētia ad gen⁹ z ad cognoscēdū deū per eētū: que sic se ha bēt qz vnū est in potētia ad aliud. uel qz ex vno aliqd est in potētia ad aliud: vnum p̄ficit z non tollit aliud. ¶ Dico quō angelus pōt cognoscē plura sū nō eodē

mō: sed vñ cognoscit per nām: aliud per grāz. et hoc mō cognoscit angelus deū et creaturā. restat ostēdere quō angelus possit cognoscē plura sūt: vñ per eēntiā et aliud per iformationē: sicut quē modū cognoscit se et alia. opz enī ponere qd sit aliqd itelligē ipsi angelo ita nāle qd semp pueniat eūtra qd nullo mō angelus desistat itelligē sicut illū modū itelligēdi. et sicut hoc dicitur qd angelus semp itelligit se et ea que sunt in se itelligit oēs alias spēs itelligibiles exītes in ipso: et per pñs itelligit in qdā vltimate et sub quodā mō pfulo oia oba illarū specterum. ab isto autē itelligere angelus nunq̄ recedit nec vnq̄ desistit. et sicut hoc suū itelligē nō ē casuale. Sed hñdo istā cognitionē pfulam oīuz que pōt itelligere pōt se per uolūtātē pueritē nūc sup hāc spēs nūc sup illā: et itelligere spālīter nūc hāc rē nūc illam. nō est ergo difficultas quō angelus itelligit se spālīter et alia sub mō pfulo: qd hoc est per vñā et eādē itellectionē siue per vñā et eūdē actū itelligēdi. per illā enī eādē itellectionē per quā itelligit se itelligit oia que sūt in se: qd nō posset se itelligē cōplete nisi itelligeret oia que sunt in ipso: sicut nō pōt cōplete itelligi sicut nisi itelligant p̄tates exītes in ipso. Itelligēdo ergo se itelligit spēs itelligibiles que sunt in eo et per pñs opz qd aliquo mō uel saltē sub mō cōfuso uel in qdā vltimate itelligat oba illarū spērū. qre ut dicitur est non est dubiū quō angelus itelligit se spālīter et alia sicut mō pfulo. Sed dubiū est quō possit itelligere spālīter se et aliqd aliud: ut cū quō possit itelligere spālīter se et leonē. qd hoc erit per alia et alia itellectionē. semp enim angelus itelligit se spālīter: qd semp eēntia sua que est qd itelligibile in actu est cōiūcta pō itellectui cāns in eo itellectionē sui ipsi. sicut si sensibile in actu semper eēt p̄lūctū sensui semp cāret in sensu sensationem siue actū sentiēdi per quē sentiret hī sensibile. imo cogimur ponē qd angelus nunq̄ desistat se itelligere. qd si nō semp se itelligeret casu itelligeret alia. nō est enim via ad euadēdū quō angelus nō casu itelligat nisi po mēdo qd ipse semp itelligat se: et semp itelligēdo se itelligit oēs spēs itelligibiles que sunt in ipso. et per pñs in qdā vltimate itelligit oia oba illarū spērū. sed si aliquādo posset desistere se itelligere posset desistē itelligere spēs illas: casuale ergo eēt qd cōuertēt se sup hanc spēm potē qd sup illā. ponē autē in sibiō separatō p̄p̄taz opationē eē sic casuale est totū cōfundere vniuersū. vñ et phus in. 12. meta. in istis inferiorib⁹ dicit eē multa casualia. sed in corpib⁹ supercelestib⁹ et itelligētib⁹ que in vniuerso sunt sicut liberi in domo. talia casualia sicut eū nō cōtīgūt. qd et si nō sit uerū simplr dicitur phī. in qd p̄p̄taz opationē angelī ponam⁹ sic casualē. et qd dicitur mus qd angelus casualr se cōuertat sup illud qd vult agere est oīno rōni dīsonū. Reuertamur ergo ad p̄positū et dicam⁹ qd angelus semp itelligit se et ea que sunt in se. pp qd itellectio sui ipsi semp est in itellectu angelī. igit cū angelus spālīter se cōuertit sup hāc spēm itelligibile: ut puta sup spēm lapidis aut aialis opz qd cāet in ipso itellu angelī itellectio lapidis uel aialis. et angelus itelligit sit se et aliqd aliud: ut puta lapidē uel aial aliqd ut puta leonē uel asinū. sed hoc nō erit eodē mō: qd se itelligit per eēntiā: lapidē leonem et qd cūq̄ aliō itelligit per spēm itelligibile siue per iformationē nō ipē. Dices tñ hoc eē ipole qd erūt in itellectu āge li sicut due itellectiones. vna cāra ab eēntiā angelī p quā itelligit se et ea que sūt in se. et alia cāra a spē itelligibili sup quā spālīter se cōuertit per quā itelligit aliqd aliud qd nec est ipse nec in ipso: ut puta qd itelligit lapidē uel leonē qd videt ipole. videlicet qd in eodē itel-

lectu sint sicut due itellectiones. Sciēduz ergo qd sicut se hēt spēs itelligibilis ad eēntiā angelī: sic ut ostēdemus se hēt act⁹ itelligēdi siue itellectio cāra a spē itelligibili et itellectio cāra ab eēntiā. ostēdem⁹ enī qd spēs itelligibilis est qd formale et qd p̄fectiū eēntie: ita qd eēntia est qd stramētū et fundamētū et sicut spēs itelligibilis: sic itellectio cāra a spē itelligibili erit qd formale respectu itellectionis cāre ab eēntiā. sicut ut dicitur cebat qñ duo ita se hñt adinulcē qd vñ est formale respectu alteri⁹: nō est incōueniēs illa duo sūt eē in eodē. qd autē spēs itelligibilis iformet et p̄ficiat eēntiā angelī p̄z. Nā p̄fectiones nō sunt in sbo ordine situati sed ordine cālī. quilibet enī forma exīns in mā per eēntiā attingit eēntiā mae. Tō est enī ordo situatis iter formas ita qd forma s̄balis attingat eēntiā mae: et forma accñtalis attingat eēntiā forme s̄balis. nō autē eēntiaz mae: sicut uestis p̄ma attingit carnē uestis autē secūda nō attingit carnē sed attingit uestē p̄mā. ubi cūq̄ enim est eēntia forme ibi est eēntia mae. et quēcūq̄ essēntia attingit eēntiā forme attingit et eēntiā mae. hñ igit ostēctū est qd iter formas et p̄fectiones mae nō est ordo si tualis: est tñ sicut ordo cālīs: qd sicut eēntia cūcūlibet forme tā s̄balis qd accñtalis attingat eēntiā mae. essēntia tñ vñ forme attingit cālīter eēntiā mae mediāte eēntiā alteri⁹ forme: ut eēntia forme accñtalis mediāte eēntiā forme s̄balis: et eēntia accñtis posterioris eēntiā attingit mae et eēntiā sube mediāte eēntia accidētis poris. Nā cū aliq̄ p̄ra fluūt ab aliquo: uel cū aliq̄ p̄ra recipiunt in aliquo semp posteri⁹ cālī fluit et recti p̄ mediāte poris. sic et in p̄posito ipsa suba angelī p̄ficiat a potētia itellectiua et a spē itelligibili: ita qd utri⁹ qd est p̄fectio sube: nec est ibi ordo situatis sed cālīs. recti p̄t enī spēs itelligibilis in suba angelī mediāte potētia itellectiua cālīter nō situat. uerū est enī dīcē qd spēs itelligibilis attingit ipsam eēntiā sube angelī et p̄ficiat ipsam eēntiā. vñ et phs in. 3. de aia. ponit ipsā aiaz eē locū spērū nō sicut in totā: sed sicut in itellu. sicut enī potētia sensitīua aia nō est loc⁹ spērū. spēs enī sensibiles nō dicunt eē in eēntia aie: sed in organo. qd potētia sēstrua est p̄fectio organī: sed spēs itelligibiles dicuntur eē in ipsa eēntia aie. qd potētia itellectiua ut in sbo est in ipsa eēntia. sic et in p̄posito spēs itelligibilis angelice sūt in ipsa eēntia angelī: et p̄nt dīcī p̄fectio ipsi eēntie. Sicut ut dicebat sicut se hēt spēs ad eēntiā: sic se hēt itellectio uel act⁹ itelligēdi cāra a spē ad actū itelligēdi cāra ab eēntiā. qre sicut spēs nō excludit eēntiā nec tollit ipsam imo p̄supponit eā. nā nisi eēt essēntie nō posset eē talis spēs. sic itellectio cāra a spē non tollit itellectionē cāra ab eēntiā: imo p̄supponit ipsam et vna est p̄fectio alteri⁹. possum⁹ qd dīcē qd in itellu angelī sunt ut eē p̄nt tres itellectioes sūt. qñ vna est p quā itelligit se. 2⁹ per quā itelligit alia. 3⁹ p quā itelligit deū. p̄ma catur ab eēntiā angelī. 2⁹ a spē itelligibili. 3⁹ ab eēntiā dīna. 2⁹ est p̄fectio p̄me: qd itellectio cāra a spē itelligibili est p̄fectio itellectiois cāre ab eēntiā sicut ipsa spēs itelligibilis est p̄fectio eēntie. 3⁹ autē itellectio ē p̄fectio oīuz qd est formalior oīb⁹ sicut ipsa eēntia dīna ē formalior cūctis. Sed si sic dīcīm⁹ occurrit nob⁹ qñuo breues dubitationes. qñ p̄ma est quō spēs itelligibilis possit eē p̄fectio eēntie: et maxie quō spēs itelligibilis angelī inferioris possit esse p̄fectio eēntie angelī superioris. 2⁹ est cū in itellu angelī nō sit itellectio cāra a spē itelligibili nisi illi itellectiois s̄sternat itellectio cāra ab eēntiā: qre in itellu nō est itellectio cāra a spē itelligibili absq̄ itellectioe cāra ab eēntiā. et cū spēs itelligibilis mediāte potētia itellectiua ē ipsa eēntia aie sicut

De cogni. angelorū

spēs itelligibīlis in angelo mediāte suo itellu est ipsa eētia angeli. 3^a est utrū eodē mō cōparet itellectio cāta a spē itelligibīli quā angelus itelligit alia ad itellectiōē cāta ab eētia qua angelus itelligit se sicut cōparat ipsa spēs ad ipsam eētiā. 4^a est cū itellectio q̄ itelligit de³ sit formalior oīb⁹. itellectio autē causata a spē itelligibīli sit formalior itellectiōē cāta ab eētia angeli. utrū eodē mō cōparet itellectio per quā itelligit de³ ad itellectiōēs alias: sicut itellectio cāta a spē cōparat ad itellectiōē cāta ab eētia. ¶ Prop^o p̄mū sciēdū q̄ spēs itelligibīlis alicui⁹ rei est quēdāz formalis ex p̄ssio ei⁹. formalis⁹ enī eē hēt res fm spēm itelligibīlē q̄ hēt fm seipsaz. r̄ ide est q̄ a magnis potē⁹ r̄ bñ q̄ eētia diuina a nullo itelligit p̄ spēm sed p̄ seipsam. qz tūc eētia diuina hēt eē formalis⁹ alicubi q̄ in seipsa. hēret enī fm hoc eē formalis⁹ ubi eēt per spēm q̄ in seipsa ubi est p̄ eētiā. eēt igit̄ aliqd̄ formalis⁹ r̄ p̄fecti⁹ ipsa eētia diuina qd̄ eē nō pōt. q̄re cū spē cū sit quēdā formalis ex p̄ssio rei lz eētia angeli inferioris sit min⁹ formalis q̄ eētia angeli superioris. spēs tñ per quā angelus supior itelligit inferiorē est multo formalior q̄ eētia angeli superioris. imo ēt ipse spectes rerū mālū exētes in mēte angeli sūt multo formaliores q̄ ipsa eētia angeli: r̄ qz semp formalis⁹ pōt eē p̄fectio ei⁹ qd̄ est min⁹ formale. spēs itelligibīlis in angelo hēt rōnē p̄fectionis respectu eētie ei⁹: r̄ itellectio cāta a spē hēt rōnē p̄fectionis respectu itellectiōis cāte ab eētia ipsi⁹. nō tñ pp hoc debem⁹ dicē q̄ angelus p̄fectiori mō itelligat alia q̄ seipsm. est enī ac cūctā p̄fectio sbe nō tñ pp hoc accis est aptū natū p̄fecti⁹ itelligi q̄ sba: imo sūba est pōt accēte: cognitio ne: dīffōne r̄ tpe ut dī in. 7. meta. cū ḡ ipse spēs itelligibīles sint ibētes ipsi sube angelice r̄ ex hoc sint p̄fectiores ea: nō tñ angelus p̄fecti⁹ itelligit per itellectiōē cāta a spē itelligibīli per quā itelligit alia q̄ itelligat per itellectiōē cāta a sua sūba p̄ quā itelligit p̄ seipsm r̄ ea que sūt in ipso. imo qz angelus eētia⁹ cōparat ad itellectiōē cāta a sua sūba q̄ ad itellectiōē cāta a spē p̄fecti⁹ itelligit p̄ itellectiōē cāta a sūba q̄ p̄ itellectiōē cāta a spē. ul̄ possum⁹ dicē q̄ spēs nō eēt itellectiōē nīlī in vīute obi. eētia autē cāt eā fm se. angelus ḡ nālī cognitioē magis itelligit se q̄ aliud qz magis est qd̄ est fm se q̄ fm aliud. ¶ 2^m autē dubitabile de leni soluit. Nā lz spēs itelligibīles sint i ipsa eētia a se sicut spēs itelligibīles sunt in ipsa eētia angeli. attñ eētia aie n̄e est potētia pura in gñe itelligit bñū: tō nullā itellectiōē alia cāt ab itellectiōē spēi sicut nec mā cāt aliqū itellectiōē alia a forma. Sed qz in gñe itelligibīlis eētia angeli est aliqd̄ in actu p̄ter spēm itelligibīlē tō cāt itellectiōē alia a spē itelligibīli r̄ illa itellectio cāta a sūba est subtracta itellectiōis cāte a spē. r̄ sic ipsa sūba est subtracta speciei qd̄ videm⁹ p̄ sile i sensibīlī⁹. ut si in aliquo sensibīlī sē duo sensibīlia in actu ut puta sapor r̄ humor: lz sapor ut in sbo fundet i humido: attñ qz sbo humidū dicit̄ qd̄ sensibīle i actu p̄ter saporē: nō solū sapor imutabit sensum sed ēt humidū. imo qz sapor est apt⁹ nat⁹ fūdari in humido: nō videt sapor posse imutare sensū sine humido. ¶ Tertū autē dubitabile sic declaraf. Nāz cū querit utrū eodē mō cōparet itellectio cāta a spē ad itellectiōē cāta ab eētia sic ipsa spēz cōparat ad eētiā. dicit̄ d3 q̄ nō est p̄ oēs modū sūlis hīc r̄ sibi. Nā actualitas spēi in nullo remittit nec dīminuit actualitā eētie. sed itellectio cāta a spē aliquo mō remittit ul̄ dīminuit itellectiōē cāta ab eētia. Nā si in itellectio angeli eēt sola itellectio cāta ab eētia ita q̄ ange

lus nō cōuerteret se nisi sup̄ seipsm p̄fecti⁹ itelligēt seipsm q̄ si itellū ei⁹ eēt itellectio cāta ab eētia r̄ cāta a spē. p̄fecti⁹ enī itelligit angelus se si cōuertat se sup̄ seipsm tñ q̄ si cōuertat se sup̄ se r̄ sup̄ alia. Intellectio igit̄ qua angelus itelligit se nunq̄ totalr tollit. Semp enī angelus seipsm itelligit. attñ remittit r̄ dīminuitur hī itellectio p̄ quā angelus itelligit se cū angelus cōuertit se sup̄ aliquā spēm itelligibīlē r̄ itelligit sū p̄ eētiā suā se r̄ p̄ spēm illā itelligibīlē alia a se. cā autez hī sumēda est ex itētiōē uolūtatis. Nā spēs est inde terminata ut hec uel illa moueat itellm. hāc dēterminatiōē accipit ex itētiōē uel ex cōuersione uolūtatis sup̄ hī spēm. Cū enī angelus multas spēs hēt apud se itelligētia ei⁹ nō iformat actu oīb⁹ illis spēbus. sed nec iformat ita spē itelligibīli nec illa pur uolūtatis diuersimode se cōuertit sup̄ hī spēs. Ex ipsa ḡ p̄uersione uolūtatis tribuit aliq̄ actualitas ipsi spēi. sic dicere possum⁹ q̄ sicut ex itētiōē uolūtatis angelice cōuertētis se sup̄ spēm tribuit actualitas ipsi spēi ut possit actu itelligēdi cāre. sic ex p̄uersione uolūtatis angelice sup̄ seipsm siue sup̄ suā eētiā efficit ipsa eētia ef ficacior ad cāndū actu itelligēdi. semp ḡ eētia angeli cāt actu itelligēdi in ipso itellu angeli. r̄ semp angelus itelligit seipsm: Sz hī itelligere nō est semp oīno plēnū r̄ p̄fectū. Nā plēnū r̄ p̄fectū itelligit se angelus cū p̄uertit se sup̄ seipsm q̄ cū p̄uertit se spālī sup̄ aliquā spēm itelligibīlē. ¶ 4^m autē dubitabile sic declaraf dīcīm⁹ enī q̄ i eodē itellu angelico pōt eē sū itellectio sui p̄ eētiā suā. itellectio alioz p̄ spēm itelligibīlē: r̄ itellectio dei p̄ eētiā diuina. r̄ iste tres itellectiōēs adiūtē nō hēt repugnantia: qz vna est qd̄ formale r̄ qd̄ p̄fectiū respectu alteri⁹. Sic enī in eodē idīduo eē sba: quātitas: r̄ q̄litas: nec ita sibi repugnat: qz vni est p̄fectiū alteri⁹ qz quātitas est p̄fectio sbe. q̄litas autē est p̄fectio utriusq̄. sic ille tres itellectiōēs sibi uini eē nō repugnat: qz itellectio scōa est formalior q̄ p̄ma. 3ª autē itellectio qua itelligit de³ est formalior r̄ p̄fectior oīb⁹. nō est tñ oīno sūe de itellectiōē dei p̄ eētiā diuina ad itellectiōēs alias r̄ de itellectiōē p̄ spēz itelligibīlē ad itellectiōē qua angelus itelligit se per eētiā. Nā itellectio dei in nullo spedit nec dīminuit itellectiōēs alias. angeli enī cū hoc qd̄ mīstrāt nobis r̄ sūt intēti circa nos semp p̄fectissime vidēt facīe patris qui in celis est. vīsto ergo dei in nullo ipedit itellectiōēs alias. Nā cū eētia diuina sit oīno formalis r̄ quātū est de se oīno se offerat q̄ sic se offert p̄ grām nō ipedit itellm qn̄ possit itelligere per nām. sed itellectio per spēm lz sit formalior q̄ itellectio p̄ eētiāz attñ vna alia. r̄ si nō totalr tollit tñ remittit r̄ dīminuit. Nā spēs itelligibīlis in angelo r̄ eētia ei⁹ nō sunt ita formales nec ita totalr se offerūt. imo ex itētiōē uolūtatis spēz itelligibīlis efficit actualior r̄ eētia ef ficat̄ efficacior: ut si angelus se p̄uertat sup̄ seipsz r̄ sup̄ illā spēm itelligibīlē r̄ sup̄ suā eētiā efficacior efficit eētia sua ad cāndū actu itelligēdi in itellu ei⁹. r̄ cū se p̄uertit sup̄ spēz efficit eētia ei⁹ min⁹ efficac̄ ad cāndū hī actū. Intellectio ḡ p̄ spēm itelligibīlē r̄ itellectio angeli p̄ suā eētiā lz nō hēant repugnantia sūmpt̄: ba bēt tñ repugnantia quodāmo inquātū vna alia dīminuit r̄ remittit. sed itellectio qua itelligit deus p̄pter oīmodā formalitatē ad itellectiōēs alias nullā oīno repugnantia hēt. Declarato quō angelus pōt itelligē plura sū sed nō eodē mō: qz vni itelligit p̄ grām r̄ aliud per nām: fm quē modū itelligit sū deū r̄ creaturā. r̄ ostēso quō angelus alio mō pōt itelligē plura sū nō eodē mō: qz vni itelligit per eētiā: r̄ aliud p̄ spēz

fm quē modū itelligit sū se 7 alia: restat ostēdē 2^m mo
dū itelligēdi plura sū nō eodē mō. qz vñū itelligit pñ
cipalr: 7 aliō ex pñti. 7 hoc mō itelligit angelus plura
sū tripit. Itelligit enī hoc mō sū nām 7 suppositū: sū
ue nām 7 idutū. uel qd idē est. itelligit hoc mō nāz
7 pñcipātia nāz illā. 2° itelligit hoc mō sū sūm 7 pñ
cipātia: sūe sūm 7 pñcipātes. 3° itelligit hoc mō sū cām
7 effectū. Dicit enī itells angelī ab itellū nō i trib^o: sū
qz tres oīas sūnt hēctria. Dicit enī pmo itells nī ab
itellū angelico: qz obm itells nī est qd qd est nudū 7
abstractū. sed obm itells angelici est qd ditas 7 nā rei
fm exstē qd hēt in reb^o. uel possum^o dīcē qz itells nī
fert in qd ditate 7 in nām rei icōplete. Itells autē an
gelic^o fert in qd ditate 7 in nāz rei cōplete. Inde est qz
cū itells nī itelligit rosam nūhil scit urū rosa sū ut nō
sū. qz itelligēdo rosam nō itelligit pñcipalr in qbus
hēt eē rosa: qd totū cōtingit ex impfectione eius. non
enī posset pfecte cognoscē rosam nisi cognosceret pñ
cipātia nām rose 7 nisi cognosceret ea in qb^o eēt talis
nā. Itells ḡ nī qz fert in ipsam qd ditate nudā cū ip
sam nām abstractā a pñcipalr^o cognoscēdo nām ali
quā nō cognoscit ea in qb^o hēt eē illa nā. Sed itellus
angelic^o qz fert in ipsam fm qz hēt eē in reb^o. tū qz p
fecte itelligit hī nām itelligēdo aliq: ut itelligēdo na
turā rose itelligit oīa illa in qb^o hēt eē talis nā. āgelus
ergo itelligit multa sū: qz sū itelligit nāz aliqūā 7 ea in
qb^o hēt eē illa nā. sed hoc nō eodē mō: qz nāz itelligit
pñcipalr. ea in qb^o hēt eē nā ex pñti. ¶ 2° dicit itells
nī ab itellū angelico: qz itells nī itelligit cōponēdo 7
diuidēdo. nō enī simpliciter itellectōe itelligit sūm 7 pñ
cipātia. sed itelligit cōponēdo vñū cū alio. angelus at
simpliciter itellectōe itelligit sūm 7 oēs pñcipātes que sū
in sūo qd totū pñcipit ex pfectione itells et^o. nō enī p
fecte itelligeret aliqd nisi itelligeret oīa illa que sūnt
in illo. sū ergo itelligit angelus sūz 7 pñcipātes. sed hoc
nō eodē mō: qz sūz itelligit pñcipalr pñcipātes ex pñti.
Et enī dīgēter notādū qz aliud est itelligē pñcipātes
fm se: 7 aliud itelligē eas in quātū faciūt ad pleniores
cognitionē sūi. Si enī angelus uellet itelligē sūmū sūz
se opteret qz itelligeret ipm per spēm sūmī. Sed cū in
telligit sūmū. put facit ad pleniorē cognitionē nāsi. nō
per spēm sūmī sed per solā spēm nāsi itelligit nāsum 7
sūmū que est pñcipātes nāsi. Imaginābimur enī qz ange
lus per spēm nāsi itelligit nāsum pfecte. 7 itelligēdo
nāsum pfecte per illā eādē spēm per quā itelligit nāsum
itelligit oīa illa que sūnt in nāso nō sūz sed in quātū faci
unt ad pfectā cognitionē nāsi. itelligēdo ḡ sūm itell
git pñcipātes. nō tñ itelligit ea sūz sed sūz solū put faciūt ad
cognitionē sūi. Si autē uult pñcipātes itelligē fm se opz
qz cōuertat se sup spēm pñcipātes quā hēt apud se: 7
tūc multa itelligit de pñcipāte que nō itelligit per i
telligit sūi. Sicut mathematic^o qui cōsiderādo de quā
titate fm se pōt multa iuestigare de quātitate que nō
spectat ad mathematicū qui nō cōsiderat de quātita
te fm se. sed cōsiderat de ea ut est pñcipātes. Igit angelus i
telligēdo sūm itelligit multa sū. qz itelligit sūm 7 pñ
cipātes. sed hoc nō eodē mō: qz sūz itelligit pñcipalr pñ
cipātes ex pñti. ¶ 3° dicit itells nī ab itellū angelico. qz
itells nī nō solū itelligit cōponēdo 7 diuidēdo. sed et
itelligit cū discursu. itells autē angelī itelligit sine dis
cursu. Sū enī itelligēdo cām itelligit effectū. est igit
iste modus itelligēdi nī. qz cū itelligim^o nāz rose nūhil
scim^o de eē rose. Rursus cū itelligim^o nām rose nō pp
hoc itelligim^o pñcipātes rose. 3° cū itelligim^o nām rose
nō pp hoc itelligim^o effect^o rose. sed discurrem^o ab ef
fectib^o ad cām 7 de cām ad effect^o. sed angelus cū itel

ligit nām rose itelligit sū 7 eē et^o. pp qd itelligit pñcip
larā in qb^o hēt eē rosa. sed ut dicebat fm bī itellectū
nāz itelligit pñcipalr. pñcipalr ex pñti. sic et cū itellig
git nām rose qz nō itelligit cōponēdo 7 diuidēdo in
telligit sū rosam 7 pñcipātes rose. sed in tali itelligē ro
sam itelligit pñcipalr pñcipātes ex pñti. 3° qz nō itel
ligit cū discursu itelligēdo rosam itelligit effect^o eius
qd hēt facē rosa. sū hoc nō erit eodē mō: qz sic itelligē
do cām 7 effect^o: uel sic itelligēdo rosam 7 ea que hē
bet cāre rosa. sed rosam itelligit pñcipalr: effect^o autē
ex pñti in quātū cognitio talis effectū facit pfectam
cognitionē rose. ¶ Alio quō angelus itelligit plura
nō eodē mō. restat ostēdē quō itelligat plura ut non
plura. Propz qd scīdū qz in cognitionē est pñcipātes
trā. uidelicet rōnē cognoscēdi. actū cognitionis. 7 ob
fectū cognitū. itelligē autē plura nō ut plura quātū eē tri
pliciter. uel ex rōne cognoscēdi: ut puta si per altam 7
aliā rōnē cognoscit: fm quē modū angelus cognoscit
se 7 deū: qz hoc est per aliā 7 aliā rōnē. Nā se cogno
scit per eēntiā suā: deū autē per eēntiā dei. S. cōm hūc
ēnt modū per aliā 7 aliā rōnē cognoscit se 7 alia: qz se
cognoscit per eēntiā suā. alia per spēs alioz. S. cōm
mō angelus itelligit plura nō ut plura quātū ad actū
cognitionis. hoc est enī cognoscē plura ut plura qñ qd
libet illoz cognoscit fm se. i. qñ qdlibet illoz cogno
scit pfecte. Si ergo angelus cognoscēdo sūm cogno
scit pñcipātes: nō pp hoc cognoscit plura ut plura. qz nō
qdlibet illoz cognoscit fm se: nec qdlibet illorum cog
noscit pfecte. pñcipātes enī cognosceret angelus pñcipā
tes si cognosceret ea fm se: qz si cognoscit ea cognoscē
do sūz. hoc enī est cognoscē plura ut plura. qñ vō mi
nus cognoscit qdlibet illoz sūmū qz si uerteret se su
per alterū tm. hic enī noiāt cognoscē plura ut plura
cognoscere qd est fm se 7 cognoscē rē eā mō pfecto:
cū angelus cognoscit se sū 7 alia. cognoscendo sū se 7
alia cognoscit sū plura sed nō ut plura qz nō pfecte cog
noscit qñ cōuertit se sup alia. sicut qñ uerteret se sup
seipz tm. ¶ Tertio mō pōt itelligi cognoscē pla nō
ut plura quātū ad obm cōtingit. ut si qdlibet illorūz
cognoscat tanq obm pñcipale. dixim^o enī sup qz āge
lus cognoscēdo nāz cognoscit supposita in qb^o refua
tur illa nā. cognoscēdo sūm cognoscit pñcipātes exntes
in illo sūo. cognoscēdo cām cognoscit effect^o qui hēt
cārī ab hī cā. cū ergo angelus cognoscit sū nāz 7 sup
posita quātū est ex pte obī pñcipit cognoscit plura sūz nō
ut plura. qz nō qdlibet illoz cognoscit tanq pñcipale
obm. sed ipsam nāz cognoscit tanq obz pñcipale. sup
posita vō cognoscit in quātū referuat in eis illa nā. sic
ēnt qñ cognoscit cām 7 effectū uel sūm 7 pñcipātes cog
scit sū plura sed nō ut plura. qz nō qdlibet illoz cog
scit tanq pñcipale obm. sed ipsam cām cogscit tanq
obm pñcipale. effect^o autē cognoscit ex cōsequenti uel
ex annexo. uidelicet in quātū pfecte cognitioni cāe
annexa est cognitio effect^o. nō enī pfecte cognosceret
nā alicui^o herbe nisi scirent effect^o quos hēt cāre hī
herbā. vñ in tali cognitione per vnicā spēm 7 p vnicā
itellectionē itelligit cāz 7 effectū. Sic et se hēt cū sū
cognoscit sūm 7 pñcipātes. qz ipm sūm cognoscit tanq
obm pñcipale. pñcipātes vō ex pñti 7 ex annexo. Nāz
sicut pfecte cognitioni cāe annexa est cognitio effectū
um. sicut pfecte cognitioni sūi annexa est cognitio pñ
cipātes enī. vñ 7 diffōnes que sū de clariue nāe rei aliquo
mō insinuat pñcipātes ipm rei. vñ in p^o de aia dī qz sū
cū qz diffōnes nō cōtingit accentiā cognoscē neqz conie
cturari de ipsīs dialectice dicant 7 uane eēnt. diffōnes

De cogni. angel.

ergo que sūt declaratiōe nāe aliquā plecturā faciūt de p
prietatib⁹. dicitur autē qd diffōnes declaratiōe nāe faciūt
plecturā de p̄tatis pp̄ imperfectū modū cognoscendi
nrm. Nā sī formādo in mēte nra diffōnē uel p̄ceptum
aliquē de nā. sī p̄ h̄ diffōnē uel per h̄ p̄ceptū p̄fē co
gnoscerem⁹ nām h̄rem⁹ de p̄tatis illi⁹ nāe: nō soluz
cōlecturā sed cognitiōnē r̄ sciaz: nec oporteret ulterius
discurrē nec cōponē: sed sī simpliciter itūtu itelligēmus
s̄m r̄ p̄tates. r̄ qz h̄ p̄fectionē cognitiōis ponim⁹ in
angelo: iō angelus nō cōponēdo nec discurredo: s̄ sī
cognoscit s̄m r̄ p̄tates. nō tñ pp̄ hoc ut dicebat cog
noscit plura ut plura. qz s̄z talē cognitiōnē. s̄ s̄m co
gnoscit tanq̄ obim p̄ncipale. p̄tates vō cognoscit ex
p̄nti r̄ ex annexo. Dñj autē tres modi cognoscēdi p̄ra
ut plura adiutē dñt. qz p̄m⁹ s̄p̄t⁹ ex rōne cognoscen
di dñt a sc̄do s̄p̄to ex actu cognitiōis. Nā cū itellus
n̄ itelligit s̄m r̄ p̄dicatū itelligit cōponēdo sp̄z s̄i
cū sp̄e p̄dicatū ut in pp̄ōne affirmatiua. uel uidēdo ut
in pp̄ōne negatiua. cū enī itelligit hoiez nō eē asinū in
formā s̄i sp̄e hois r̄ sp̄e asinū. r̄ itelligo s̄i hoiez r̄ as
inū. r̄ itelligēdo utrūqz dicit vñ nō eē aliō. pp̄ qd for
mat hāc pp̄ōnē negatiua qd hō nō est asin⁹. Igit̄ cū in
tells hoc mō itelligit plura ut plura q̄ruz est ex rōne
cognoscēdi qz per aliā r̄ aliā rōnē cognoscit hoiem r̄
asinū: nō tñ itelligit plura ut plura quātū est ex p̄fecti
ōne cognitiōis: qz nō ita p̄fecte itelligit hoiez qñ itel
ligit hoiez nō eē asinū. sicut si itelligeret hoiem s̄z se.
nec ita p̄fecte itells n̄ iformat sp̄e hois qñ iformat
s̄i sp̄e hois r̄ asinū: sicut si iformaret sp̄e hois s̄m se: r̄
sicut p̄m⁹ modus dñt a sc̄do: sic p̄m⁹ r̄ 2⁹ differūt a ter
tio. Nā aliud est cognoscē plura ut plura ex rōne cog
scēdi qui fuit modus p̄m⁹: r̄ ex p̄fectiōe cognitiōis q
fuit modus 2⁹. r̄ aliud ex obō cognito qui fuit modus
3⁹. Nāz loquēdo eo mō quo loquit̄ Aug⁹. 83. q. qōne
de idēis. ubi vult qd singula pp̄rijs rōnib⁹ sūt p̄ducta.
possum⁹ dicē s̄m hūc modū loquēdi qd oia a deo pro
p̄rijs rōnib⁹ sūt cognita. uel qd ab aliquo agēte per itel
lectū p̄ rōne cognoscit: qz ex quo itelligēdo p̄ducit
nō possit p̄ rōne p̄ducē nisi p̄ rōne cognosceret. er
go de⁹ itelligit plura ut plura q̄rū ad rōnē cognoscen
di in quātū oia cognoscit per p̄as rōnes. sic ē itelligit
plura ut plura quātū est ex p̄fectiōe cognitiōis: qz oia
itelligit p̄fecte nec m̄n⁹ leonē itelligendo leonē r̄ oia
alia qd si itelligeret leonē tñ. S̄z s̄z sic sit ex rōne cog
scēdi r̄ ex p̄fectione cognitiōis: nō tñ sic sit ex obō co
gnito qz nō itelligit plura ut plura tanq̄ obim p̄ncipa
le. Nā tanq̄ p̄ncipale obim nō itelligit nisi vñ tñ: vi
delicet se. ¶ Postq̄ narrauim⁹ tres modos itelligē
di plura nō eodē mō: r̄ narrauim⁹ tres alios modos i
telligēdi plura nō ut plura. uolum⁹ exēq̄ de illis cōbi
natiōib⁹. Qñdem⁹ enī qd angelus itelligit p̄ra ut plu
ra sed nō eodē mō que fuit cōbinatio p̄ma: r̄ itelligit
plura eodē mō sed nō ut plura que fuit cōbinatio se
cūda: r̄ itelligit plura eodē mō nec ut plura que fuit
cōbinatio tertia. 4.⁹ autē cōbinatio est ip̄olis. videlicet
qd itelligat s̄i plura ut plura r̄ eodē mō. dicem⁹ enī qd
angelus quō: modis itelligit plura. qz itelligit deū r̄
creaturā. itelligit ēt se r̄ aliā. itelligit 3.⁹ nām r̄ supposi
ta. s̄m r̄ p̄tates. eaz r̄ effect⁹. 4.⁹ itelligit plura s̄i.
qz p̄t itelligē s̄i plures p̄tates p̄ra supposita r̄ plu
res effect⁹. In p̄mo mō videlicet cū itelligit plura s̄i
itelligit plura ut plura sed nō eodē mō ut dicebat cō
binatio p̄ma. In q̄rto autē mō videlicet cū itelligit plu
res p̄tates uel plura supposita uel plures effect⁹ itel
ligit plura eodē mō sed nō ut plura que dicebat cōbi
natio 2.⁹. In 2.⁹ autē r̄ 3.⁹ mō cognoscēdi: videlicet cū in

telligit plura s̄i: qz itelligit s̄i se r̄ aliā. r̄ ēt cū itelligit
s̄i s̄m r̄ p̄prietates cām r̄ effect⁹ nām r̄ supposita in
telligit plura s̄i sed nō ut plura nec eodē mō. 4.⁹ autē
cōbinatio videlicet qd itelligat plura ut plura r̄ eodē
mō dicebat ēt ip̄olis: pp̄ qd rep̄ri nō p̄t. Dicam⁹ er
go qd cū angelus itelligit plura s̄i r̄ quātū ad rōnē co
gnoscedi r̄ quātū ad p̄fectionē cognitiōis: r̄ quātū ad
obim cognitū. quātū ad rōnē cognoscēdi: qz angelus p̄
aliā r̄ aliā rōnē cognoscit eēntiā dei: r̄ creaturā in p̄
p̄rio ḡne. qz eēntiā dei cognoscit per ipsam diuā eēnti
am. creaturā in pp̄rio ḡne cognoscit uel per eēntiā p̄
p̄riā ut s̄p̄m: uel per sp̄m itelligibūē ut creaturas ali
as. ergo cū angelus itelligit s̄i deū r̄ creaturā itelligit
s̄i plura ut plura quātū ad rōnē cognoscēdi. Rursus i
telligit plura ut plura quātū ad p̄fectionē cognitiōis.
qz cognitiō diuine eēntie in nullo ip̄edit nec diminit
cognitiōnē creature in pp̄rio ḡne. Nō m̄n⁹ enī p̄fecte
cognoscit angelus creaturā in pp̄rio ḡne cognoscēdo
s̄i creaturā in pp̄rio ḡne r̄ deū per eēntiā: qd si intelli
geret creaturā solū. 3.⁹ angelus cognoscēdo s̄i deū r̄
creaturā cognoscit s̄i plura ut plura quātū est ex p̄e
obi cogniti. qz q̄libet eoz r̄ndet cognitiōni angelice
tanq̄ p̄ncipale obim. bñ ergo dicit̄ est qd cū angelus i
telligit s̄i deū r̄ creaturā qd rep̄it s̄i cōbinatio p̄ma.
videlicet qd itelligit plura ut plura sed nō eodē mō.
Nā si est s̄i aliā r̄ aliā rō cognoscēdi hoc nō erit eodē
mō: sed vñ h̄bit angelus per nām: aliā per gr̄az.
Rursus si utrobiz est p̄fecta cognitiō hoc ēt nō erit
eodē mō sed p̄fectionis creature in pp̄rio ḡne innitē
nāe. cognitiō dei per eēntiā innitē gr̄e. sic ēt si utrunqz
cognoscit tanq̄ p̄ncipale obim hoc nō erit eodē mō
sed creatura erit p̄ncipale obim cognitiōis angelice p̄
nāz. de⁹ autē ut est inherēs per eēntiā erit p̄ncipale co
gnitū per gr̄am. est enī gr̄e nō nāe qd angelus per eē
ntiā possit vidē deū. Patet ergo quō angelus coḡscen
do deū r̄ creaturā est s̄i cōbinatio p̄ma: qz cognoscit
plura ut plura sed nō eodē mō. uolum⁹ ondē qd qñ an
gelus cognoscit plures p̄prietates s̄i ut plura p̄ticula
ria uel plures effect⁹ qd est s̄i cōbinatio 2.⁹. videlicet
qd cognoscit plura eodē mō s̄z nō ut plura. ¶ Ad cur
euidētiā sciēdū qd in h̄is trib⁹ videlicet in s̄i per cō
paratiōnē ad p̄prietates. in nā p̄ cōparatiōnē ad p̄tata
ria. in cā p̄ cōparatiōnē ad effect⁹ qñ rep̄it idē modus
cognoscēdi. iō de h̄is trib⁹ sum⁹ locuti qñ vno mō. an
gelus enī cognoscēdo rosaz cognoscit p̄ticularia rose
de q̄b⁹ p̄dicat cognoscit p̄prietates et q̄b⁹ subijct̄. r̄
coḡscit effect⁹ ei⁹ quos cat. cū q̄ dicit̄ angelū coḡscē
plura. ita pluralitas uel referēda est ad s̄bz r̄ ad p̄p̄ri
etate ut s̄m dicat vñ cognitū r̄ p̄prietates aliō co
gnitū. r̄ sic nō loq̄mur de pluralitate. uel referēda est
h̄i pluralitas ad ipsas p̄prietates: qz angelus coḡscē
do s̄m cognoscit plures p̄prietates. r̄ qd dicit̄ ē de
p̄prietatib⁹ respectu s̄i itelligēdū est de p̄ticularibus
respectu nāe: r̄ de effectib⁹ respectu cāe. ut q̄ habea
mus cōbinatiōnē sc̄dam. videlicet quō angelus coḡ
scit plura eodē mō sed non ut plura: nō cōnumerabi
mus s̄m cū p̄prietatib⁹ nec nām cuz p̄ticularib⁹: nec
cām cū effectib⁹. sed inuestigabim⁹ de ipsa pluralitate
p̄prietatū p̄ticulariū r̄ effectū. videlicet quō ange
lus itelligit plures p̄prietates simul: quō sub p̄ticulari
aria: r̄ quō plures effectus. Dicem⁹ enī qd angelus co
gnoscit plures p̄prietates: plures effectus: plura p̄t
icularia eodē mō sed nō ut plura. cognoscit enim plu
res p̄prietates eodē mō. nā nō cognoscit plures pro
prietates lapidis qd vñ cognoscit per gr̄am: aliā per
nāz. imo oēs p̄prietates eius p̄t cognoscere per nā

trā: nec hoc est q̄ vnā pprietatē lapidis cognoscat p
eēntiā r alia per spēm. nā spēm lapidis intelligēdo la
pidē intelligit r pprietates eius: nec etiam hoc est q̄
vnā pprietatē cognoscat pncipaliter alia ex p̄nti: sed
oēs tales p̄tates cognoscit ex p̄nti cū posita sūt eas
cognoscere cognitione s̄bi. r qd̄ dictū est de p̄tatis
respectu s̄biueritatē hēt de p̄ticularib⁹ respectu nāe:
r de effectibus respectu cāe. p̄t̄ ergo angelus eodēz
mō cognitionis cognoscere plures p̄tates sūt: uel ēt
plura p̄ticularia r plures effectus. nō tñ cognoscet ut
plures nec quātū ad rōnē cognoscēdī: nec quātū ad
p̄fectionē cognitionis: nec quātū ad pncipalitātē obi.
nō quātū ad rōnē cognoscēdī: qz cū cognoscit plures
p̄tates hoc nō erit pprie s̄m alia r alia rōnē: sed so
lū rōne cognitionis s̄bi: ut qz p̄fecte cognoscit s̄m: s̄o
ex annexo cognoscit p̄tates: sic ēt p̄t̄ simul intellige
re plura p̄ticularia rōne cognitionis nāe. ut qz p̄fecte
cognoscit nām aliquā cognoscit p̄ticularia in q̄bus re
seruat illa nā. s̄tō ēt mō p̄t̄ cognoscere plures effect⁹
ex cognitione cāe. ut si p̄fecte cognoscit rosaz. cogno
scit effect⁹ quos hēt cāre rosa. ergo plures pprietates
plures effect⁹ r plura p̄ticularia p̄t̄ intelligere ange
lus sūt eodē mō: sed nō ut plura quātū ad rōnē cogno
scēdī. nec ēt cognoscit talia ut plura quātū ad p̄fectio
nē cognitionis: qz si angelus cognoscēdo s̄m cogno
scit multas pprietates s̄m hūc modū cognitionis nō
ita p̄fecte coḡscit q̄libet illarū pprietatu: sicut si sp̄
liter se cōuerteret sup pprietatē aliquā: qz p̄fect⁹ tūc
cognoscit p̄tates illas: sic etiā nō ita p̄fecte cogno
scit plura p̄ticularia s̄bi: sicut si sp̄liter se cōuertēt su
per modo cognoscēdī sic plura nō cognoscit ut plura
quātū ad pncipalitātē obi: qd̄ si intelligēdo nām intelli
git plura p̄ticularia. nullū illoz p̄ticulariū r̄ndet ei
tanq̄ obim pncipale: sic ēt si intelligēdo s̄m intelligit
plures pprietates: r intelligēdo cām intelligit plures
effect⁹: ille pprietates r illi effect⁹ nō r̄ndēt ei tanq̄
obim pncipale aliq̄ illoz p̄ticulariū: nec ēt ita p̄fecte
cognoscit multos effect⁹ s̄bi: sicut si sp̄liter se cō
uertēt sup aliq̄ illoz effectuum. ¶ Hys aut̄ declara
tis uolum⁹ declarare cōbinationē tertiā. videlicet qz
cū angelus cognoscit plura qz cognoscit se r alia: uel
nō cognoscit plura qz cognoscit s̄m r pprietates ita
qz s̄m s̄m cōm̄at tanq̄ vnū illoz pluriū: uel cogno
scit plura qz cognoscit nām aliquā r p̄ticularia illius
nāe: uel cū cognoscit cām aliquā r effect⁹ illius cāse
qz tūc angelus cognoscit plura nec eodē mō. Nā cum
angelus cognoscit se r alia cognoscit plura sed nec ut
plura eodē nec eodē mō. Nā cū angelus cognoscit se
r alia r nō cognoscit plura ut plura saltē quātū ad p̄
fectionē cognitionis qz nō ita p̄fecte cognoscit se q̄n
cognoscit se r alia sicut q̄n cognoscit se tñ. Rurſus nō
intelligit se r alia eodē mō: qz se intelligit per eēntiam:
alia per spēm. sic etiā dicere possum⁹ qz cū angelus in
telligit s̄m r pprietates uel nām r supposita uel cāz
r effect⁹ intelligit plura sed nō intelligit plura eodē mō
nec plura ut plura. nō enī intelligit plura eodē mō cū
intelligit s̄m r pprietates: qz s̄m intelligit pncipalitē
p̄tates ex p̄nti. sic ēt nō intelligit p̄tates eodē mō cū intel
ligit nām r supposita: qz nām intelligit pncipalitē suppo
sita ex p̄nti. nec cū intelligit cām r effect⁹. qz cām intelli
git pncipalitē effect⁹ ex p̄nti. q̄re manifestū est qz cū in
telligit s̄m r p̄tates nām r supposita cām r effect⁹
qz intelligit plura nō eodē mō. uolum⁹ ēt ostēdere qz i
q̄bus hys intelligit plura nō ut plura. qd̄ dupl̄r cōm̄
git quātū ad p̄fectionē cognitionis: r quātū ad pnci
palitātē obi. quātū ad p̄fectionē cognitionis: qz non

ita p̄fecte cognoscit p̄tates cognoscēdo s̄m r pro
pprietates sicut si cognosceret p̄tates s̄z se: nec ita co
gnoscat supposita cognoscēdo nām r supposita. sicut
si cōuerteret se sup aliq̄ suppositoꝝ s̄m se: nec ita p̄
fecte cognoscit effect⁹ cognoscēdo effect⁹ ex sola co
gnitione cāe: sicut si cōuerteret se sup aliquē effectuum
s̄m se. patet igit̄ quot modis angelus cognoscit plura
nō eodē mō: r quot modis cognoscit plura nō ut plu
ra. p̄z etiā quot modis sūt cōbinationes cit̄a talia
qz tres modi cōbinationis sunt poles. q̄r̄ aut̄ est im
possibilis. Nā impossibilis est qz cognoscat plura ut plu
ra r eodē mō. qz si ut plura r potissime si cognoscit
ea ut plura quātū ad rōnē cognoscēdī: p̄ns est qz non
cognoscat ea eodē mō. uel si angelus cognoscit plura
ut plura: qz quodlibet eoz cognoscit p̄fecte: qz p̄pter
cognitionē vnā nō retrahit a cognitione alterius. hoc
nō erit eodē mō: qz nō p̄t̄ sic plura cognoscē per na
turā. cognitio enī nāis vnus retrahit a cognitione
nāis alterius. sed poterit hoc mō cognoscere plura ut
plura nō eodē mō: sed vnū per nām: aliud per grām.

Ad primū dicēdum qz per plures sensus
sentim⁹ plura ut plura: simplr r p
oēm modū: qz cū vnus sensus est multū intēsus: alius
retrahit a p̄ceptione sensibilū: ut cū nimis itense au
ditus: remittit ne p̄fecte videam⁹: sicut et in intell̄
angeli se hēt: qz cū angelus intelligit itē vnū retrahit
ne p̄fecte intelligat aliud. pp̄ qd̄ nec sentim⁹ oīno plu
ra ut plura: nec hoc mō angelus simplr intelligit plura ut
plura. uel possum⁹ dicere qz nō est s̄te de sensu r de in
tellectu: qz angelus nō hēt nisi vnā potētiam intellectu
uā: hō aut̄ hēt plures potētias sensitiuas: r si p vnā
potētiam intellectuā nō p̄t̄ intelligere plura ut plura: si
cut nos per plures potētias sensitiuas sentim⁹ plura
ut plura nihil icōueniēs est. ¶ Ad 2^m dicēdū qz ange
lus cognoscit s̄m se r alia p̄pter qd̄ cognoscit s̄m plura
sed tamen nō cognoscit plura eodē modo: nec plura
ut plura non cognoscit eodem modo. quia ut dictum
est se cognoscit per essentiam seu per speciem: nec co
gnoscat plura ut plura s̄m hunc modum cognoscendī
quātū ad p̄fectionē cognitionis: qz nō ita p̄fecte co
gnoscat se cōsiderādo de alijs sicut si p̄sideraret de se
ipso tñ. sic autem angelum cognoscere plura uel nō
ut plura uel nō eodē mō: uel nec plura nec eodē mō:
nō est icōueniēs. ¶ Ad 3^m dicēdū qz angelus p sp̄z
rep̄ntatē nām cognoscit nāz r p̄ticularia illi nāe r ita
cognoscit plura. sed hī p̄t̄ pluralitas uel refert ad nām r
ad supposita: ut dicam⁹ angelū cognoscē plura qz cog
scit nām r supposita: ut hī pluralitas refert ad ipsa
supposita: ut dicam⁹ s̄o angelū coḡscē plura s̄bi: qz cog
scit s̄bi plura supposita. quocūqz aut̄ mō dicam⁹ nihil
icōueniēs erit p̄tra nos. qz sicut angelū cognoscere
plura qz cognoscit s̄m nāz r suppositū. hoc nō erit eo
dē mō nec ut plura. nō eodē mō qz nāz cognoscet p̄n
cipalitē supposita ex p̄nti. nec ēt sic coḡscet p̄tra ut p̄tra
qz s̄m hoc nā r suppositū nō r̄ndebūt cognitioi ange
lice tanq̄ duo oba pncipalia: sed sola nā erit s̄bi obim
pncipale. Rurſus s̄m hūc modū cognitionis nō cog
scet plura ut plura quātū ad rōnē cognoscēdī: qz p cā
dē rōnē s̄ue per eādē sp̄z cognoscet nāz r suppositū
s̄z si hī pluralitas refert ad ipsa supposita ut dicam⁹
angelus cognoscē multa s̄bi: qz s̄bi cognoscit multa p̄t
icularia: tūc p̄z qz angelus cognoscit hoc mō multa s̄z
nō ut multa. plura enī p̄ticularia etudē sp̄i nō cog
scit per plures sp̄es nec tanq̄ plura oba pncipalia nec
etiā angelus cognoscit ita p̄fecte plura p̄ticularia s̄bi
sicut si specialiter cōuerteret se super vnū illoz tñ.

De cogni. angelorum

¶ Ad 4^m dicitur quod intellectus non intelligit plura nisi hoc non est ut plura: sed intelligere plura putat unum habere ordinem ad aliud ut intelligit secundum et predicatum putat unum ut unam propositionem et putat habere aliquem ordinem ad se invicem sic angelus nunquam naturaliter intelligit plura nisi vel unum intelligat in ordine ad aliud. vel ambo in ordine ad tertium: ut si intelligit se et alia intellectus aliorum dependet ex intellectu sui. intelligere enim seipsum facit ad intelligendum omnia alia non quod essentia angeli sit sufficiens ratio intelligendi omnia: quia hoc est in solo deo. sed pro tanto hoc verum est. quia nisi angelus semper intelligeret se et ea que sunt in se casualiter intelligeret alia. ne ergo casualiter intelligat alia ipsum intelligere seipsum facit ad intelligendum omnium aliorum. ergo cum intelligit se et alia aliquo modo intelligit unum in ordine ad aliud. Rursus cum angelus intelligit alia invenimus ibi sex modos pluralitatis: quia sicut potest intelligere nomen et suppositum secundum et per se tantum et effectum. Rursus potest intelligere sicut plura supposita plures preteritas et plures effectus. In tribus autem primis angelus intelligit plura sicut non ut plura: sed unum in ordine ad aliud intelligit. suppositum in ordine ad nomen. proprietatem in ordine ad substantiam. effectum in ordine ad causam. In sequentibus autem tribus intelligit plura non ut plura sed per ut illa plura habent aliquem ordinem ad unum tertium: ut potest intelligere plura supposita ut ordinantur ad unam substantiam. plures preteritas ut sunt in uno substantia. plures effectus ut respiciunt unam causam. **¶ Ad 5^m** dicitur quod aliquid habet repugnantiam secundum se. aliquid vero habet repugnantiam ut sunt in aliquo. perfecte enim informari pluribus speciebus intentionalibus non videtur habere repugnantiam secundum se: eadem enim pars aeris potest perfecte informari specie albi et nigri. ut si unus partem sit albus et alter niger dabitur aliquo parte aeris inter duos partem recipientes diametraliter spem albi et nigri. pro quod bene dicitur in argumento quod que sine transmutatione sunt non habent repugnantiam: quod satis concedi potest secundum se: tamen non est inconveniens quod secundum se repugnantis non habent ut sunt in aliquo substantia habere aliquem modum repugnantis et sic est in proposito. repugnantis enim habet in intellectu angeli quod perfecte informatur sicut pluribus speciebus. hec autem repugnantis non est accipienda ex ipsis speciebus secundum se: sed ex intentione voluntatis. nam intellectus angeli non informat perfecte aliquam speciem intelligibilem nisi per intentionem voluntatis se convertit specialiter super hanc speciem. et quia non potest se per intentionem perfecte convertit se super plures species: quia cum deus est intentus ad unum retrahit ab intentione alterius: ideo non potest intellectus angelus informari perfecte pluribus speciebus. et si aer esset nature intellectualis et non informaretur speciebus colorum nisi per intentionem se converteret super hanc speciem non posset perfecte informari pluribus speciebus. **¶ Ad sextum dicitur quod intellectus non et intellectus angeli potest aliquo modo intelligere plura sicut perfecte tamen per intelligere plura sicut intellectus angeli quod intellectus non tamen propter hoc intelligit naturaliter plura eodem modo et ut plura. sed si intelligit plura vel hoc non est eodem modo: vel non ut plura: imo possumus credere quod nunquam angelus intelligit naturaliter plura ut plura: sed modo quo diximus: vel intelligit unum in ordine ad aliud. vel ambo in ordine ad tertium. dicitur autem quod angelus naturaliter non intelligit plura ut plura: quia non est inconveniens angelum intelligere plura ut plura non per nomen: sed unum per nomen ad aliud per gratiam. **¶ Ad 7^m** dicitur quod non est sicut de duobus intelligentibus respectu unius intelligibilis: et de duobus intelligibilibus respectu unius intellectus: quia unum intelligibile intelligit a pluribus intelligentibus. ergo si plures intelligentes informabunt pluribus speciebus. sed si unum intelligentes intelligit plura intelligibilia et intelligit ea ut plura: ita quod intelligat ea per diversas species unius intellectus informabit pluribus speciebus quod est in convenientibus. **¶ Ad formam autem arguendi dicitur quod non est****

ibi proportio pmutata. Nam pmutata proportio hoc modo fit: ut si primum se habet ad secundum sicut tertium ad quartum possumus tunc pmutare: et quod sicut primum ad tertium: ita se cum duo ad quartum. non tamen possumus pmutare quod sicut primum se habet ad quartum: ita secundum ad tertium. ut si duo sit primum. quatuor secundum. octo tertium. sexdecim quartum. possumus arguere quod sicut primum ad secundum. sicut duo ad quatuor: ita tertium ad quartum. sicut octo ad sexdecim. et possumus pmutare quod sicut primum ad tertium. sicut duo ad octo: ita secundum ad quartum. sicut quatuor ad sexdecim. tamen non possumus pmutare quod sicut primum ad quartum. sicut duo ad sexdecim: ita secundum ad tertium. sicut quatuor ad octo. quilibet enim videtur non esse eadem proportione duorum ad sexdecim: et quatuor ad octo. sic et in proposito cum arguitur sicut unum intelligentes ad unum intelligibile: sic plures intelligentes ad plura intelligibilia. in hac autem proportione unum intelligentes se habet ut primum. unum intelligibile ut tertium. plures intelligentes ut tertium. plura intelligibilia ut quartum. possumus autem pmutare si volumus sicut primum ad tertium. sicut unum intellectus ad plures intelligentes: sic secundum ad quartum. sicut unum intelligibile ad plura intelligibilia. sed non possumus nec debemus pmutare quod sicut primum ad quartum. sicut unum intelligentes ad plura intelligibilia: sic secundum ad tertium: vel sic tertium ad secundum ut sic plures intelligentes ad unum intelligibile. **¶ Ad 8^m** dicitur quod angelus intelligit sicut deum per essentiam et creaturam in proprio genere. sed hoc non est eodem modo: quia deus per essentiam intelligit per gratiam: creaturam in proprio genere per nomen. **¶ Ad 9^m** dicitur quod species in mente angelica create sunt ab ideis divinis. sicut tamen in pleno actu et cantu actu intelligendi cum angelus per intentionem se convertit super hanc speciem. et quia non potest se actu convertere per intentionem super plures species: ideo non informatur secundum actu plenus sicut pluribus speciebus. non est ergo oino simile de ideis respectu spirituum in angelo et de fantasiis respectu spirituum intelligibilium. nam idee cantu species intelligibiles in angelo. species autem intelligibiles in intellectu non solum cantu a fantasiis: sed et sicut in actu pleno per conversionem ad fantasiata. igitur species in mente angeli non sicut in actu pleno: ex eo quia angelus se convertit ad ideas divinas. ideo non est sicut hic et ibi. **¶ Ad 10^m** dicitur quod angelus operatur circa plura: et potest intelligere plura sicut: sed hoc erit putat unum habere ordinem ad aliud: ut si custodit fortiter specialiter se convertit ad intelligendum fortiter. si ergo operatur circa lapidem vel circa lignum hoc erit propter fortiter. et si intelligit plura sicut hoc erit. putat habere ordinem ad fortiter. diximus enim quod angelus intelligendo secundum intelligit accidentia. intelligendo ergo fortiter. potest intelligere actiones fortiter et ea que agit fortiter. ideo potest intelligere lapides vel ligna vel alia circa que negotiatur fortiter. **¶ Ad 11^m** dicitur quod unum corpus per unam quantitatem dimensionem attingit plura sicut. putat illa plura sunt unius locustotius corporis. ergo attingere plura putat habere ordinem ad unum: sicut et angelus potest intelligere plura ut habent ordinem ad unum. vel possumus dicere quod non est sicut de corpore quod habet partem et partem. pro quod per diversas partes potest de diversis comensurari. et de angelo qui est simpliciter de quo coheret dicitur quod ad quod se convertit totaliter se convertit. sit ergo comensuratio totius quantitatis nostre quod deus naturaliter cognoscit plura ut plura: quia cognoscendo plura ita quod libet eorum cognoscit perfecte sicut si cognosceret unum ipsorum tamen. angelus autem per nomen nunquam sic cognoscit plura ut plura: quia cognitio naturalis unius retrahit a cognitione naturali alterius. potest tamen hoc modo cognoscere plura ut plura: unum per gratiam: aliud per nomen. sic cognoscit deum per essentiam: et creaturam in proprio genere. hoc enim modo unum cognitio in nullo impedit nec distrahit aliam.

Quarto querit. Utruz angeli superio-
res intelligat per vniuersalio-
res spes q̄ inferiores. ⁊ videt q̄ nō. qz si an-
geli superiores intelligerēt per vltiores spes. ergo eēnt
pauciores spes in angelis superioribus q̄ in inferiori-
bus. cū igit̄ deus semp̄ possit facere angelū superio-
rē semp̄ superiorē erit deuenire ad aliquē angelū qui
intelliget oīa per vnā sp̄z. ⁊ qz adhuc de⁹ pōt facē an-
gelū superiorē si fieret angelus supior sup illo: tūc il-
le intelligeret oīa sine specie. Intelligeret igit̄ oīa per
essentiā suā. qd̄ est icōueniēs. qz hoc est. p̄riū solius
dei. ¶ P̄. si vn⁹ angelus intelligeret per vniuersalio-
res spes q̄ alius tūc nō oēs angeli intelligerēt per spe-
cies sp̄z. sed aliq̄ uel forte oēs intelligerēt per sp̄s
generū. nō enī eē pōt q̄ vn⁹ intelligat per vltiores spe-
cies q̄ alius nisi vn⁹ intelligat per sp̄s sp̄z. ⁊ alius
per sp̄s generū. uel q̄ vn⁹ intelligat per sp̄m ḡn̄is in
ferioris. alius per sp̄m generis superioris. opz igitur
hac p̄p̄thetis itate q̄ uel oēs angeli uel saltē aliq̄ in-
telligat per sp̄s gen̄ez. sed hoc est ip̄ose ut vī. qz cū
gen⁹ nō dicat formā vnā nō vī pole q̄ sp̄s represen-
tans nām generis sit sp̄s vna. ¶ P̄. si aliq̄ angeli in-
telligerēt per vltiores spes q̄ aliq̄ tūc ut dictū est intel-
ligerēt per sp̄m generis. s; qui per sp̄m generis intel-
ligit nām sp̄i utputa qui per sp̄m aialis intelligit nāz
hoīs nō intelligeret hoīez in eo q̄ hō. hoc ergo pone-
re est ponere q̄ angeli de reb⁹ nō hnt cognitionē di-
stictā: ut q̄ nō hēant cognitionē de hoīe in eo q̄ hō.
nec de leone in eo q̄ leo qd̄ est incōueniēs. ¶ P̄. fm̄
hac p̄p̄thetis q̄ que plures angeli cognoscunt per
plura pōt vnus angelus cognoscere per vnū. ut si intel-
ligeret vnus per vltiores spes q̄ ali⁹ tūc illa que āge-
li inferiores cognoscerēt per plures spes. angelus su-
pior cognoscerēt p̄ vnā. s; āgeli inferiores cognoscedo
p̄ plures spes plura cognoscut̄ plura in eo q̄ plura. q̄
pari rōe āgelus supior cognoscedo illa plura per vnā
sp̄z cognoscerēt plura in eo q̄ plura qd̄ est incōueniēs.
¶ P̄. qz dicebat q̄ inferiora p̄tinent in superiorib⁹ for-
maliter p̄pter qd̄ uolebat hīc q̄ angeli superiores ha-
bebāt spes cōtēptiuas sp̄z inferioroz. ita q̄ vna spes
superioris angeli p̄tinebat plures spes inferioroz etiā
formaliter ita q̄ poterat representare spes in angelo su-
piori multa plura q̄ plures spes in inferiori. ¶ S; cō-
tra iste modus p̄tinedi q̄ superiora p̄tinet inferiora for-
maliter rept̄ in reb⁹ extra gen⁹. angelus aut̄ dicit qd̄
in genere. Deus ergo p̄tinet oīa in se formalr qz est ex
p̄ressiuatō formalis oīuz rerū. creature aut̄ nō conti-
nēt se formalr. ut corpora superiora nō p̄tinet formalr
inferiora s; virtualr. nō ergo angeli superiores poterūt
intelligere per vltiores species q̄ inferiores. qz spes in
mētibus superiorū nō possūt formalr cōtinere spes in
mētibus inferioroz. ¶ P̄. fm̄ damascenū ordo est vni-
formis sp̄m multitudo. Ipse ergo ordo qui est in
spiritib⁹ nō patit deformitatē in eis. oēs ergo angeli
intelligūt vniformiter. nō ergo est ibi difformitas q̄
aliq̄ intelligat per magis vlt̄ spes aliq̄ per min⁹ vlt̄.
¶ P̄. oīa se hnt per iformationē ad ens. sic ēt oīa in-
feriora se hnt per iformationē ad superiora. ergo infe-
riora sūt p̄fectiora superioribus. ut hō p̄fectior q̄ aial.
igitur si angeli superiores cognoscerēt per sp̄s magis
vlt̄ tūc cognoscerēt mō magis ip̄fecto qd̄ est icōue-
niēs. ¶ P̄. corpus celeste qd̄ est corpus supi⁹ est sim-
plicius ⁊ per p̄ns singularius. ergo angeli superiores in-
telligēt per sp̄s simpliciores ⁊ per p̄ns singulariores.
nō ergo per vltiores. ¶ In p̄riū est qd̄ dī in decima p̄-
pone de causis. ubi actor vult q̄ āgeli superiores in-

telligat p̄ vltiores spes ⁊ etiaz p̄clus hoc idē asserit.
Rndeo dicendū q̄ ista questio duas difficulta-
tes p̄tinet q̄rum vna manifeste querit.
alia occulte ip̄licat. Manifeste enī querit quō āgeli su-
periores possūt cognoscere per vltiores spes. occulte
aut̄ ip̄licat quō per pauciores. Nā vnū istoz ad aliō
sequitur quia si cognoscut̄ per vltiores p̄ns est q̄ per
pauciores. Nā vltiores spes plura p̄tinet p̄pter qd̄ cō-
sequens est q̄ pauciores sufficere possint. Sic ēt si po-
nerem⁹ q̄ angeli superiores cognoscerēt per sp̄s pau-
ciores. ex hoc ēt sequeret q̄ cognosceret per vltiores
qz pauca nō possūt representare tot quot representāt mu-
ta nisi in representādo eēnt vltiora illis. nō est aut̄ di-
cendū q̄ angeli superiores cognoscat̄ pauciora q̄ inferio-
res. Sed rōnale est q̄ cognoscat̄ tot uel plura. quare
si superiores cognoscerēt per sp̄s pauciores oportet
ret alias spes vltiores eē. igit̄ d̄ querit. utrū āgeli supi-
ores cognoscat̄ per sp̄s vltiores occulte ip̄licat. utrū
cognoscat̄ p̄ pauciores. ⁊ d̄ querēt utrū cognoscerēt
p̄ pauciores ip̄licaret utrū p̄ vltiores. ⁊ ex utraqz pte
tam ex vniuersalitate q̄ ex paucitate difficultates in-
surgūt. hoc ergo ordine. p̄cedemus in qōne. p̄posita
qz p̄mo narrabim⁹ difficultates cōtingētes ex parte
vlt̄atis sp̄z ⁊ soluem⁹ difficultates illas. Scōdo nar-
rabim⁹ difficultates ex pte paucitatis sp̄z ⁊ solue-
mus ad difficultates illas. ⁊ ex hī solutiōe ut pate-
bit dabit̄ via ad inuestigādū distinctionē hierarchia-
rū in angelis ⁊ ēt ordinū. Tertio adducemus rōnes
ad p̄positū on̄dētes q̄ superiores angeli intelligūt per
vniuersaliores spes ⁊ ēt pauciores. ¶ P̄opt̄ p̄mū
sciēdū q̄ si angeli superiores intelligūt per vltiores spes
q̄ inferiores. opz q̄ intelligat per sp̄s ḡn̄is. Nā infra
sp̄m sp̄alissimā nō est descēsus in sp̄ibus intelligibili-
bus. nā ipse intellect⁹ n̄r qui tenet istimū gradū respe-
ctu sb̄az separarū recipit sp̄s vlt̄ nō p̄ticularit̄. In
intellectu ēt n̄o licet differat sp̄s hoīs a specie leo-
nis nō tñ differt nec differre pōt sp̄s platonis a spe-
cie sortis. In intellectu ergo n̄o veritatē h; q̄ nō reci-
pit sp̄s intelligibiles infra sp̄m sp̄alissimā. multo er-
go magis hoc uerū erit in intellectu āgelico qui est ma-
gis abstract⁹. imo cū particularia differant fm̄ hīc ⁊
nūc. intellectus n̄r qui in intelligēdo semp̄ abstract̄ ab
hīc ⁊ nūc nunq̄ recipit sp̄s particulariter ⁊ multo
magis in intellectu angelico nō erit descēsus infra spe-
ciem sp̄alissimā. igit̄ si intellect⁹ angelicus nō pōt hīc
sp̄m infra sp̄m sp̄alissimā ⁊ angeli superiores intelli-
gūt per vltiores spes q̄ inferiores. opz q̄ intelligat per
sp̄s generū. possum⁹ aut̄ q̄tū ad p̄ns spectat tāgere
triplicē difficultatē q̄ sp̄s in mētib⁹ angeloz nō pos-
sunt eē sp̄s gen̄ez. Prima difficultas sumit̄ ex eo q̄
ille sp̄s sūt qd̄ formale. Scōda ex eo q̄ sūt qd̄ abstra-
ctū. Tertia ex eo q̄ sūt representatiue obi. possūt enim
ille sp̄s tripliciter cōsiderari. videlz fm̄ se rōne sibi
in quo sūt. ⁊ rōne obi qd̄ representāt. fm̄ se quidē sunt
quedā spes. i. quedā forme. iō fm̄ se sunt qd̄ formale
rōne aut̄ sibi in quo sūt ut qz sūt in intellectu āgelico
a mā separato opz hī sp̄s eē qd̄ abstractū. sed si cōpa-
rent ad obi opz q̄ sūt qd̄ representatiuū. obi ex oib⁹
aut̄ hīs oriunt̄ difficultates q̄ sp̄s in intellectu āge-
lico nō possūt esse spes generū. Nā si hī sp̄s sūt qd̄
formale id̄ qd̄ nō dicit̄ vnā formā nō habebit vnā spe-
ciem. Sed gen⁹ nō dicit̄ formā vnā. nō poterit ergo
esse spes representatiua oīum que sunt in genere. im-
mo qz gen⁹ est tot forme quot h; sub se sp̄s: tot erūt
species in mēte āgelica respectu alicui⁹ ḡn̄is quot for-
me est illō gen⁹ ul̄ quot spes sūt in illo ḡn̄e. Nō ergo

De cogni. angelorum

in intellectu angelico erit cognitio per spem generis, sed solū per spem sp̄i. nec eēt sufficiēs r̄sio ad hanc difficultatē. Si q̄s diceret q̄ intellectus n̄ p̄t intel ligere per spem generis hoc est sub mō p̄fuso r̄ in uili r̄ in potētia. nō aut sup mō distincto nec sup forma p̄ pria nec actu. q̄ dū enī intellectus n̄ s̄st̄t̄ in specie generis utputa q̄ dū intelligit per spem aialis. nō itelli git distincte hoīem r̄ leonē r̄ suas spēs aialis. nec itel ligit talia in p̄pria forma nec in actu. imo sicut genus est oēs in potētia r̄ nulla actu qz h̄z oēs oīsas potēsta te d̄bus cōiunctū cōstituit spēs. actu v̄o nullā oīsaz ha bet. p̄pter qd̄ genus f̄m q̄ h̄i nulla spēs actu sic r̄ in tellectus per spem generis f̄m q̄ h̄i nullaz intelligit spem actu. si ergo intelligere genus per spem generis nō est intelligere spem ut est multe forme cū sic intelli gēdo gen^o nō intelligant distincte et spēs. hec itaqz re sponso nō euacuat difficultatē sed fortificat. Nam si angelus intelligit spem generis. hoc nō erit in poten tia r̄ sub mō cōfuso: qz tūc supiores angeli haberent imp̄fectam cognitionē de reb^o q̄ inferiores. angelus ergo supior intelligens aliq̄d genus intelligit ipsum ut est multiforme cū distincte intelligat eius species. Si ergo intelligit gen^o ut est multiforme nō erit hoc per vnā formā uel per vnā spem. sed tot habebit ap̄ se ut dicebat formas intelligibiles r̄ tot spēs quot for me est illud gen^o r̄ quot habet spēs. ¶ Sc̄da difficul tas sumit ex eo q̄ ille spēs sūt qd̄ abstractū. Nā licet si colores eēt separati nō differret albedo ab albe dine qz nō possent esse due albedines separte. differret t̄n̄ albedo a nigredine. qz si eēt colores separati ad huc eēt multi colores. dicim^o aut q̄ nō possent esse plures albedines separte. nō q̄ deus hoc nō possit fa cere. sed q̄ cursū nāe quē videmus repugnat sb̄is se paratis pluralitas in eadē specie. Si ergo etiā abstra cta plurificant sub eodē genere lz nō plurificent sub eadē specie: spēs in mētib^o angeloz q̄tūcūqz sint ab stracte a mā plurificabunt in ḡnie ita q̄ per vnā r̄ eadē spem nō poterit intelligere angelus oīa que perti nēt ad vnū genus. sed solū oīa que p̄tinet ad vnā spe ciē. ¶ Tertia aut difficultas sumit ex pte ipsius ob̄i. nā ḡn̄i nō r̄ndet ypostasio ut vult themist^o super p^o de aia ubi ait. q̄ generis quidē cōceptus sine ypostasi sumpt^o est ex tenui singularitū s̄titudine. cū ergo vna spēs debeat representare vnū aliq̄d ip̄z gen^o qd̄ non est vnū aliq̄d p̄ vnā spēs rep̄ntari nō potit. ¶ Pro pter p̄mū aut sc̄dū q̄ cū d̄i q̄ genus nō est forma vna. respōdebim^o q̄ est aut ut sic est aut ut nō. potest enī forma generis dupl^o cōsiderari. uel f̄m eē abstra ctū. uel f̄m eē m̄le. f̄m enī eē m̄le nō solū genus est tot forme quot hēt spēs. sed et est tot forme quot h̄z sub se indiuidua. nā nō solū leo r̄ hō h̄nt diuersas for mas uel diuersas aias. sed etiam duo hoīes uel duo leōes h̄nt diuersas formas r̄ diuersas aias. licet hoc nō sit eodē mō. Nā diuerse spēs ut leo r̄ hō habēt di uersas formas rōe ip̄s^o forme eo q̄ talia differat spe cie. cuz ergo species sūt idem q̄ forma differre specie est differre forma. p̄pter qd̄ diuerse species habent diuersas formas rōne ipsius forme. sed diuersa indi uida sub eadē specie h̄nt diuersas formas rōne m̄e. ita q̄ in talibus diuidit forma p̄pter m̄az: ut qz vnus r̄ idē leo nō cōstat ex tota mā sua in diuersis partib^o m̄e poterunt recipi diuerse forme leonis uel diuerse aie leonine. sed si cōstaret leo ex tota mā sua nō esset nisi vn^o leo in specie leōis. r̄ nō eēt nisi vna aia leōi na. Sic ergo loquēdū est de ḡnie f̄m eē m̄le. videlz q̄ gen^o nō est vna forma. lz si loq̄mur de ḡnie q̄tūz ad

eē abstractū nō est incōueniēs q̄ gen^o dicat formam vnam. p̄pter qd̄ dicim^o q̄ id qd̄ dixerūt platonici de vnitare generis in rebus abstractis q̄tum ad eē reale dicim^o r̄ nos de spēsbus in mētibus angeloz q̄tum ad esse representatiuū. Posuerūt enī platonici q̄ ubi cūqz erat dare plura in mā erat dare vnū aliq̄d sepa tū. r̄ h̄i separte uocabāt ideas siue deos. p̄pter ulem influētā quā habebant: ut qz est dare multos leones māles f̄m eos erat dare vnū leonē separtū quē uo ca bāt ideā oīuz leonū. uel dicebāt illū leonē separtū esse quēdā deū eo q̄ h̄iet influētā sup oēs leones. in h̄i aut separtis dixerūt eē ordinē quē videm^o esse in abstractis per intellectū: ut sicut intellectus abstra hit spem ab oibus indiuiduis qz intelligit leonē p̄ter oēs particulares leones r̄ sicut abstrahit gen^o ab oibus spēsbus qz p̄t intelligere aial p̄ter hoīez leonez p̄ter omnē spem aialis. sic et abstrahit nō solū ge nus a spēsbus lz gen^o supius a generib^o inferiorib^o. nā nō solū abstrahit aial ab hoīe r̄ leone que sūt et sp̄ cles. Sed et abstrahit aiatū ab aial r̄ plāta que sunt quedā ḡnia. intelligit enī intellect^o aiatū tanq̄ vnum aliq̄d p̄ter aial. r̄ plāta que sūt quedā iferiora genera ad ip̄m aiatū r̄ intelligit aial tanq̄ vnū aliq̄d p̄ter ho minē r̄ leonē r̄ p̄ter alia aialia que sūt et spēs. r̄ itel ligit leonē tanq̄ vnū aliq̄d p̄ter hūc leonē r̄ p̄ter il lū r̄ p̄ter oēs p̄ticulares leones qui sunt eius indiuidua. Sc̄dm q̄ hūc ordinē quē videm^o in intellectu po fuerūt platonici ordinē realē in reb^o separtis dicētes eē vnū leonē separtū p̄ter oēs particulares leones r̄ vnū hoīem separtū p̄ter oēs hoīes p̄ticulares. sic etiā in q̄libet specie posuerūt eē vnū aliq̄d separtū p̄ter oīa p̄ticulāria illi sp̄i. r̄ in generib^o posuerūt hoc idē: qz posuerūt vnū aial separtū p̄ter oēs spēs aialis. r̄ nō solū in generibus inferiorib^o lz et in superioribus posuerūt hoc idē: qz posuerūt vnū aliq̄d q̄ esset idea oīuz aiatoz. r̄ vnā sb̄am separtā que haberet influētā sup oīa que sūt in p̄dicamēto sb̄e. imo nō solū re spectu p̄dicamētoz. lz et supra p̄dicamēta posuerūt h̄i abstracta ut nō solū posuerūt vnā sb̄am separtā habētez influētā sup oēs sb̄as. sed etiā posuerūt vnū ens separtū qd̄ h̄iet influētā sup oīa entia posuerūt etiā ordinē idearū siue deoz f̄m ordinē abstractoz ita q̄ res separte f̄m q̄ erāt magis abstracte maiores influētā habebāt r̄ a pl̄b^o p̄cipabant r̄ pauciora participabāt. ita q̄ sūme abstractū nullo mō erat qd̄ cātū nec qd̄ creatū nec aliquo p̄cipabat. sed oīa p̄ cipabāt illō. posuerūt aut sūme abstractū nō ip̄z ens lz qd̄ supra ens ut vnū r̄ bonū eē. crediderūt enī vnū r̄ bonū esse lat^o erat. nam nō d̄i ens nisi qd̄ est tale in actu. sed d̄i bonū nō solū qd̄ est: sed qd̄ p̄t eē. Deum igit sūmū posuerūt platonici eē eētiam vnitatis r̄ bonitatis. posuerūt aut ip̄m deū sūmū nullo alio par ticipare. sed q̄ oīa alia p̄cipabant ip̄so. r̄ qz nihil est qd̄ nō p̄cipet vno r̄ bono dixerūt nihil eē exclusiuz q̄ nō participet influētā sūmū dei. post vnū aut r̄ bo nū siue post eētiam vnitatis r̄ bonitatis quā dixerunt h̄ie ulem influētā sup oīa entia. h̄i autē ens siue h̄i esse separtū nō dixerūt esse p̄mū simpl^o. sed dixe rūt ip̄z eē p̄mū iter res creatas r̄ cātas. r̄ hūc mō dū loquēdū imitatus est actor de causis. cū dixit q̄ p̄ ma rerū creatarū est esse. hūc ergo intellectū siue hūc sensum p̄tendit p̄positio. lz actor in cōmento ab hoc sensu discedat. nec est mirū q̄ multa p̄tendūt. p̄positi ones de causis quib^o exponēs nō p̄sonār. nā liber ille tractus fuit de libris platoniciis. att̄n actor lib̄i qui dicitur fuisse alpharabius non secutus est doctrinam

platonis. ppter qđ ex ipso nō semper consonat pro-
positio. Dicemus ergo qđ fm documentum platonis
inferiora abstracta semper participant superiora: ut
homo separatus licet sic eēntialiter hō est z partici-
patiuē aial eo qđ aial est abstractius hoīe z supra ho-
minē. z aial separatu l3 sit eēntialiter aial est tñ parti-
cipatiōe vnū eo qđ vnū est abstractius aiali z est sup
aial. sic etiā z vnū l3 sit eēntialr vnū est tñ participa-
tiue ens eo qđ eē est supra vnū z ens separatu licet
sit eēntialr ens tñ participatiue bonū. sed bonum se-
paratu est qđ supzemū qđ nullo alio picipabat: ita qđ
bonū separatu erat p̄mū simplr. eē aut separatu non
erat p̄ma res simplr. sed erat p̄ma rerū creatarū z
cātarū. Scōz hāc aut doctrinā si bñ aduertim̄ doce-
mur qđ aliter distinguunt mālia z aliter abstracta. imo
si uolumus magis pp̄le loqđ mālia distinguunt uel rō
ne forme z per se. uel rōne māe z qđamō per accōs.
abstracta aut fm qđ h̄ nō pp̄le distinguunt sed vnū
tur ut qđ mālia ppter sui ip̄fectionē sūt sub eē pluri-
ficato. abstracta ppter sui ip̄fectionem sūt sub esse
vnū abstracta igit fm qđ h̄nt eē magis z magis p-
fectū sic fm platonicos habebāt esse magis z magis
vnū. ut qđ aial separatu habet esse perfectius qđ hō
separatus uel qđ aliqua alia spēs aialis. iō fm platon-
icos nō erat nisi vnū aial separatu l3 essent multe spēs
aialis. genus ergo nō est forma vna fm qđ habet esse
māle. Rursus sequēdo doctrinā platonicoz gen̄ nō
est forma vna fm qđ h̄z esse abstractuz z ip̄fectum.
sed gen̄ est forma vna fm qđ h̄z eē abstractū p̄fectuz.
ut aial māle qđ est aial ip̄fectū nō est vnū aial l3 sūt
multa aialia mālia. Rursus spēs aialis separate. ut pu-
ta hō separar̄ ut leo separatus nō sūt vna forma nec
vnū aial. qđ qđlibet hoz est aial participatiue z per
p̄ns est aial ip̄fectū. leo enī separatus est leo eēntia-
liter sed est aial participatiue. z qđ leo separar̄ est leo
perfectus. sed aial ip̄fectū nō possūt eē multi leōes
separati. pōt tñ leo separatus dicere alia spēm aialis
qđ hō separatus. aial tñ separatu qđ est aial perfectū
z essentialiter nō est nisi vnū. In abstractis ergo qđ tuz
ad eē p̄fectū forma generis nō dicit nisi vna formaz.
¶ Qđ ergo dixerūt platonici de abstractis fm esse
reale. dicem̄ nos de spēbus intelligibilib̄ in angelis
h̄z eē rep̄ntatiū: ut sic ip̄i posuerūt in gñe eē plures
formas abstractas si hēbat eē ip̄fectū. z vna formā si
hēbat eē p̄fctm̄. itaqđ qđto p̄fectior erat forma tātoma-
gis vnitiue cōp̄hēdebat plura z tāto erat idea color-
is gñis. sic dicem̄ nos de spēb̄ in mētib̄ āgeloz qđ
qđto sup̄ior est angelus tāto habet p̄fectiores spēs z
tāto spēs ille sūt pluriū rep̄ntatiue z perfectiori mō
rep̄ntat illa plura. Sicut enī si eēnt idee separate p-
fectior esset forma generis qđ forma sp̄ei z perfectior
esset forma generis sup̄ioris qđ inferioris. sic qđ spēs
ille angelice quedā idee sūt qđ quedā forme sūt. ideas
enī grece formas latine interp̄tamur ut dicit augusti-
nus. S3. qđnū qđne de ideis. Rursus spēs ille imāles
sunt. ideo multū inuamur ad intelligēdū ueritatē cir-
ca illas spēs per ea que dixerūt platonici de ideis se-
paratis z immālibus. Ex dictis ergo est manifestum
qđ angelus sup̄ior sic cognoscit per uliorē spēm qđ i-
ferior qđ z perfecti z clari cognoscit oia rep̄ntata p
illā spēm qđ inferior per m̄. nā modū oino cō-
trariū h̄nt forme māles z imāles. nā forme māles qđ-
to colores sūt tāto ip̄fectiores. imāles vō econtra-
rio qđto colores tāto p̄fectiores. aial enī ut h̄z esse in
mā est ip̄fectū qđ hō uel qđ aliqua sua spēs. sed si
esset aial separatu eēt perfectius qđlibet sua specie. cu-

ius ro est qđ forme māles qđto cōmuniōres tāto sunt
pp̄inquiōres māe. nā mā prius intelligit recte magis
ules z postea minus ules ut dicit cōmētator sup scōo
metaphisice. sed in formis abstractis qđto forma est
abstractior tāto simplicior z tāto deo pp̄inquiōr. In
rebus ergo mālibus ex cōitate sit accessus ad māz
ad potēntialitatē siue ad p̄fectionē. sed in mālib̄ ex
cōitate sit accessus ad simplicitatē z ad actualitatem
z per p̄ns ad p̄fectionē. Inde est ergo qđ qđ spēs in-
telligibiles in nobis sunt cāte a reb̄ mālibus. iō qđto
cōmuniōres tātomagis h̄nt quedā ip̄fectiōis mo-
dū. per formā enī cōem nō possumus intelligere cō-
tēta sub illa forma distincte z in actu s3 p̄fuse z in po-
tētia. iō cōmētator sup. 12. metaphisice loquēs de scd
entia nostra dicit. qđ scire in ulli est scire in potētia. sed
spēs in mētibus angeloz nō sūt cāte a reb̄ mālibus
sed ab ideis diuinis. iō qđto cōmuniōres tāto p̄fectio-
res z tāto actualiores z tātomagis distincte z in actu
rep̄ntat oia oba. cū ergo dī qđ forma gñis nō est for-
ma vna. uerū est sub eē māli z sub eē abstracto z qđtū
ad rep̄ntationē nō solū pōt eē vna forma rep̄ntati-
ua oium eoz que sūt in aliquo gñe. sed etiā pōt eē re-
p̄ntatiua oīuz entū. vna enī z eadē res utputa di-
uina eēntia que est vna z eadē oino simplicissima rep̄-
sentatiua est oīuz entū: attñ tāte rep̄ntatiōis nō po-
test eē aliqđ res creata. qđ quelibet res creata determi-
nata est ad certū genus z ad certā spēm: iō nihil tale
sufficit ad rep̄ntandū oia que sūt in oibus gñib̄. Di-
cem̄ ergo qđ tota creatura siue totū ens creatū nō se-
adequat diuine eēntie: imo multū deficit ab ea fm qđ
res diuersimode deficit a diuina eēntia: sic diuersimode
de relucēt z rep̄ntant in ea. ipsa enī diuina eēntia. put
est mutabilis hoc mō ab hac creatura est rep̄ntatiua
h̄ creature. put ē aut mutabilis alio mō ab alia cre-
atura est rep̄ntatiua alteri creature. oēs ḡ idee in
mēte diuina sūt vna z eadē res oino simplicissima. qđ
sūt ipsa diuina eēntia. put a reb̄ est diuersimode imu-
tabilis. spēs itaqđ in mētib̄ angeloz sūt qđā sūtitudi-
nes deriuatē ab ip̄sō ideis diuinis siue ab ipsa diuina
eēntia. s3 multū deficit ab unitate z simplicitate ei
iō licet diuina eēntia vna z eadē existēs possit oia re-
p̄ntare: vna tñ z eadē spēs angelica intelligibilia
nō poterit oia rep̄ntare. ita qđ ois intelligētia h̄z in
se plures spēs. sed qđto intelligētia est sup̄ior tanto
magis appropinquat ad ipsum deū: z tātomagis vni-
tūte recipit in se spēs. iō pauciores spēs h̄z intelligen-
tia sup̄ior qđ inferior. z si pauciores ergo vniuersaliores
qđ si sup̄ior angelus h̄iet pauciores spēs z nō ulio-
res pauciores cognosceret āgelus sup̄ior qđ inferior qđ
esset incōueniens ponere. ergo forma gñis est forma
vna nō fm reale xp̄ntiā. sed fm rep̄ntationē in qđtū
vna z eadē spēs in mēte angelica pōt oia que sūt ei
dē generis rep̄ntare. ¶ Scōa aut difficultas de
leui tollit. Nā in abstractiōe sūt gradus. si ergo eēnt
colores separati albedo z nigredo facerēt duas for-
mas colorū z facerēt vna formā. Nā si eēnt colores
separati sicut posuerūt platonici ideas tūc eēt dare al-
bedinē separata z nigredinē separata z etiā colorem
separatu. albedo enī separata esset alia forma coloris
a nigredine separata. qđ tā albedo qđ nigredo eēt par-
ticipatiue color. z ex hoc eēt ip̄fectū color. s3 color
ipse separar̄ nō eēt nisi vna forma coloris qđ eēt eēn-
tialiter z perfecte color. ex ip̄fectiōe ergo p̄tigit qđ
abstracta sint plurificata z ex p̄fectione qđ sint vni-
ta forma ergo generis in abstractis eēt vna z nō vna
vna qđē si h̄iet eē perfectū. nō vna vō si haberet esse

De cogni. angel.

perfectū sic et in pposito. nā oīa que sunt vnius generis possūt representari per vñā spēm in mente angelī et nō per vñā. per vñā quidē si spēs illa habeat esse perfectius cuius habēt esse spēs in mētib⁹ angeloz superioroz. nō per vñā si habeāt spēs ille eē nō ita pfectū cuiusmodi eē hnt in angelis inferiorib⁹. q̄to ergo ille spēs sūt pfectiores tāto sūt magis vnite et sūt plurimū representatiue et per p̄ns sunt magis vniuersales.

C Ad tertiā autē difficultatē aliter r̄nderēt platonici et aliter forte p̄ns et aliter nos. nā q̄tum ad radicē eadē quodā mō eēt solutio. nā cū dī q̄ spm̄ obm̄ nō est vñū eo q̄ gen⁹ nō est formayna. dicem⁹ q̄ hī species possūt q̄druplī considerari. uel fm̄ se ut sūt quedā forme. uel rōne sibi in quo recipiunt. uel rōne obī qd̄ representāt. uel fm̄ q̄ cōparat ad cāz sue originis. Dicem⁹ ergo q̄ hī spēs nō hnt vnitatē et diuersitatē ex pte obī: qz nō sūt cāte a reb⁹ sed hnt vnitatē et diuersitatē ex pte sue cāte uel ex pte sui sibi. imo si uolumus p̄loq̄ ex pte cāte hnt vnitatē ex parte sibi diuersitatem. Nā hī spēs deriuatē sūt ab ip̄s̄o ideis in mēte diuina que sūt vna et eadē res simplicissima. vñ et hī spēs ex sua cā vnitatē hnt: attñ qz recipiunt in intellectu angelico qui ualde deficit a simplicitate dei nō pōt mēs angelica in tāta simplicitate et vnitate recipere hī simplicitates in quātū sūt in mēte diuina. id̄ ex pte sibi recipiētis deficientis a simplicitate dei quaz hnt hī spēs q̄dā diuersitatē et pluralitatē dicunt. magis q̄ et min⁹ deficient angelī a simplicitate dei. et qz angeli superiores plus participant de simplicitate dei q̄ inferiores. ideo ut sepe dictū est magis vnitate recipiūt tales spēs. p̄pter qd̄ ut dicebat hnt pauciores spēs et per p̄ns uires. rō ergo p̄cedebat ac si ex obō et ex ip̄s̄o reb⁹ representatis haberēt tales spēs vnitatē et diuersitates q̄ si hīc p̄derem⁹ opteret nos ponē tales spēs ex ip̄s̄o reb⁹ creatas eē. nā per idē eē est aliqd̄ ens et vñū ut p̄bat in 4° metaphisice. Cū ergo tales spēs nō hēant a reb⁹ entitatē qz nō sūt a reb⁹ cāte nō hēbūt ab eis vnitatē. s̄z q̄ vnitatē et diuersitatē rez̄ rep̄ntatay nō debem⁹ arguē vnitatē et diuersitatē taliū spēs. sic q̄ soluerem⁹ nos ad difficultatē tactā. Platō in forte alī solueret qz loqueret de origine et cā taliū species. posuit enī plato ideas per se existētes. et ab illis ideis diceret deriuatas eē spēs in mētib⁹ angeloz. p̄ns vō forte poneret q̄ in p̄ma intelligētia deriuatē eēt spēs a formis in mēte dei. nā oīa que iubem⁹ in reb⁹ nālib⁹ diceret p̄ns. puenire ex arte p̄cipali q̄ est ip̄s̄ dei. ut plane dīc̄ cōmētor supra. 12°. meta. In illa ergo arte p̄cipali sūt oīa ista representata. qd̄ nō eēt nisi ibi eēt similitudines oīuz istoz. ab istis ergo ideis diceret forte p̄ns deriuatas eē spēs in p̄ma intelligētia. postea autē a spēs̄ existētib⁹ in p̄ma intelligētia posuisset forte deriuatas fuisse spēs in secunda.

Nos autē oēs hī spēs deriuatas ponim⁹ ab ip̄s̄o ideis diuinis. ab vna ergo et eadē re simplicissima ut ab ip̄a diuina eētia deriuatē sūt oēs tales spēs. s̄z q̄ sic sūt plurificatē. hoc est ex pte recipiētis deficientis a simplicitate dei. Nos q̄ plato et p̄ns diuersimode loqueremur de cāitate et origine hāz spēs. attñ quali tercūqz causent̄ semp̄ erit eadē solutio hī difficultatis videlz qz vnitas taliū spēs nō sit accipiēda ex parte rez̄ representatay s̄z ex pte sue cāte a qua tales species fluūt. uel a pte sibi in quo recipiunt.

Solutio difficultatis que possent oriri ex parte vniuersalitatē specieruz. uolumus narrare difficultates que possent contingere ex parte paucitatis earum et solvere ad difficultates illas. Sūt autē hī difficultates due.

videlz qz sit deuenire ad angeluz qui intelligat oīa per vñā spēm. et etiā qz sit deuenire ad angelū qui oīa intelligat per suā eētia. Nā si angeli superiores hnt pauciores spēs q̄ inferiores. opz tales spēs finitas esse. nā que sūt pauciores aliq̄bus. opz illa pauciores finitas eē. nā infinito nihil est mai⁹. Si q̄ eēt infinita nō eēt pauciores nec possent ab aliquo numero excedi. sed in quocūqz numero finito est dare statū ex pte descēsus qz est deuenire usqz ad vnitatē. cū ergo de⁹ semp̄ possit facere angelū superiorē semp̄ superiorē. si superior hnt pauciores spēs q̄ inferior erit deuenire ad aliquē āgelū qui nō intelligeret nisi per vñā spēs qd̄ est incoueniens. qz tūc ille āgelus non eēt qd̄ determinatū ad aliqd̄ gen⁹ postq̄ possit recipere in se talē spēm et talē pfectionē que eēt sufficiens representare oīa ḡna.

Secūda autē difficultas circa hoc est qz cū deuetū eēt ad āgelū qui intelligeret oīa per vñā spēm. cū de⁹ adhuc possit facere aliū angelū superiorē ille āgelus superior intelligeret simpliciori mō. nō ergo intelligeret per spēm additaz. sed oīa intelligēt per suā eētia qd̄ est p̄cipū ip̄s̄ dei. Possit autē et circa hāc māz tagi tertia difficultas. videlz qz cū deuetū eēt ad angelū intelligētē oīa per suā eētia. qz adhuc de⁹ possit facere angelū superiorē et simpliciorē. p̄ns eēt qz ille āgelus intelligeret simpliciori mō q̄ sit intelligē oīa p̄ suā eētia. p̄pter qd̄ cōscri ptus eēt qz ille āgelus intelligēt simpliciori mō q̄ de⁹. s̄z oēs hęc difficultates vñā radicē hnt.

Propt̄ qd̄ sciēdū qz si uellem⁹ tenere pōnē illā qz sit dare āgelū ita sup̄mū qz nō possit creari ali⁹ āgelus eo superior sic qdā ponūt leue eēt solūe oēs difficultates tactas. dicem⁹ enī qz oēs hī difficultates accipiūt s̄z a p̄cedat in mā. supponūt enī qz semp̄ possit creari angelus superior sp̄ superior. qz hoc posito negat sed hūc positiō nī nō assentim⁹. credim⁹ enī uerū eē qz sp̄ de⁹ possit facere āgelū superiorē sp̄ superiorē p̄pter infinitā distātiā iter qualibet creaturā et deū. h̄z enī creatura statū in infimo s̄z nō in sup̄mo. est enī dare creaturā aliquā ita infimā qz nō est dare inferiorē ea s̄ue loq̄mur de creatura oīuz ḡnalit̄ s̄ue de creatura spālter in aliq̄ ḡne. nā oī creatura inferior est mā p̄ma. ita qz infra māz p̄mā nihil eē pōt. est enī p̄ma mā mediū iter ens et nihil ita qz imediate se h̄z ad utrūqz. Si enī ascēdamus supra statū erim⁹ mēte in actu si discedam⁹ infra statū erim⁹ in nihilo. Quicqd̄ enī est supra māz. i. supra potētiaz purā. opz qz sit ens i actu. qz qd̄ nō dicit potētia purā aliquā actualitatē ipoztat. sic ēt qz est infra māz est infra potētia purā. qd̄ ergo est tale nec est qd̄ actu. nec qd̄ in potētia. ergo est nihil. Et itaqz in reb⁹ creatis ḡna liter dare statū in infimo. sic ēt et in aliq̄ ḡne spālter possem⁹ dare statū in infimo utputa in ḡne intelligibilitum. dicem⁹ qz intellect⁹ human⁹ est q̄si mā p̄ma in ḡne entū. nā sic vī hīc intellect⁹ nī ad sensibilia sicut mā p̄ma ad nihil. Sic enī infra māz statū sum⁹ in nihilo. sic i fra intellectū hūanū statū sum⁹ in reb⁹ sensibilib⁹. s̄z in sup̄mo nec in ḡne intelligibilitū nec ult. in ēte in reb⁹ creatis est dare statū nisi fm̄ actualē existētiā. nō autē fm̄ possibilitatē creādī. est enī dare actu aliquē angelū ita sup̄mū qz nullus superior s̄z nō possit creari aliqd̄ āgelus ita sup̄mū et ita simplr̄ qn̄ possit creari ali⁹ superior et simplicior. nā ex hoc est simplicior et superior vñ⁹ angelus alio qz est deo p̄p̄ndoz et s̄ūoz. cū ergo nunq̄ possit eē tāta similitudo iter deū et angelū qn̄ sit ibi maior similitudo nunq̄ poterit aliqd̄ angelus creari ita deo simis qui possit creari alius inferior. Qd̄ ergo dīc̄ aug⁹. 11°. p̄f. qz duo fec̄ de⁹. vñū p̄ se. aliqd̄ p̄e nihil. p̄ se fec̄ āgelicā mētē. p̄e nihil fec̄ māz ifoa

Questio. VII.

..

me referēdū est hoc nō ad hūc āgelū uel ad illū. s; ad totā āgelicā nām. Int enī āgelicā nām s; nāe ordīnē z deū nō ē aliq̄ mediū nec eē pōt sic nec iter māz ifoz mē z nūbū. S; si referam⁹ hoc ad hūc āgelū uel ad illū nullus angelus est nec eē pōt iter quē z deū nō sit aliq̄s angelus medi⁹ uel eē possit. q; nullus angelus creatus est ita sublimis s; nām nec ita deo p̄pinqu⁹ nec creari possit qn possit ali⁹ creari s; nām sublimior z deo p̄pinquior. In toto ergo ente creato nō est dare aliquā creaturaz s; nām ita sublimē qn possit creari sublimior. nec ē in gñe intellectualiū est dare aliquē intellectū siue aliquē angelū s; nām ita sublimē qn possit creari sublimior. utrū autē in aliq̄ gñe sit dare statū in supremo ut utrū in aliq̄ gñe sit dare aliquā spēm ita sublimē qn nō possit in illo gñe reperiri spēs sublimior nō est p̄sentis speculatiōis. nā forte in genere aialū corruptibiliū nō possit p̄ducti spēs sublimior boie q; forte nō eēt dare nec possit p̄ducti aliq̄s intellect⁹ s; nām cōligibilis corpori corruptibilis nisi talis intellect⁹ teneret infimū gradū in gñe intelligibiliū z esset q̄simā p̄ma in genere entū. talis ergo intellectus hiet eundē gradū in gñe intelligibiliū cū intellectu hūano. s; ergo forme sint sicut numeri z due forme differētes spe nō habeāt eūdē gradū in entib⁹ sicut nec duo numeri spe differētes hnt eundē gradū in genere numeroz. talis intellect⁹ nō differret specie ab intellectu hūano. s; circa hō dicit⁹ iustitē nō spectat ad q̄nēz presentē. Sufficiat autē ad p̄sens scire q; in genere āgeloz nō est dare aliquē āgelū ita sublimem qn possit aliq̄s creari sublimior. alia ergo via solūde sūt difficultates tacte. ¶ Aduertēdū est igit q; de p̄fectiōe entū est uario mō loquēdū. Nā aliq̄ sūt p̄fectionis simplr. aliq̄ aut p̄fectiōis in hoc ut in corpābus s; nām cōmētatorē in libro phicoz. crescēte corpore crescit z virtus. p̄fectior ergo est virtus in magno igne q; in paruo. magnitudo tñ quātitatua nō est p̄fectiōis simplr. p̄fectionis enī simplr in virtute est q; virtus sit simplex; z q̄to simplicior tātopfectior. sic ē in reb⁹ aialis p̄fectiōis est hie mltas potētias. ut hō qui est p̄fectissimū oīuz aiatoz corpoz. h; plures potētias q; oīa alia aialia z ē q; plāte. z aial s; locū motiū h; plures potētias q; sensitūū z sensitūū plures potētias q; uegetatiūū. attñ p̄seq̄ finē per plura nō est p̄fectiōis simplr. s; possit eē p̄fectiōis in hoc. In āgelis aut ubi magis iuentūm ea que sūt p̄fectiōis simplr in supiorib⁹ āgelis replē paucitas z in inferiorib⁹ pluralitas. s; ergo hic z ibi sit dīstīlītudo tñ per ea que videm⁹ in potētīs aiatoz possum⁹ aliquid iuestigare qd dīcēdū sit de spēs āgelicis. nā q; nota est nobis nā sensiblis siue nā corruptibilis aiatoz. si quereret a nobis utrū in vno aiatō sint plures potētīe q; in alio statim rīderem⁹ q; sic. dicerem⁹ enī q; aiatā excedūt se iūcē s; nām potētias. ita q; in vno aiatō sūt plures potētīe q; in alio. ita si eēt nobis nota nā āgelicā statim appareret nobis q; in vno āgelō eēt plures spēs q; in alio. ecōtrario cū se h; pluralitas hic z ibi. nā q̄to aiatū est p̄fecti⁹ tāto h; plures potētias z q̄to ip̄fecti⁹ pauciores. i āgelis aut q̄to āgelō ē supior tāto h; pauciores spēs z q̄to inferior plures. q; argueret contra nos q̄to aiatū est p̄fecti⁹ tāto h; plures potētias z q̄to ip̄fecti⁹ pauciores. z q; pōt de⁹ sp̄ facē aiatū ip̄fectū sp̄ ip̄fecti⁹. erit q; deuenire ad aliq̄ aiatū ita ip̄fectū q; nō habebit aliquā potētīa aie. ita q; h; aiatū erit octosū. uel si habebit opationē aliquā nō opabit opationē illā per aie potētīa s; per luā cētīa. sic ē ex pte alia. Si argueret q; semp pōt de⁹ facē aiatū

perfectius semp perfecti⁹. ergo nunq̄ poterit aial hie tot potētias qn possit hie plures statiz patēt solutio ad tales obones. Dicerem⁹ enī q; perfecti⁹ aiatū siue aial p̄fecti⁹ h; plures potētias. s; nō s; qualibet maiore p̄fectionē h; eē pluralitas potētiaz. s; qn est tāta p̄fectiō q; collocat aiatū in alio gñe siue in alio gradu. nā ip̄a uegetatiua se cedūt adiūcē s; p̄fectionē. attñ vnu uegetatiūū nō h; plures potētias q; aliō. attñ si sit aiatū ita perfecti⁹ uegetatiūū q; tā nō sit in gñe uegetatiūū. s; sit sensitūū tūc habebit plures potētias q; uegetatiūū. z s; nām locū motiū plures q; sensitūū. attñ ip̄a aialia motiua s; nām locū licet vnu sit nobilitas alio vnu nō h; plures potētias q; aliō. nō q; quelibet nobilitas in reb⁹ aialis pluralitatē potētias. s; qn est tāta nobilitas q; collocat aiatū in genere in alio ut in alio gradu. oato q; q; sp̄ possit de⁹ facē aiatū ip̄fecti⁹ z semp ip̄fecti⁹. nō tñ opteret q; illud aiatū haberet pauciores potētias q; aliq̄ aiatū nūc exis. nā gñā aiatoz sūt determinata. q̄tūcūq; q; fieret aiatū p̄fecti⁹ uel ip̄fecti⁹ q; aliō aiatū uel eēt uegetatiūū uel sensitūū uel s; locū motiū uel intellectuū. si eēt uegetatiūū hiet tot potētias quot hnt uegetatiua. sed hiet eas nobilitates si eēt nobilitas q; aliq̄ uegetatiūū nūc exis. uel haberet illas potētias t̄gibiliores si eēt ignobilitas. z qd dicitū est de uegetatiūo intelligēdū est de aliq̄ gradu aiatoz. Nā si illud aiatū de nouo creatū eēt sensitūū uel s; nām locū motiū uel intellectuū hiet potētias plures uel pauciores s; nām gradū aiatoz in quo p̄stūtere tur. dicitū aut q; dato q; possit fieri semp aiatū p̄fectius p̄pter intellectuū. nā aliq̄ gradus aiatoz. ut uegetatiūū sensitūū z s; nām locū motiū nō sūt p̄ctales imo hnt magnā latitudinē. p̄p̄ qd forte videret alit nō eē icōueniēs q; in q̄tūq; tali gradu possit aliquid fieri aiatū sp̄ nobilitas z semp ignobilitas ac semp ignobilitas. s; intellectuū vī p̄stūtere in eē p̄ctali q; aiatū intellectuū tener infimū gradū in gñe intelligibiliū z est sicut mā p̄ma in gñe entū. p̄p̄ qd in tali gradu nō est nisi vna spēs. videlz hō. z sicut aiatā dīstīgunt p̄ h; genera siue p̄ h; gradus sic z āgelis dīstīgunt p̄ hierarchias z per ordies. ita q; illi qui sūt de supiori hierarchia uel de supiori ordine hnt simpliciorē nām z magis deiformē q; qui sūt de inferiori. possit q; deus facere āgelū semp supiorē uel sp̄ inferiorē. s; āgelus p̄duct⁹ p̄tineret ad aliquā hierarchiā uel ad aliq̄ ordinē sicut aiatū eēt in aliquo gradu aiatoz. p̄t q; āgelus de nouo p̄duct⁹ p̄tineret ad aliquā hierarchiā uel ad aliq̄ ordinē. si hiet plures uel pauciores spēs s; hierarchiā uel ordinē ad quē p̄tineret. cū ergo dicimus q; āgelis supiores hnt uiores z pauciores spēs q; inferiores nō est referēdūz hoc ad quālibet superioritātē. s; qn est tāta superioritas q; uariat ordinē uel q; mutat hierarchiā. quelibet entū superioritas facit q; hiet nobiliores spēs s; nō q; hiet pauciores. sicut in reb⁹ aialis quelibet maior nobilitas facit q; hiet p̄fectiores potētias. q; q̄to aiatū est nobilitas tāto sūt p̄fectiores eius potētīe. nō tñ quelibet nobilitas facit q; hiet potētias plures nisi eēt tāta nobilitas ut dicebatur q; p̄stūteret aiatū in alio gradu. s; nām hoc q; aliquid possum⁹ p̄lecturari de dīstīctiōe hierarchiarū z et ordīnū. nā forte hierarchie dīstīgunt p̄ paucitates z pluralitatē spēs. dicitū aut forte q; nūbū p̄tinetur est hic asserēdū. possum⁹ aut in q̄dā gñalitate dicere de āgelis q; sūt p̄ducti s; nām determinata gñā. ita q; nullus de nouo crearet āgelus qn eēt in aliq̄ gñe cū ip̄s p̄ductis. sic p̄ducta sūt aiatā s; nām determinatos gradus: ita q; nullus de nouo crearet aiatū qn eēt in aliq̄ gradu

De cogni. angelorū

cū aiatia pducta. ut qñ eēt uel uergetatiuū uel sensitiuū uel fm aliqñ aliū talē gradū. nō est enī credibile q̄ in uniuerso deficiat aliq̄ gen^o āgeloz. fm ḡ diuerſitate talū genoz accipit pluralitas ⁊ paucitas spēs. talia ḡia nō sūt ifinita; imo sūt determinata nūo. est enī deuenire ad aliq̄ gen^o āgeloz in quo ḡie āgeli exiſtēs ita itelligerēt per paucas spēs q̄ nō poſſet fieri aliq̄ gen^o ſup^o eo in quo āgeli exiſtēs itelligerent per pauciores poſſet de^o ſp facē nobilitatē āgelū ⁊ angelus pduct^o ſp poſſet hīe nobiliores spēs ⁊ ſp clariuſ itelligere. nō tñ p̄tineret ad aliū gen^o nec hīet spēs pauciores. ⁊ ſic forte itelligēdū eſt dictū q̄ dā māgnoz q̄ pōt fieri āgelus ita ſup^o q̄ nō poſſet fieri ſupior. ut referat hoc nō ad ip̄z āgelū fm ſe ſz ad ip̄z gen^o. qz eſt aliq̄ gen^o āgeloz ita ſup^o uel poſſet fieri ita ſup^o in quo āgeli exiſtēs ita itelligerēt per paucas spēs q̄ nō poſſet fieri aliū genus āgeloz ſupior niſi āgeli exiſtēs itelligerēt per spēs pauciores. poſſum ḡ in qdā ḡialitate dicē q̄ ſicut aiatia bec ſenſibilia diſtinguunt per certos gradus ⁊ in alio ⁊ alio gradu eſt dare plures ⁊ pauciores potētias: ſic ⁊ āgelū diſtinguunt ḡz quedā determinata ḡia. ⁊ fm aliū ⁊ aliū gen^o eſt dare plures ⁊ pauciores spēs. utrū autē ḡz talia ḡia accipiat diſtictio hierarchiaz ⁊ ordinū ignotū eſt nobis aliq̄ p̄icturari de diſtictioe hierarchiaz ordinū ⁊ et angeloz. Nā excepto itellectiuo ſiue excepto hoīe poſſum dicē q̄ aiatia tripl^o diſtinguntur. Primo per hīe plures pōs ⁊ pauciores. Scōo p̄ticipare ſupiora ⁊ deficē ⁊ medio mō ſe hīe. Tertio per hīe mō nobilitati ⁊ ignobilitati ſuas p̄fectiones. ¶ Scōz p̄ticipat diſtictioe uidelz per hīe plures potētias ⁊ pauciores eſt triplex gen^o aiatiorū. uidelz uergetatiuū ſenſitiuū ⁊ fm locū motiuū. q̄tū autē gradū uidelz itellectiuū tā excluſiū. bec autē tria ḡia aiatiorū diſtingunt per hīe plures potētias ⁊ pauciores. qz fm locū motiuū hz plures potētias q̄ ſenſitiuū ſenſitiuū aut plures q̄ uergetatiuū. ¶ Scōm autē ſcōz diſtictioe ut per p̄ticipare ſupiora ⁊ deficē ⁊ medio mō ſe hīe poſſum dicē q̄ in qlibet tali ḡie ſunt tres gradus. Nā in ḡie uergetatiuoz ſūt tres gradus. qz quedā uergetatiuū ut p̄fecta p̄ticipat p̄ditiones ſupiorū uidelz aiatū. nā quedā plāte hīet diſtictū maſculinū ⁊ femininū in quo p̄ticipat p̄ditiones aiatū. vñz exp̄tū eſt q̄ cū tales plāte in qb^o diſtinguit maſculinū ⁊ femininū ſi ſū plāte meli^o fructificat. quedā ḡ plāte p̄ticipat p̄ditiones aiatū. quedā autē ab hī^o p̄ticipatioe oīno deficiūt. quedā autē medio mō ſe hīet. ſic ⁊ in ipſo ſenſitiuū quedā ſenſitiuū q̄ nō p̄e ſūt ḡz locū motiuū p̄ticipat tñ qd de ḡz locū motiuū. qz mouent motū diſtictioe ⁊ conſtictioe ſicut apparet in oſtreſ marinis. quedā autē ab hoc oīno deficiūt. ut eſt qdā gen^o fūgoz. qdā enī fūgi ſūt qui credunt oīno plāte autē exp̄tū eſt q̄ ſenſiūt. qz ſi uelocit^o accipiant ita q̄ nō ſenſiūt ſua captioe facili^o euellunt. ſi autē pedet^o tū euellunt ita q̄ ſenſiūt ſua captioe diſtictiū ſe uellunt. talia ḡ ſenſitiuū q̄ oīno deficiūt a fm locum motiuū. quedā autē medio mō ſe hīet ſic ⁊ fm locum motiuū. quedā uidet eē prudētia p̄pter qd uidetur altd p̄ticipare de p̄ditione itellectiuoz. quedā autē ſūt ſolida oīno ab hac p̄ticipatioe deficiūt. quedā autē medio mō ſe hīet. ¶ Scōm autē tertā diſtictioe ut fm hīe nobilitati mō uel ignobilitati ſuas p̄fectiones ſic in quolibet tali gradu poſſunt eē mīte ⁊ q̄l in numerabiles spēs. qz multe ſunt spēs plātarū p̄ticipatioe p̄ditiones aiatū ⁊ multe ab hac p̄ticipatioe deficiēt ⁊ multe medio mō ſe hīet. ſic eē ⁊ in alijs

generib^o ut in ſenſitiuū ⁊ fm locū motiuū poſſunt diſtinguere tres gradus. uidelz ſupiorū. mediū ⁊ infimū. ⁊ in quolibet gradu erūt multe spēs. Sicut ergo iſta aiatia excepto itellectiuū diſtinguunt fm tria genera. ut ḡz uergetatiuū ſenſitiuū ⁊ fm locū motiuū. ⁊ in quolibet ḡie eſt assignare tres gradus. ⁊ in quolibet gradu ſūt multe spēs. ſic ⁊ in āgelis eſt diſtinguere tres hierarchias ⁊ in qlibet hierarchia tres ordines. ⁊ in quolibet ordine ſūt multe spēs angeloz. ⁊ ſic in iſtis rebus aiatis eſt assignare tripl^o diſtictioem. quarū p̄ma eſt per hīe plures ⁊ pauciores potētias. ⁊ hoc factū magnā diuerſitate. Scōa diſtictio eſt p̄ticipare ſupiora ⁊ deficē ⁊ medio mō ſe hīe. uel ſcōa diſtictio eſt fm eāles potētias tenere ſupiorū gradū mediū ⁊ infimū. Et tertā eſt per hīe mō nobilitati ⁊ ignobilitati ſuas p̄fectiones. ita q̄ p̄ma diſtictio diuidit aiatia per ḡia remota. ſcōa per ḡia p̄pinq. tertā per spēs ſpaliſſimas. ſic ⁊ in ipſis āgelis vna diſtictio eſt per hīe plures ⁊ pauciores spēs. alia fm equalēs spēs tenere ſupiorū uel inferiorū uel mediū gradū. ⁊ tertā fm quēcūqz gradū p̄ticipare nobilitati mō uel ignobilitati ſuas p̄fectiones. utrū autē p̄ma diſtictio faciat hierarchias. ſcōa ordines. ⁊ tertā ſpēs angelotū in eodē ordine nō poſſumus certitudinē hīe. attñ certū eſt q̄ p̄ma diſtictio diuidit angelos per genera magis remota. ſcōa per genera magis p̄pinq. tertā per spēs ſpaliſſimas. vñ ⁊ in eodē ordine vniū angelus p̄fectiori mō p̄ticipat p̄fectiones ſuas q̄ alius ⁊ itelligē p̄fectiori mō q̄ alius. vñ dionyſi^o. in eodē ordine ponit aliquos eē ſupiores aliquos inferiores. In eodē enī ordine vn^o illuminat alii. vn^o enī ſeraphin clamat ad alii petēs doceri ab alio. Cū ergo d^o q̄ ſi āgeli ſupiores itelligūt per pauciores spēs. ergo ſi ſemp. fieret āgelus ſupior ſemp itelligeret per pauciores spēs. p̄z q̄ nō quilibet ſupioritas minuit spēs. Sed qñ eſt tāta ſupioritas q̄ collocat ipſum in alio ḡie. Semp enī poſſet fieri nobilitati uergetatiuū ſp nobilit^o nec p̄ticipare plures potētias q̄ aliū uergetatiuū. ſz hīet eas nobilitati mō. ſic ⁊ in p̄p̄o ſe hīet e diſtictioe declarati. ¶ Poſtq̄ ſoluim^o ad diſtictioe cultates tā ex p̄te uelocitatis spēs q̄ ex p̄te paucitatis. nolimus adducere rōnes ad p̄p̄o q̄ āgeli ſupiores itelligūt per uelocitatis spēs q̄ inferiores. Scēdum ergo q̄ actor de cāis q̄l adducit ad hoc q̄tuor rōnes. Nā āgelus eſt qd mediū iter deū ⁊ iſta corporalia. poterit ḡ p̄ſiderari āgelus uel ut cōpat ad deū. uel ut cōparat ad iſta ſenſibilia uel ut p̄ſiderat ḡz ſe. ⁊ hoc oū p̄licet. qz in ſe eſt quedā ſba polēs itellectuali lumie fm ſe ergo poterit p̄ſiderari ⁊ q̄tū ad ſbz quā hz ſimplicē ⁊ q̄tū ad lumē qd hz clarū. fm hoc ergo ſumunt q̄tuor rōnes q̄ āgeli ſupiores itelligūt per uelocitatis spēs. Quarū p̄ma ſumet ex eo q̄ ſupiores āgelū ſūt a potētialitate ⁊ ab iſtis ſenſibilibus remotiores. Scōa ex eo q̄ ſūt deo p̄pinq. Tertā ex eo q̄ ſūt in eētia ſimpliciores. Quarū ex eo q̄ fm lumē ſūt magis puri ⁊ magis clari. p̄ma ſic p̄z. Nā ex potētialitate rectipētis. p̄cedit recipe res cōtracte ⁊ p̄tictari: ⁊ iō mā. p̄pter nūmā potētialitate quam hz ſolū hīc ⁊ nūc ⁊ oīno p̄tictari recipit formas. ſic eē ⁊ ſenſus qz eſt uirtus organica ⁊ oīno p̄tictata hīc ⁊ nūc p̄tictari recipit spēs. intellectus autē nō poſſibilis qz nō eſt uirtus organica ⁊ eſt a mā ſepat^o recipit spēs uel. ergo ⁊ ipſi āgeli qz ſūt magis a mā ⁊ ab ipſis ſenſibilibus ſepati. adhuc magis recipiēt spēs uel. ⁊ qz iter ipſos angelos eſt magna diſtictio. qz qdā ſūt ualde ſupiores alijs. opz q̄ illi habeat spēs mā

gis ules q̄ aliq̄. sensus ergo cognoscit per spēs rerum particulariū. Intellectus aut̄ qz supior pfecte cogno scit per spēs spēs spālissimaz. q̄ diu eni intellect̄ n̄ stat in specie gñis nō hz perfectā cognitionē de reb̄ sed cognoscit res sub mo cōfuso. Sua aut̄ pfecta cog nō est per spēm spēi spālissime. 7 bec est ifima cog nō in gñe itellctualū. videlz nō pfecte cognoscē res nisi per spēs spēs. Angeli aut̄ qz magis sūt imā les. 7 plus hnt de itellctualitate iō credibile ē q̄ oēs cognoscāt per spēm gñis. Nā cū nullus angelus sit i fīm in gñe itelligibiliū nulli cōpetet q̄ nō itelligat p fecte nisi per spēm spēi qd̄ est ifimū itelligere. oēs ḡ itelligūt per spēm gñis. sed supiores nunq̄ magis a potētialitate sepati itelligūt p spēm gñis altioris: in feriores aut̄ per spēs gñis iferioris. ¶ Scda via ad hoc idē sumit̄ ex eo q̄ supiores sūt deo ppindores. De' eni per vna 7 eadē re simplicissima ut per eēntiā suā cognoscit fm oia. oēs eni idee in deo sūt vna 7 ea dē res simplicissima. ipa. f. oia eēntia. ab hī aut̄ idels que sūt vna res simplicissima ut sup̄ dixim' causant spēs ueritate i mētib' āgeloz. attn qz ut dicebat an gelū multū deficiūt a simplicitate del. nō pnt hī spēs in tāta vnitāte 7 simplicitate recipe q̄ p vna 7 idē re alr oia cognoscāt. s; cū supiores sint deiformes lz nō habeāt spēs ita vnitue sic vnitue sūt idee in deo. at tñ qz sūt deiformiores 7 plus picipāt de mō pfectio nis diuine iō recipiūt spēs magis vnitue 7 per pns hnt pauciores spēs q̄ iferiores: 7 si pauciores ḡ ulio res. ¶ Tertia via sumit̄ ex simplicitate eēntie ipso rū supiorū. nā oē qd̄ recipit̄ in aliquo recipit̄ fm mo dū rei recipiētis. igit̄ cū ipsa eēntia angeloz supiorū sit ualde simplicior q̄ iferioz pns ē q̄ mō magis sim plicī 7 magis vnitue recipiat̄ qd̄ fieri nō posset nisi p pauciores spēs itelligēt supioz q̄ iferioz. 7 si per pau ciores ut sup̄ dixim' ergo per uliores. ¶ Quarta 7 ultima via sumit̄ ex parte ipsi' lumis. nā angeli su periores hnt lumē clarū 7 efficac' q̄ iferiores. āgelū eni supiores cōparant̄ ad iferiores q̄ sicut hoies sb tiles ad hoies grossos. vñ eni hō subtilis itelliget in vno uerbo qd̄ nō poterit vñ grossus itelligere in de cē. hoib' eni grossis opz multū multiplicare uerba z mltas circūlocutiōes facere ut possint aliqd̄ itelligē. Sic 7 angelus supioz plus abūdās in lumine 7 in p spicuitate itellct' itelliget i vno pceptu 7 in vna spe q̄ nō potit̄ itelligere āgelus inferioz in multis conce ptib' 7 p mltas spēs. vñ 7 dionys' de āgelica hierar chsa. ca. ultimo. ut sup̄ dixim'. dicit āgelos hie dētes qz diuidūt pcept' 7 spēs. Sicut eni nutrit' masticat cibū 7 diuidit qz nō posset itegrū masticare puer. sic angeli supiores diuidūt suos pcept' 7 oñdūt iferiori bus per mltos pcept' qd̄ ipsi itelligūt in vno pceptu. Inferiores eni qz nō possūt totū pceptū supioruz sil cape opz q̄ hī pcept' eis diuidat̄ per plures partes hnt ergo supiores angeli uliores pcept' 7 itelligūt p spēs uliores. ¶ Aduertēdū tñ q̄ hec q̄tuor rōes s; q̄s arguim' supiores āgelos hie uliores spēs q̄ iferi ores. videlz qz hoc arguim' p magis dūtare a sensibi lib' 7 p magis appropinqre deo 7 p hie eēntiā magis simpliciē 7 lumē magis clarū nō sūt accipiēde tales rōnes fm qd̄cūq̄ magis. Nō eni quelibet maior cla ritas lumis. nec quelibet maior simplicitas eēntie. nec q̄libet maior ppinqtas deo ul' logiqtas a se lu fac āge lū hie uliores spēs. s; qñ nobilit' est tāta maioritas q̄ collocat angelum nobilit' in excellētiōri gradu.

Ad primū dōz q̄ solo p3 per tā dicta q̄ nō q̄ libet supioritas fac āgelū itelligē

per pauciores spēs. Nā ut dicebat sicut in genere aia toz vñ aiatū hz plures potētias q̄ aliud. 7 dato q̄ de' semp faceret nouū aiatū semp nouū aiatū nunq̄ tñ eēt deuenire ad aliqd̄ aiatū qd̄ nō hiet ptes potē tias aiales. sicut in gñe āgeloz. vñ āgelus itelligit p plures spēs q̄ ali'. dato tñ q̄ de' semp faceret nouū āgelū. nunq̄ tñ eēt deuenire ad aliqd̄ āgelū qui nō i telligeret per plures spēs. ¶ Ad 1^m dōcēdū: q̄ gen' nō est forma vna fm eē. tñ ut patuit in soluēdo gen' pōt eē forma vna f3 rēp̄sentationē. qz vna spēs in an gelo pōt rēp̄sentare oia que sūt eūdē gñis. ¶ Ad 3^m dōcēdū: q̄ ut dixim' in soluēdo nō est idē modus formaz ulium maliū 7 abstractorū. qz forme māles q̄to uliores tāto ipfectiores. abstracte aut̄ ecōuerto 7 qz spēs in mētib' āgeloz sequunt̄ modū formarū abstractarū ideo q̄to uliores tāto pfectiores 7 ma gis pfectā cognitionē faciūt. angelus ḡ q̄to supioz 7 q̄to per uliores spēs cognoscit tāto pfecti' 7 magis distincte 7 magis clare cognoscit. ¶ Ad formā autē arguēdi quō possit per spēm aialis cognosci distincte hō in sequēti qōne patebit. ubi oñdēt quō āgelus p spēs ules possit hie distinctā cognitionē de p̄ticulari bus. ¶ Ad 4^m dōz: q̄ id qd̄ itelligit āgelus supioz per vna spēm itelligūt āgelū iferiores per plures spēs utputa q̄ āgelus supioz itelligat per spēm aialis sim plicī. angelus inferioz per spēm aialis uolatilis. ali' āgelus iferioz per spēs aialis aq̄tici. bec eni 7 plura itelliget angelus supioz per vna spēm. ut per spēs aia lis q̄ itelligat duo āgelū iferiores per plures spēs ut per spēm aialis uolatilis. 7 per spēm aialis aq̄tici. qz p̄ra p̄tinent sub aiali solū q̄ sub uolatil' 7 aq̄tico sil. ¶ Et qz arguit̄ qz tūc āgelus supioz cognoscet plura ut plura. dicit̄ d3 q̄ duo āgelū iferiores per duas spēs cognoscūt plura ut plura. s; hoc est p plures cōuersio nes. qz nō est eadē p̄uersio per qua p̄uertit se hie an gelus sup hāc spēm 7 ille ali' sup aliā spēs. sic 7 ange lus supioz pōt cognoscē per vna spēm plura ut plura per plures p̄uersiōes. ut p̄uertēdo se sup spēm aialis ut rep̄ntat uolatilē q̄ cognoscet uolatilia 7 que cōpe tit uolatilib' ut sūt uolatilia. 7 p̄uertēdo se sup eadē spēm ut rep̄ntat aq̄tica cognoscet aq̄tica 7 que cōpe tit aq̄tictis ut aq̄tica 7 sic per vna spēm per plures tñ p̄uersiōes. nō est icōueniēs q̄ cognoscāt plura ut plu ra. ¶ Ad 5^m dōm: q̄ p̄tinē aliq̄ formāl' pōt p̄tingere dupl'r uel realr 7 fm eē. 7 sic in solo deo reseruant' p̄ fectiōes oiu3 genēz. solus eni de' pōt sine adminicu lo alteri' agē actiōes oium rerū: ut pōt calefacē sine igne 7 ifrigidare sine adminicu lo alicul' corpis frigi di. sed itētionalr 7 fm rep̄ntationē nō est icōueniens q̄ in alijs a deo. utputa in āgelis habeāt res eē forma lit' put spēs q̄s hnt angeli apō se res formāl' 7 actua liter rep̄ntant. ¶ Ad 6^m dōm: q̄ ordo est vniformis multitudo spūum. qz d̄cūq̄ āgelū sūt in aliq̄ vno ordi ne. opz q̄ habeāt aliq̄ vniformitatē. uel possimus dicē q̄ licet in oib' āgelis sit ordo nō tñ in oib' est idē ordo nec oēs sūt vni' 7 eūdē ordiō: iō qui sūt in su piori ordiōe hnt magnā dīfformitatē ab hīs qui sūt in iferiori 7 pnt itelligē per pauciores 7 per uliores spēs q̄ illi. ¶ Ad 7^m dōz: q̄ iferiores se hnt per ifoz mationē ad supiora 7 spāliora sūt pfectiora q̄ coio ra fm eē qd̄ hnt in mā. vñ uiuere se hz per iformatio nē ad eē 7 est pfecti' q̄ eē. itelligim' eni q̄ eē p̄us re cipiāt in mā 7 sūt pfectiō māe. 7 postea in mā hnt eē itelligim' q̄ recipiāt uiuere ita q̄ uiuere se hēbit ut p fectiō respectu ipsi' eē. qz sp̄ receptiuū se hz sic mā 7 sic pfectibile. ipm aut̄ receptū se hz sicut forma 7 sic

De cogni. angelorum

perfectio. vivere ergo quod recipit in materia habere esse se habebit sicut forma et sicut perfectio respectu materiae et etiam respectu ipsius esse. actus operis talia solum secundum modum intelligendi veritatem habere quod vivere et esse in eodem non differunt reate: sed solum secundum modum intelligendi. vivere enim in viventibus est ipsum esse ut vult philosophus in libro de anima. Sic ergo est in formis materialibus sed in abstractis ut plurimum dicitur est converterto. nam si esse et vivere habent esse separatum ut posuerunt platonici esse est multo perfectius quam vivere. et quod ut dicitur species in mentibus angelorum tenet modum formam abstractam et non materialium sed angelorum cognoscetes per formas superiores habent cognitionem perfectioris non inferioris.

Ad 8^m ob: quod species in mentibus angelorum superiorum sunt simpliciores in se sed sunt multipliciter secundum repetitionem. quod quanto aliquid est in se simpliciter tanto est plurimum repetitum. id est de seipso. et quod species intelligente scilicet est multiplex et vult. vult in essentia multipliciter in effectibus. quanto enim species est in simplicioribus tanto est actualior et plurimum repetita: imo ipsa divina essentia que est ois simplicissima est infinitorum repetita. querit. **Utrum intellectus angelicus intelligat singularia.** et vult quod non. nam quod est proprium sensibilibus et rebus materialibus vult quod magis possit secundum se cognoscere hec particularia sensibilia. sed intellectus non est proprius istis particularibus sensibilibus quam intellectus angelicus. et tamen secundum se intellectus non potest hec particularia sensibilia cognoscere nisi revertat se ad fatalitatem secundum motum intellectus angelicus secundum se non potest particularia cognoscere. cum ergo in angelo non sint fatalitatem oia puabit angelus cognitione singularium. **Ad 9^m ob:** particularia variantur et scilicet esse que prius non fuerunt. Si ergo angelus cognoscit particularia multorum particularium scilicet habere de nouo cognitionem quam prius non habebat. ergo mutat. sed non est domus sit mutat in esse. est ergo mutatio secundum cognitionem. ergo mutatio rerum facit mutationem in cognitionem angelici. quo posito sequitur quod angelus accipiat cognitionem a rebus quod supra negatum. **Ad 10^m ob:** comedat anax. in tertio de anima quod posuit intellectum simplicem et immutabilem ut cognosceret de seipso. ut cognosceret mala. ergo sic intellectus est immutabilis et sicut est in actu sic et que sunt in potentia. ergo nullus intellectus cognoscet potentiam puram nisi sit actus purus. Solus ergo deus qui nec habet materiam nec aliquid materiale cognoscit ipsam puram. angelus ergo non cognoscit materiam et per philosophum non cognoscit particularia que habent materiam partem sui. **Ad 11^m ob:** non potest coicari creature quod producit potentiam puram. quod nulla creatura potest producere materiam. nec potest ei coicari quod hoc faciat quod tunc posset coicari creature quod crearet. si ergo non potest coicari creature quod producat partem puram. ergo nec quod repetat. nihil ergo est in angelo quod possit repetere ipsam materiam. angelus ergo non potest habere cognitionem de materia et per philosophum ut dicebat non cognoscet particularia que sunt materia et que habent materiam partem sui. **Ad 12^m ob:** si intelligente intelligit particularia vel hoc erit per species particulares vel per ules. non per particulares quod tunc sequeretur tripliciter inconveniens. quod primum est quod angeli habent quodammodo species infinitas cum particularia sunt per se finita. Secundum inconveniens est quod per tales species particularium non cognosceret particularia. nam particularia variantur. Species autem ille semper maneret eodem modo particularia ergo variabilia non posset sufficienter cognosci per tales species. Tertium inconveniens est quod vult angelus non cognoscet. ergo angelus particularia per species ules. sed species ules abstracte a loco et tempore. talia ergo non magis repetantur presentia quam futura. Si ergo per species ules cognosceret angelus presentia esset quod habet cognitionem futurorum. quod est inconveniens. **Ad 13^m ob:** si species ules cognoscet angelus particularia sequeretur oppositum in abstracto. videlicet quod differens ut differens assumeret. nam ule ut ule dicitur quod determinatum. particulari ut particulari dicitur quod determinatum.

Si ergo per ule cognosceret particulari cum ois cognitio fiat per assimilationem determinatum esse sicut do determinari. oppositum oppositum quod est inconveniens. **Ad 14^m ob:** sicut res se habet ad esse et ad cognosci. quod non est distincta ratio eandem non erit distincta ratio cognoscendi. sed una forma non potest esse distincta ratio eandem plura. ergo nec una species poterit esse ratio cognoscendi plura. per species ergo ulem non cognoscet particularia quod tunc una species esset distincta ratio cognoscendi plura. **Ad 15^m ob:** dato quod per species unam ipsi generis posset angelus cognoscere plures species nunquam tamen ut vult per philosophum speciem siue illa species sit generis siue species potest cognoscere plura individualia. nam species equaliter continentur in genere et propter hanc inaequalitatem potest diversimode repetari per species generis. sed individualia ubique continentur equaliter. nam cum sit vera unitas carnis in specie simplicissima. operis individualia equaliter continentur in specie. sic est operis quod individualia eiusdem species equaliter continentur in genere quod mediate specie in quod individualia continentur equaliter sunt individualia presentia in genere. nullo ergo modo per unam speciem poterunt plura individualia eiusdem species repetari distincte. non ergo angelus poterit cognoscere distinctionem secundum a platonem et per philosophum non habet notitiam particularium hominum. **Ad 16^m ob:** christo omel. 6. super Mattheum. vult quod vult angelus non cognoscit alium angelum nisi ille aliter velit. ergo per species quod habet angelum apud se non cognoscit sufficienter particularia. **Ad 17^m ob:** si angelus per species quod habet apud se posset cognoscere particularia cum particularia possint esse infinita. posset una species repetere infinita. sed cuilibet repetitioni create potest fieri una virtus cognoscitiva creata equaliter. Si ergo una species creata posset repetere infinita posset esse aliquid virtus cognoscitiva creata que actu cognoscet infinita quod est inconveniens. **Ad 18^m ob:** si idem repetaret alium et nigrum quantum repetaret alium tanto traheret a repetitione nigrum. idem ergo non potest sufficienter distincte repetere tria et per philosophum nec diversa particularia. In scriptura est quod habet thobie. 12. quod angelus dixit thobie quoniam orabas cum lacrymis et sepeliebas mortuos. et postea sequitur in libro. ego obtuli orationem tuam domino. quod non potest angelus facere nisi habuisset cognitionem rerum particularium. per materia et loca scripture sacre possem perbare angelos habere cognitionem rerum particularium. **Ad 19^m ob:** sic se habet voluntas ad nobilitatem. intellectus ad intelligibilia. sed voluntas angelica est de singularibus. quod gaudium est angelis super uno peccatore penitentem. ergo et intellectus angelicus erit circa singularia et cognoscet singularia.

Respondeo dicendum quod in hac questione sic procedemus. quod primo dabitur modum quo angelus cognoscit singularia. Secundo adducemus rationes ad propositum ostendentes modum assignatum verum esse et quod angelus illo modo cognoscit singularia. Tertio ad maiorem declarationem propositi dicemus quedam per que declarabit nobis huiusmodi modus intelligendi angelicus. **Ad 1^m ob:** propter primum scilicet dicitur quod modus intelligendi angelicus est cognoscere res secundum quod sunt in seipsis. et idem est forte quod cognitionem quam habet angeli per species sibi idcirco dixerunt sciri esse cognitionem rerum in genere et per species in mentibus angelorum repetantur res secundum quod sunt in seipsis. et quod nam generis non habet esse actuale sine suis partibus. nec nam species habet esse actuale sine suis individualibus. nec idem dicitur habere esse actuale sine propriis accidentibus que sunt in eo. id est dato quod angelus cognoscet per species aliquam aliquid generis per illam eandem speciem per quam cognoscit nam aliquid generis. quod non cognoscit huiusmodi nam per species generis quam habet apud se. nisi per tale nam existit in suis rebus. cum dicitur sit nam generis non posse existere actualiter sine ipsis speciebus. per illam speciem presentatui generis cognoscet omnes species in quibus existit actualiter tale genus. sic etiam cognoscendo species cognoscet etiam individualia. cum dicitur sit nam species actualiter non existere sine particularibus. cognoscendo autem

In diuisa cognoscat earū pprias actiones et accūta
 ipsoꝝ qđ talia idiuia sunt pūcta. utru aut vno in
 tuitu et vna cōuersione possit angelus oīa ista cogno
 scere. in fine qđntis patebit cū declarabim totum mo
 dū itelligēdi angelicū. dicem ergo qđ angelus aliqd i
 telligit pmo et pncipalit ut nām repñtatā per spēs ali
 qđ itelligit ex pñti: ut ea in qđ hēt eē illa nā. per ean
 dē enī spēm sibi itelligēdo sibi itelligit pñcatū ut
 itelligit accūta que sunt in sibi: qđ nō itelligit cōpo
 nēdo et diuidēdo: sed simpliciter tuitu. s; tñ hoc nō ert
 eodē mō. nā per spēm sibi nō pōt dīrecte et pncipalit
 repñtari accūta qđ est in sibi. ergo per spēm sibi dīre
 cte et pncipalit itelligit spēm pñcatū. tū qđ modus in
 telligēdi ei est qđ itelligat sibi sibi qđ hēt eē in rerum
 nā. s; itelligēdo sibi itelligit oīa que hñt eē in sibi
 qđ sibi hēt role existē in rerū nā qđ est pūctū oībus
 hīs que sunt in ipso. sic et in pposito itelligēdo nām
 gñto itelligit spēs in qđ hēt eē illud gen. et itelligē
 do spēs itelligit idiuia in qđ hñt eē ille spēs. dice
 mus enī qđ sibi dīo pmo capto de dī. nō itelligibi
 lia nō cōprehēdunt a sensibilib: et ista sensibilia nō se
 adequat itelligibilib. s; enī forma gñtis nō sit forma
 vna sibi qđ hēt eē sensibile. attñ qđ angelus pp sui sim
 plicitatē hēt in se vñtū: que ista sensibilia hñt spā
 sim et diuisi. s; gen. s; eē qđ hēt sensibile nō sit foīa
 vna i āgelo. tñ pōt totū gen. repñtari p vna formā: ut
 pñta s; qđ angelus per vna spēm aīalis cognoscat oīa
 que pñtēt ad hoc gen. qđ est aīal: si hī genus qđ est
 aīal eēt tāte imāitatis et tāte simplicitatis quāte est il
 le angelus sic cognoscēs: tñ hoc gen. aīal nō dīceret
 nisi vna formā: et illa vna forma eēt pfectior simplicitē
 loquēdo qđ sint oēs spēs aīalis sibi sūpte. Si ergo aīal
 hñs tale eē simplr dīceret vna formā: nō est icōueniēs
 si possit repñtari per vna simplicitē itelligibilib formam
 qđ ergo angelus hēt lumē intellectuale magne effica
 cie et magne pspicitatis. et qđ modus cognoscēdi an
 gelicus est cognoscē reo sibi qđ hñt eē in seipsis quātū
 eūqđ cognoscat per spēs vles: utputa qđ cognoscat per
 spēs generū poterit per illas spēs cognoscē idiuia:
 nō tanqđ oīm pmo et pncipalit: sed tanqđ ea in qđ ex
 stit nā obī: ut qđ nām gñtis nō existit sine spēs pp mo
 dū cognoscēdi ei: et pp efficacā sui luminis cognoscē
 do gen. cognoscat spēs: et cognoscēdo spēs cognoscat
 idiuia in qđ hñt eē ille spēs. ¶ Vno quō angelus
 cognoscat singularia: uolum adducē rōnes ad pposi
 tū ostēdētēs hūc modū eē rōnabilē: et qđ possit ange
 lus hoc mō singularia cognoscē. pp qđ scīdū qđ ange
 lus quātū ad pñs spectat pōt cōparari ad quēque. vī
 delicet ad gradū qđ tenet in gñe itelligibilib ad suum
 modū itelligēdi ad modū repñtādī quem hñt spēs in
 ipso. ad ipas spēs repñtates et ad ipa obīa repñtata
 sed hīc adducem. 1. rōnes ad ppositū. qđ pma su
 mī ex gradu et ex ordīne quē hēt angelus in gñe itel
 ligibilib. scđa ex mō suo itelligēdi. tertia ex mō repñ
 tādī qđ hñt spēs exñtes in ipso. qđta ex ipso spēs
 repñtātib. qđta pp ipa obīa repñtata. ¶ Propter
 pñtēdū qđ gđus est ordo alīcui rei i aliqđ gñe sumit
 ex actualitate et pōtitate. pñtē dīstictio curūlibet en
 tī s; actū et potētā. 2. dīstictio est ipā potētīe: qđ est
 quedā pō abīctīs actū: et est qđā pō pñctā actū. s; 3
 hoc s; accipēdo gen. large s; qđ dīcimus qđ de est pñ
 ens i gñe entū et qđ est qđ pñ i gñe itelligibilib. dicem
 qđ i ipso gñe itelligibilib de est sic act. tñ. Intellectū aut
 nō i sui pñordīo eē sic tabula rasa et sic abīctīs actū.
 Intellectū aut angelicū qđ itelligit p spēs pcreatas. et qđ
 creat eē pñ et plen spēs. i. qđ pō pñctā actū. s; hoc

de itelligēdo aliqñā nāz itellit eē i qđ exñt et in qđ
 pōt exñtē illa nāqđ pp sui actualitatē oīa offerūt suo
 itellit tanqđ exñtia et tanqđ pñtia. s; dī ad Rom. 4. qđ
 uocat ea que nō sūt tanqđ ea que sūt. et Aug. 15. de tri
 ca. s; dīct qđ nō alī scūt de creatā qđ creāda. ange
 lus aut itelligēs aliqñā nāz itellit supposita in qđ hēt
 eē illa nā s; nō itellit oīa ea in qđ pōt eē talis nā. itel
 lectū aut nō itelligēdo aliqñā nāz nullū ex hoc qđ cog
 scit suppositū in quo hēt eē talis nā. s; si vult cogscē
 suppositū et pñctare opz qđ pñctat se ad fātāmata il
 li pñctāria. nā s; se hēt sic act. et sic forma. pñctāria
 aut supposita se hñt sic ea quoz eē pfectio talis forma.
 Dīcerem s; qđ sic itellis nō de sui nā eē potētā abīctīs
 actū. ita su modus itelligēdi nālis est cogscere nāz et
 actū nō ut pñctū eis in qđ hñt eē talis nā et talis act.
 s; itellis nō ut dīctim itelligēdo nāz spēs nō itellit sup
 posita. imo nūqđ pp hoc scit de suppositis in qđ hñt eē
 illa nā. qđntūqđ enī sciam nāz role uel pp hoc sciam
 de suppositis role utrū sint uel non sint nisi sensui nō
 offerant illa supposita. Intellectū vō angelicū qđ est potē
 tia pfecta p actū: et qđ nascit pñctū suis spēs et suis p
 fectiōnū dignū est qđ ex hoc alīqd fortit: et dignum
 est qđ spēs ille maiorē hēant efficacā in repñtando qđ
 spēs in itellu nō. spēs enī in itellu nō repñtāt nāz s; 3
 se nō sibi eē qđ hēt in suppositis. sed spēs in itellu an
 gelico repñtāt nām sibi eē qđ hēt in suis suppositis.
 s; p illā eādē spēm per quā angelus itellit nām itellit
 supposita in qđ hēt eē illa nā. Imaginābimur enī qđ
 potētā et act. sibi eē et repñtationē hñt modū oppo
 sitū. nā qđ ad eē in vno et eodē potētā pñctat actū
 suppositū pñctat nām pñctat forme. qđ s; Aug. 15.
 origine iforme pcedit formatū. pñs enī itellit qđ sit
 mā et qđ sit qđ iforme et posita et in ea receptat forma
 et qđ format. vñ Aug. 15. pñct. ca. 19. ait qđ pñs hēt eē
 aliqd iforme: deinde format qđ nō eē itelligēdū de tpe
 s; origine ut inuit Aug. 15. ca. 28. sic et potētā p
 exñtē ut in ea possit recipi act. et suppositum pñctat
 nām. nam agēs pductit suppositū et dat esse supposito:
 et producēdo suppositū producit naturā in supposito
 sed in representādo est econuerso. qđ pñs representat
 actū et ex actu dat itelligi potētā. nam potētā nō
 est cognoscibilis nisi per cōparationē ad actū. et mā
 nisi per cōparationē ad formā. sic ē et nā pñs repñtat
 qđ suppo. vñ et pñs in 8. meta. mouet qđntē qđ signi
 ficat nomē utrūqđ nāz ut suppo. et soluit qđ significat
 utrūqđ sed nō eodē mō. ubi cōmētator ait qđ nomē p
 us significat formā uel nāz et posita suppo. et qđ no
 mē eo mō sīgt qđ sit repñtatio et cognitio rerū qđ spēs
 i itellu pñs repñtēt nāz rerū. Si aut repñtāt suppo
 hoc eē ex pñti. Si s; itellis nō nāllē nascit tanqđ potētā
 abīctīs actū pñs eē qđ su modus itelligēdi nālis sit ut
 sic pñctat p actū et sic oucat in cognitōnē alīcui act.
 qđ nō pp hoc cognoscat ea in qđ hēt eē ille act. sic s;
 per spēm quā hēt apud se cognoscat nāz aliqñā qđ non.
 propter hoc cognoscat supposita in quibus habet eē
 illa natura. Sicut enim in essendo intellectus noster
 fuit potētā nuda nō cōiuncta actuali perfect. per
 speciem habebit sibi representationem modum cōtra
 rium: qđ representabil et offeret ei actus non cōiun
 ctus eis in quibus habet esse ille actus. nōstre enī co
 gnitōnē intellectuall offeret se natura nō cōiuncta sup
 posita in quibus habet esse illa natura. Ideo vñuer
 sale qđ itelligimus est vñ pñter multa: qđ itelligi
 mus naturā pñter supposita. Intellectū enī nō qđ nascit
 tanqđ potētā abīctīs actū: et qđ nascit nō informatus
 specie cū posita acquirat spēm: species illa est debilis

De cogni. angel.

adhesionis cū intellectu. et tō solū ducit in cognitionem
et qd̄ directe p̄ncipalr̄ rep̄ntat per sp̄ez et hec est ip̄a
q̄dditas siue ip̄a nā uel ip̄a forma. nō aut ducit in co
gnitionē eoz̄ que rep̄ntant ex p̄nti: h̄c sūt ea in q̄bus
hēt eē illa nā: et tō sic per sp̄em itelligibilē cognoscit
nām q̄ nihil scit de suppositis. imo oīno ignorat utrū
illa supposita sint uel nō sint i q̄b̄ hēt eē talis nā sicut
posuim̄ exēplū de rosa. per sp̄em enī rose sic itelligi
mus nām ei q̄ ex hoc nihil scim̄ utrū hēant eē sup
posita in q̄b̄ hēt eē nā rose. sed itells angelic̄ nascit̄
sicut potētia p̄iūcta actui q̄ nascit̄ informatus sp̄eb̄.
tō sp̄es ille sūt fortis adhesionis et magne rep̄ntatiōis
ut nō solū rep̄ntat nām. sed et rep̄ntat supposita in q̄
bus hēt eē illa nā. hoc ergo mō angelus cognoscit p̄t
cularia: q̄ per sp̄em quā hēt apud se sic p̄fecte cogno
scit nām q̄ cognoscit supposita et p̄ticularia in q̄b̄ hēt
eē illa nā. Resumam̄ ergo illā rōnē totā: et dicam̄ q̄
loquēdo de ḡnē large in ḡnē itelligibilū itells n̄ tenet
īfīmū gradū: q̄ nascit̄ sicut potētia abic̄lēs actuz̄:
pp̄ qd̄ est debilis p̄d̄itionis cū suo actu et debilr̄ p̄iū
git̄ itells n̄ cū sua sp̄e. itellus aut̄ angelic̄ q̄ nascit̄ sicut
potētia p̄iūcta actui. et q̄ nascit̄ plen̄ formis et in
format sp̄eb̄ tō fortiter p̄iūgit̄ suo actu et sue p̄fectio
nē. et sp̄es itelligibiles in mēte angelī sūt magne adhe
sionis cū suo itellu. tō itells angelic̄ tenet mediū
gradū in ḡnē itelligibilū. Sz̄ de q̄ qui est ip̄e actus et
cui sua eēntia oīa rep̄ntat que eēntia est oīno idēz̄ qd̄
ip̄se: tō ip̄e tenet sumū gradū in ḡnē itelligibilū: et tō
oīa nuda et apta sunt oculis suis et ei oīa clare et plene
rep̄ntant. sp̄es ḡ itelligibilis in itellu n̄o pp̄ debilem
adhesionē cū ip̄o itellu sic debilr̄ rep̄ntat nām alicui
rei ut nō certificet nos de suppositis illi nāe utrū sint
sp̄es uel nō sint in itellu angelico pp̄ formationē et ad
hesionē. fortis̄ rep̄ntat nām: ut nō solū ducet in cog
nitionē nāe: sed ducat in cognitionē eoz̄ in q̄b̄ hēt esse
illa nā. tō ex cognitionē nāe certificat angelus utrum
sint et q̄liter sit et q̄liter se hēant supposita in q̄b̄ hēt eē
se talis nā: nō t̄n sp̄es in mēte angelī est tāte efficacie
q̄ ducat in cognitionē suppositoz̄ in q̄b̄ pōt esse illa
nā. sic ergo cognoscit supposita actu ex̄ntia in aliq̄ nā
q̄ nō cognoscit oīa possibilīa eē in illa nā. deus autēz̄
ip̄e qui est ip̄a sua eēntia per quā sibi oīa rep̄ntant. p̄
pter sumā idētitatē quā hēt ad suā eēntiā rep̄ntant ei
nāe rerū et cognoscit eas oī mō quo cognoscibiles sūt
pp̄ qd̄ nō solū cognoscet nāe rerū s̄m se et nō soluz̄ co
gnoscit supposita in q̄b̄ actu existit talis nā. sed et cog
scit supposita que erūt sub tali nā et que p̄nt eē s̄o h̄
nā: pp̄ qd̄ ita uocat ea que nō sūt ita nouit sciēda sicut
et facta qd̄ solū ei est p̄p̄tū. ¶ Secūda uia ad hoc idē
sumit̄ ex mō itelligēdi. nā modus itelligēdi n̄ est per
abstractionem. Si ḡ vnūq̄q̄ agit s̄m q̄ est actu et
vnaqueq̄ forma est rō agēdi s̄m q̄ hēt rōnē act̄. sp̄e
cles in itellu n̄o q̄ est abstracta a fantasmatib̄ et ab
h̄is que rep̄ntat res p̄ticularit̄ tō ducet in cognitionē
nāe abstracte a p̄ticularib̄ et erit rō itelligēdi nām ut
est p̄ter multa et ut est separata ab eē qd̄ hēt in sua mul
titudine et in suis p̄ticularib̄. tō ut diximus per talem
sp̄ez nihil certificamur de eē p̄ticulariū. Sz̄ sp̄es in mē
te angelica ut coiter ponit̄ deriuatē sūt ab ideis diuis
que totā rē p̄ducūt in eē. et tō tales sp̄es h̄nt rep̄nta
re nām s̄m q̄ hēt eē in suppositis et s̄m q̄ est cōiūcta
suo eē. pp̄ qd̄ angelus per sp̄em itelligibilē cognoscēs
aliq̄ nām certificat et de suppositis. in q̄b̄ hēt eē illa
nā. Si ḡ angelus itelligeret per abstractionē et q̄ sp̄es
in mēte angelī rep̄ntaret nāz̄ abstractā et separā a sup
positis forte ip̄olē eēt saluare quō cognosceret p̄ticu

laria nisi forte ponerem̄ in eo fantasmata ad que se
puertēdo sciret ip̄a p̄ticularia. Sed cū ab ideis olut
nis p̄ducte sūt res in eē. sp̄es in mēte angelica ab illis
ideis deriuatē h̄nt rep̄ntare nāe rerū ut sunt in p̄p̄tō
ḡnē: et ut sūt p̄ducte in eē. nō sūt aut̄ p̄ducte in eē nisi
ut sūt in suppositis. Nā si alit̄ dicerem̄ icideremus i
errorē platonis oscētis q̄dditates et eēntias rerū h̄nt
per se eē absq̄ p̄ticularib̄ suppositis. Nos aut̄ oīa po
nim̄ eē in ip̄is p̄mis sub̄is siue in ip̄is idiuuidis: et
quātū ad actualē ex̄ntiā dicim̄ q̄ destructis p̄mis im
possibile est aliq̄ eoz̄ remanē. q̄re si ergo sp̄es in mē
te angelī rep̄ntat nām ut est p̄ducta in esse nisi in suis
suppositis et in suis p̄ticularib̄ p̄nt est q̄ h̄c sp̄es sic
sūt rō coḡscēdi nām q̄ et sūt rō coḡscēdi p̄ticularia
in q̄b̄ hēt eē talis nā. Dicem̄ ergo q̄ vnūq̄q̄ agens
agit s̄m exigētā sue forme: et vnūq̄q̄ cognoscens co
gnoscit alia a se s̄m q̄ hēt in se aliq̄ qd̄ est rep̄ntat
uū alioz̄. put̄ ergo cognoscēs magis vnū ip̄i rep̄nta
tiuū et ip̄i actui et p̄fectioni: sic plūs h̄z̄ de cognitiōe.
itellus ergo n̄ debilr̄ p̄iūgit̄ sue p̄fectioni q̄ est po
tētia abic̄lēs actū. angelus aut̄ p̄iūgit̄ fortis̄ q̄ est po
tētia p̄iūcta actui. sicut enī creat̄ itellus angelic̄ sp̄ebus
plenus. de aut̄ p̄iūgit̄ p̄fectissime q̄ est ip̄a p̄fectio: et
est ip̄a sua eēntia oīum rep̄ntatiua. Sz̄ p̄nt q̄ debilr̄
cognoscē ip̄as nām et ip̄as q̄dditatē que p̄mo offert
itellui et p̄mo rep̄ntant per sp̄ez. fortis̄ aut̄ coḡscē est
cognoscē ip̄a supposita in q̄b̄ actu hēt eē ip̄a nā que
nō p̄mo et p̄ncipalr̄ sed ex p̄nti se offert itellui. put̄ sūt
cōiūcta ip̄i nāe. p̄fectissime aut̄ cognoscē est coḡscē
re supposita nō solū in q̄b̄ est actu sed in q̄b̄ pōt ip̄a
nā: q̄ talia ualde a remotis h̄nt ordinē ad nāz̄. p̄mo
mō cognoscit itellus n̄. sc̄do mō cognoscit angelus.
et tertio mō de. qd̄ quō sit pōt eē per hita manifestū.
¶ Tertia uia ad hoc idē sumit̄ ex mō rep̄ntati. dice
mus enī q̄ triplex est modus rep̄ntati nām. quorum
vn̄ est ualde imp̄fect̄: aliū sume p̄fect̄. et tertū me
diū. et hec rō multū est p̄tina rōnē p̄me. modus aut̄
ualde imp̄fect̄ rep̄ntati nām est si rep̄ntet solū i pō:
uel si rep̄ntet solū ut nō hēat actualē eē et ut nō habe
at actualē ex̄ntē et sic rep̄ntat nām sp̄es in itellu n̄o.
tō dicit̄ est in. 3. de aīa. q̄ q̄d̄ est: est obm̄ itellus. nā
sp̄es itelligibilis in itellu n̄o solū ducit in cognitio
nē q̄dditatis s̄z̄ se: nō aut̄ s̄m q̄ actualr̄ existit in suis
suppositis. talis ergo cognitio est ualde imp̄fecta. q̄
p̄fectus cognoscit ut est aliq̄ s̄m se et ut actualr̄ ex
istit in suppositis: q̄ ut est aliq̄ in se s̄m. modus aut̄ oī
no p̄fectissim̄ est cognoscē nām oī mō quo cognoscē
bilis est: ut si cognoscat nō solū ut cōsiderat s̄z̄ se: s̄z̄ ut
actualr̄ existit in suppositis et ut pōt existē in eis. et hic
est modus cognitiois diuine qui cognoscit nām et co
gnoscit supposita actualr̄ existit in illa nā et cognoscit
oīa supposita possibilīa eē sub tali nā. angelus ergo q̄
tenet mediū gradū iter itellm̄ oluīnū et n̄m. q̄ itellū
gēdo nām itelligit supposita que actu sunt sub illa nā.
nō aut̄ possibilīa eē. iō intellectui suo pōt aliq̄d̄ accre
scere ex p̄gressu oīuz̄ rerū in eē: multa enim inotescūt
angelis que an̄ erāt eis ignota. ex hoc aut̄ appet̄ q̄ alit̄
ter cognoscit angelus nām aliter supposita in q̄b̄ hēt
eē illa nā. nā nām cognoscit in quātū est per se obm̄ co
gnitiōis ei. supposita aut̄ coḡscit ex p̄fecta cognitioe
nāe. nā q̄ p̄fecte coḡscit nāz̄ coḡscit et supposita i q̄b̄
hēt eē illa nā. nō enī p̄fecte coḡscit aliq̄d̄ nisi coḡscant
oīa que actu p̄iūcta sūt illi. nām ḡ cognoscit angelus
tanq̄ obm̄. supposita vō tanq̄ p̄iūcta obm̄. sic et et acci
dētia et p̄tates cognoscit. nā nā nō solū est p̄iūcta sup
positis: sed etiaz̄ est p̄iūcta suis p̄tibus et accidētibus

De cogni. angelorum

gelic' & huic inttebat rō 2^a. 3° pōt hoc cāri a mō rēf-
fentādi. Nā spēs inare per q̄s itelligūt angeli sūt pfe-
ctoris repñtatiōis q̄ spēs acq̄sire per q̄s itelligimus
nos & huic inttebat rō 3^a. 4° pōt hoc ptingē ex lumi-
ne in quo fit talis repñtatio. & q̄ lumē intellectuāle in
quo itelligūt angeli est pur' & actual' q̄ sit lumē n̄z
sō pfect' cognoscūt. & huic inttebat rō q̄rta. vīm tñ
hui' q̄rte rōnis sup' attribuebam' ipsi sp̄i repñtati qd̄
pro tāto uerū est qz spēs sradlata puriori & actualio-
ri lumē pfect' repñtat. 5° pōt hoc ptingē q̄ aliqd̄ p-
fect' cognoscat ex sp̄o obto cognito ut itells cogscēs
nām solam nō fm se sed fm esse qd̄ hēt in suppositōis
pfect' cognoscit q̄ itells cognoscēs nām fm se tm ul'
itells cognoscēs nām & ea que sunt p̄iūcta nāe pfect'
cognoscit q̄ itellus cognoscēs ipsam nām pter ea qui
hui' est p̄iūcta pter ea qd̄ p̄iūcta est nā. & huic inttebat
rō ultima. ¶ Postq̄ aut' dedim' modū quo angelus
cognoscit singularia & adduxim' rōnes hoc ostēden-
tes ad maiorē declaratiōē ppositi uolum' declarare
totū modū angelice cognitiōis. Dicem' enī q̄ angelus
i itelligēdo q̄drupl'r se puerit. & hī' q̄tuor pueriones
se hñt per ordinē. nā p̄sōto q̄ angelus itelligat p spēs
generū q̄ opz ponē uel in oib' uel saltē in suploribus
qui itelligūt per spēs uliores qd̄ nō ptingeret nisi in-
telligeret per spēs generū. p̄ma enī puerio erit ipsi
angeli supra seipm. & hec est q̄si nālis. Scda cōuersio
erit pro sue libertatis arbitrio sup' aliq̄ spē prout sibi
placuerit. put illa spēs est repñtatiua toti' gñis. Ter-
tia cōuersio erit sup' illa eadez spē. put est repñtatiua
hui' sp̄i uel illi'. Quarta puerio erit sup' hī' spē prout
est repñtatiua hui' iduidui uel illi'. put aut' ange-
lus solū se cōuertit supra seipm sic cognoscit se & oēs
spēs q̄s hēt apud se. nā ut dictū est angelus cognoscēs
oia que sunt in s̄bto. cū igit hī' spēs sint in itellu ange-
li tanq̄ in s̄bto & ipsa potētia intellectuāle siue ipse intel-
lect' angeli sit in ipsa s̄ba angeli. angelus pueriens se
super seipm cognoscit suū itellm & oēs spēs que sunt
in suo itellu: & oia que sunt in ipso. & si cognoscit oēs
spēs cognoscit in quadaz gñalitate qd̄ repñtat quelibet
spēs: ut puta qz hec spēs repñtat aial aq̄ticutz hec
aial uolante illa gressibile & alia hoc genus lapidis &
sic de singulis. & hec est p̄ma cōuersio angeli. & si hī'
spēs per q̄s cognoscit sunt spēs generū ut supposituz
est per talē cōuersiōē nihil cognoscit angelus distin-
cte de aliq̄ nā sp̄i. nā per talē cōuersiōē per se & p̄-
mo nō cognoscit nisi seipm. uerū qz dictū est q̄ ange-
lus hēt ita pfectū intellectuāle lumē q̄ nō cōponit nec
diuidit. sed cognoscēdo s̄bm simplic' ituitu cognoscit
ea que sunt in s̄bto. sō cognoscēdo seipm cognoscit spe-
cies itelligibiles que sunt in eo. & si cognoscit spēs in-
telligibiles cū spēs itelligibilib' sit aliqd̄ in cōparatio-
ne ad oib' opz q̄ in qdā gñalitate cognoscat oia illa
rū sp̄i. ista ergo ut dictū est: est p̄ma puerio angeli.
¶ Post hāc aut' cōuersiōē ut postq̄ angelus uidet
seipm & uidet oēs spēs que sūt in ipso & cognoscit q̄
hec spēs est repñtatiua hui' gñis & illa illi' alteri' ge-
neris & sic de singulis sp̄ib' tūc nō cāliter sed pro sue
libertatis arbitrio pōt se cōuertē sup' hanc spēm que
est repñtatiua alterius gñis. hēt enī liberū arbitrium
& in p̄tate sua est de quo genere uult cogitare. & h̄z q̄
uult cogitare de aliquo gñe sic se cōuertit sup' spēm il-
lius gñis. & in hac scda puerione itelligit disticte spēs
ill' gñis: sed nō itelligit ea que cōpetūt illis sp̄ibus.
ut sunt tales spēs sed ut sunt sub gñe: qd̄ sō contingit.
nō qui cognoscit gen' pfecte cognoscit ea que differūt
oia gñis. s̄z nō pp hoc cognoscet ea que diūt nō oia

gñis. & qz spēs diuidētes gen' diūt per oīam gñis. s̄z
angelus cōuertēdo se sup' spēm hui' gñis cognoscet
oia ill' gñis: & cogscet spēs diuidētes illō gen'. sed
nō pp hoc cognoscet ea que cōpetūt cuilibet tali sp̄i
qz per talē pueriōē nō puerit se sp̄aliter sup' aliqua
hī' spē: sed solū puerit se sup' talib' sp̄ib' ut sūt oīa illi
ue gñis. ¶ Post hanc aut' scdam pueriōē ut postq̄
angelus cōuertit se sup' hac spē repñtate hoc gen' &
ex hoc cogscit spēs diuidētes illō gen' ut sunt gñis oī
uisiue in p̄tate sua est facē pueriōē tertiā ut sp̄aliter
se cōuertat sup' hī' spē gñis ut sp̄aliter est repñtatiua
hī' sp̄i uel alteri'. est enī ut dixim' angelus liber' ar-
bitriū. postq̄ ergo puerit se sup' spē alicui' gñis: ut pu-
ta sup' spē aialis uolantis: & ex hoc cognoscit spēs di-
uidētes illud gen' in p̄tate sua est de qua spē uult cog-
itare. utrū de uulture uel de adla. & fm q̄ uult cogi-
tare sp̄aliter de aliq̄ spē sic cōuertit se sp̄aliter sup' hī'
spē itelligibili ut est repñtatiua illi' sp̄i: & ex hoc co-
gnoscat p̄icularia illi' sp̄i. sed nō cognoscet p̄icula-
ria illa nisi. put in eis hēt eē nā sp̄i & put hī' p̄icula-
ria hēt diuidē spēm. ex hac aut' cōuersiōe tertiā non
cognoscet qd̄ cōpetat ul' qd̄ accidat huic p̄iculari ut
hoc p̄iculare est. sed postq̄ uidet per hāc pueriōē
tertiā postq̄ cognoscit p̄icularia alicui' sp̄i. tūc libe-
ri arbitriū est de quo p̄iculari uult cogitare. & fm q̄
uult cogitare de aliquo p̄iculari sp̄aliter sic puerit se
sup' spē sua itelligibili: ut sp̄aliter est repñtatiua illi' p̄-
icularis: & ex hac cōuersiōe q̄rta cognoscet illō p̄i-
culare & oia accñtia sua & actiones suas & ea que s̄bt
cōpetūt. hoc mō cogscēdo sortē cogscet asinū si circa
asinū opet fortis. & cognoscet lapides si circa asinū
opet for. vnde per vna & eadē spēm pōt cognoscē ea
que sunt diuerz generū: nō fm q̄ sunt diuerz ge-
nerū: sed fm q̄ sunt annexa suo s̄bto de quo sp̄aliter co-
gitat. dicem' ergo q̄ semp qd̄ est per se est posteri' eo
quod est per aliud. In p̄ma ergo pueriōe per quam
nō cognoscit spēs fm se. sed solū. put sunt aliqd̄ i ipso
per talē pueriōē nō hēt tāta cognitioē de oib' ali-
cui' sp̄i quāta hēt qñ sp̄aliter se puerit sup' illa spē.
Rursus qñ puerit se sup' aliq̄ spē ut est repñtatiua to-
ti' gñis nō hēt tāta cognitioē de aliq̄ spē illius gñis
quāta hēt qñ se cōuertit sup' hī' spē itelligibili prout
sp̄aliter est repñtatiua illi' sp̄i. 3° qñ se puerit sup' hī'
spē itelligibili. put est repñtatiua illi' toti' alicui' sp̄i:
nō hēt tāta cognitioē de aliquo iduiduo illius sp̄i
quāta hēt quāto postea se puerit sup' hī' spē itelligi-
bili. put sp̄aliter est repñtatiua alicui' iduidui. & ex hoc
pōt patē tot' modus & tot' ordo cognitiōis angelice
& patē pōt quō angelus cognoscit singularia & ea que
sūt in singularib'. ¶ Declābim' aut' que dixim' p qd̄
dā grossuz ex^m: ut puta si q̄s ferat uisū suū sup' totaz
pagina alicui' q̄ternū bñ videbit q̄ quelibet linea dīc-
a quibet linea sed nō videbit quō lre cui' linee distigu-
unt. Si aut' postea ferat uisū suū sp̄aliter sup' aliq̄ linea
ex hoc hēbit pleniorē cognitioē de lris exñtib' in
illa linea. qz forte ex hoc videbit quō quelibet lra est
disticta ab alia: sed adhuc nō hēbit plenā cognitioē
de illis lris: nec pp hoc sciet legē lineā illā qz q̄dū fe-
rim' uisū n̄m sup' totā lineā nō possum' legere lineā
sed si postea adhuc sp̄aliter feramus uisum n̄m super
aliqua p̄te lineē tūc possumus legere lineā ex quo ap-
paret q̄ puerio specialior semp est efficacior.

Ad primū dicēdū q̄ argumētū est in 3° r̄. ar-
guit enī oppositū nō ppositū. nāz
qz itells n̄ est magis in potētia: sō min' pōt cognoscē
p̄icularia sensibilia & malla. vñ & in 3. de aia cōmen-

dat Anaxa. q̄ posuit itellm simplices z imālē ut posset mālia coḡscē. dicitur enī q̄ pupilla d̄z eē abscolor s̄. debet carere colore ut possit oēs colores cognosce-
 re sic z intell̄s quāto imāl̄or est: tāto p̄fectiorem cog-
 nitionē hēt z tāto magis p̄t mālia cognoscē. ¶ Ad
 2^m dīcēdū q̄ mutatis reb̄ z p̄grediētib̄ reb̄ in eē:
 uariat scia angeli: uel ex hoc aliqd̄ accrescit scie ange-
 li: qz aliq̄ incipit cognoscē que plus non cognoscebat.
 vñ fm̄ Aug^m. 4. sup̄ gen̄. ad lram. demones quātum
 ad sciam vīgēt exp̄iētia tempoz. qz multa sūt in tpe
 de qb̄ p̄p̄ p̄gressum rerū in eē cognitionē accipiunt.
 aliqd̄ igit̄ accrescit angelis ex eo q̄ mutant res z pro-
 grediunt̄ in eē. sed hoc nō est q̄ res agēt itellm angeli
 cū: p̄p̄ qd̄ dīrecte z imēdiate ex mutatiōe rerū nō est
 mutatio in scia angeli sed mediate z idīrecte. dicitur
 enī q̄ angelus per spēm itelligibīlē quā hēt ap̄ se co-
 gnoscit nām fm̄ eē qd̄ hēt in reb̄: z qz uariatis reb̄
 uariat nā fm̄ eē: ex hoc sequit̄ q̄ uariet̄ ex p̄nti cog-
 nitiō angeli. uariatio ergo rerū uariat ipsam nām rerū
 fm̄ eē qd̄ hēt in reb̄: z per p̄no uariat ip̄m obz cog-
 nitionis angelice. uariatio aut̄ talī obo ex p̄nti z indīre-
 cte opz q̄ sit aliqd̄ modus uariationis in scia ip̄i an-
 gelis: nō q̄ angelus incipiet hēre aliquā spēm quā prius
 nō hēbat. sed qz ille eē dē spēs cū rep̄ntet res fm̄ eē
 qd̄ hēt uariatis reb̄ fm̄ tale eē opz q̄ hī spēs rep̄n-
 tet res alī q̄ p̄us rep̄ntaret. ¶ Ad 3^m dīcēdū q̄ an-
 gelus nō cognoscit mām per potētia purā q̄ hēat i se
 spēm māe uel potētie pure: sed hēt in se spēs rez mā-
 liū. p̄pter qd̄ cognoscit res māles: z cognoscēdo res
 māles cognoscit mām z formas. ex quoz cognitione
 p̄stituant̄ mālia. argumētū ergo. p̄cedebat ac si cogno-
 sceret mā per spēm. p̄am q̄ nō solū in angelo sed etiā
 in ip̄o deo multa negaret̄. diceret enī q̄ mā fm̄ se nō
 hēt ideā in deo. p̄am: sed cognoscit uel rep̄ntat p̄ ideā
 cōpositā sicut sūt factiōe cōpositā. sed hīc itur ad aliā
 mām. z forte dīstinguendū eēt de ideis. put̄ deserui-
 unt factiōi uel p̄sideratiōi. q̄qd̄ tñ sit in deo i ip̄sa
 zñ angelis mā nō hēt. p̄am spēm. imo nec idīuidua ha-
 bēt. p̄am spēm: imo per spēm ulem cognoscit p̄ticulari-
 a z ea que sunt in p̄ticularib̄. ¶ Ad 4^m dīcēdū q̄
 nō est sile de factiōe z de p̄ntatiōe. qz potētia crea-
 di mām nō posset alicui agētī coicari nisi dīrecte coi-
 caret ei q̄ hēret posse sup̄ ipsam mām. sed in rep̄ntati-
 one nō sic. nā aliqd̄ sufficēter facit q̄ aliquid coḡscat
 uel facit q̄ rep̄ntet ut de eo habeat sufficētia cognitio
 absq̄ eo q̄ dīrecte rep̄ntet illud ut per spēm recti suf-
 ficat cognoscere obliquū. attñ spēs recti dīrecte rep̄n-
 tat rectū nō obliquū. sic ēt mā cognoscit per analogi-
 am ad formā ut uult Aug^m. 12. p̄tel. z ut uult p̄h̄ p̄mo
 p̄b̄lī. nō hēt ergo in angelo aliā spēm mā: aliā forma:
 aliā cōpositū. Sed tota nā cōposita ex mā z forma re-
 p̄ntatur per spēs quā hāt angelus apud se. angelus ita
 q̄ cognoscens hī nām per suā spēm itelligibīlē coḡ-
 scit mām z formā tanq̄ p̄tes illi nāe. per se ergo z dī-
 recte spēs rep̄ntat totū z facit cognoscē totū. ex p̄nti
 aut̄ facit cognoscē tanq̄ exntia in toto. ¶ Ad 5^m dī-
 cēdū q̄ angelus cognoscit p̄ticularia per spēs ules:
 nō tñ p̄ hoc hēt cognitionē futurorū sicut p̄ntiū. nāz
 ut dicebat angelus per spēs ules cognoscit nām tanq̄
 obm̄: sed cognoscit p̄ticularia in qb̄ hēt esse nā tanq̄
 p̄tūcta obo. z qz nō eodē mō sunt p̄tūcta nāe p̄ticulari-
 a p̄ntia que sunt et p̄tūcta actu: sicut p̄ticularia futu-
 ra que sunt p̄tūcta nāe nō actu sed potētia. iō non opz
 q̄ pari mō cognoscat futura sicut p̄ntia. uel possumus
 dicē q̄ i idē redit q̄ angelus per spēs ules coḡscit res
 put̄ hēt eē. z qz nō eodē mō hēt eē p̄ntia z futura. iō

nō opz q̄ eodē mō cognoscat hec z illa. ¶ Ad septū
 dīcēdū q̄ cognitio fit per assimilationē z maxime co-
 gnitio angelica quātū ad id qd̄ coḡscit dīrecte z quātū
 ad p̄ncipale obm̄. nō tñ opz q̄ cognitio fiat per assī-
 milationē quātū ad ea que cognoscit ex p̄nti. uel quātū
 ad ea que coḡscit nō tanq̄ obm̄ s̄z tanq̄ anexa obo
 ut si āgelus per spēm sibi coḡscit sibi: z coḡscēdo sibi
 coḡscit p̄tates eius: qz nō itelligit cōponēdo spēs. er-
 go sibi nō erit silitudo p̄tatiū. attñ in hī cognitione
 angelus cognoscit sibi tanq̄ p̄p̄riū obiectū. p̄tates
 vō cognoscit ex p̄nti z tanq̄ anexa et. sic est in p̄po-
 sito per spēm ulem aliq̄uā cognoscit nām tanq̄ obm̄.
 p̄tularia vō in qb̄ hēt eē illa nā cognoscit tanq̄ an-
 nexa obiecto. ¶ Ad 7^m dīcēdū q̄ vna spēs dīrecte
 nō est rō rep̄ntādi nisi vnū obiectūz per se z p̄mo. ex
 p̄nti aut̄ vnū z idē pōt eē dīstincta rō rep̄ntādi multa
 uel ēt oia qd̄ uitarē hēt in deo q̄ in angelis. deus autē
 qz cognoscit per vnū aliqd̄ simplr ut per suā eēntiā: s̄
 la vna eēntia per se z p̄mo nō rep̄ntat nisi seip̄sam. s̄z
 rep̄ntādo seip̄sam per se z p̄mo rep̄ntat ex p̄nti oia z
 dīstincte oia fm̄ q̄ oia aliter z alī se hēt ad deū. sic z
 in angelo vna spēs rep̄ntat vnū aliqd̄ dīrecte uel nāz
 vnū ḡn̄is uel nām vnū spēs si cognoscat per species
 spēs. nec obstat q̄ nā ḡn̄is fm̄ uitarē nō est nā vna: qz
 qd̄ nō est in reb̄ sensibīlib̄ vnū uel in angelo q̄ est nāc
 itellectualis z simplicis poterit eē vnū uel. pōt enīz
 in angelo per spēm vna itelligibīlē rep̄ntari totū vnū
 genus. totū ḡ gen̄ r̄ndebit tanq̄ vnū obm̄ vnū spēs. z
 si angelus cognosceret qd̄dītates rerū fm̄ se: tūc sic i-
 tell̄s nī cognoscit tūc per talē vnā spēm ḡn̄is nō itel-
 ligeret nisi vnū aliqd̄. sed qz ut dictū est angelus coḡ-
 scit qd̄dītates rerū fm̄ eē qd̄ hēt in reb̄ tanq̄ forma
 vna per spēm ḡn̄is cognoscet dīstincte plures formas
 fm̄ q̄ forma ḡn̄is hēt aliud z aliud eē fm̄ aliā z aliāz
 spēm. siue fm̄ aliā z aliā formā. semp̄ ergo vna spect̄-
 es rep̄ntat in angelo vnū fm̄ se. z rep̄ntat dīstincte plu-
 ra fm̄ q̄ illud vnū hēt plura z dīstincta eē. ¶ Ad for-
 mā aut̄ arguēdi dīcēdū q̄ id qd̄ est vnū fm̄ se sicut est
 forma spēs in alio z alio idīuiduo erit aliā z aliā rō
 eēndū: qz hēbit aliud z aliud eē uel idē qd̄ est vnū: s̄
 nō fm̄ se saltē fm̄ acceptiōne itell̄s cui est forma ḡn̄is
 erit aliā z aliā rō eēndū fm̄ q̄ reseruar̄ in aliā z aliā
 spē. z qz vnū z idē in alio z alio pōt eē aliā z aliā rō
 eēndū poterit eē aliā z aliā rō cognoscendū qd̄ potissī-
 me erit in eo q̄ cognoscit res qd̄ hēt eē. ¶ Ad 8^m dī-
 cēdū q̄ l̄z nō sit analogia in spē spālīssima sed oia indī-
 uidua eiūsdē spē spālīter p̄ticipēt nām specificaz. attñ
 nō p̄ticipāt nām illā fm̄ vnū z idē eē in ḡn̄e. ergo quātū
 ad spēs est diuersitas z inēq̄litas. nā reseruat̄ natu-
 ra ḡn̄is in diuersis spēs. z qz nā ḡn̄is non est vna for-
 ma nō eq̄līter p̄ticipata a suis spēs. In spē aut̄ q̄tum
 ad idīuidua est diuersitas sed nō p̄ inēq̄litas. hēt enim
 vna spēs diuersa eē in diuersis idīuiduis. sed eq̄līter p̄tī-
 cipat ab oib̄ illis. z qz ut dictū est spēs in mēte ange-
 li rep̄ntat nām fm̄ eē qd̄ hēt in reb̄ sufficē q̄ vna spēs
 possit dīstincte rep̄ntare diuersa idīuidua cum nā hēat
 dīstincta z diuersa eē i diuersis spēs idīuiduis. ¶ Ad
 9^m dīcēdū q̄ cū dicit L̄ h̄riso q̄ vnū āgelus nō cogno-
 scit aliū nisi aliū uelit. nō est itelligēdū q̄tum ad ipsam
 nām angeli: uel q̄tū ad ip̄m suppositū angelicū. coḡ-
 scit enim vnus angelus nām z suppositū alterius an-
 gelī. sed hoc pōt referri ad cogitationes z ad affectiō-
 nes ipsius angelī. dicit enim de aliquo boie q̄ nullus
 pōt euz cognoscere si ille hō teneat se clausum q̄ non
 reuelat alijs cogitationes z affectiōnes suas. sic ēt in
 p̄posito vnus angelus nō cognoscit aliū nisi alijs ue-

De cogni. angelorū

Itē: qz cogitationes z affectiones alteri angeli nō pōt angelus cognoscē nisi ille alius angelus uelit ei seipm i. suas cogitationes z affectiōes reuelare. ¶ Ad 10^m dīcēdū qz angelus cognoscēdo nām cognoscit p̄ticularia qbus est nā p̄iūcta. nō aut opz qz cognoscat nec qz possit cognoscē oīa p̄ticularia qb^o possit talis nā p̄iūgi: z qz p̄ticularia exīta nō sunt īfīnīta nec eē p̄nt nō opz qz angelus possit cognoscē īfīnīta: nec qz possit fieri aliq vna v̄t^o creata que possit actu rep̄ntare īfīnīta. qz tūc rep̄ntaret nō solū facta sed ēt postea fieri qd i solo deo v̄tate hēt. D^o aut dīcēdūz eēt si mūdus potuisset eē ab eterno: z si de^o ipm ab eterno fecisset posset ne angelus hoc posito īfīnīta s̄l cogitare: qz īfīnīta eēt facta. Dicem^o qz de eternitate mūdī nō est p̄ntis speculationis iuestigare utrū mūdus potuisset esse ab eterno uel nō. tñ posito qz potuisset de^o ipm facē z qz fecisset: z posito qz fuissent īfīnīti leones: qz de hoibus est alia rō nō posset angelus s̄l cogitare īfīnītos leones. angelus enī itelligēdo nām leonis posset itelligē īdīuidua īn qb^o hēt eē illa nā que īfīnīta eē nō p̄nt: qz actu uī s̄l eē īfīnīta est ipole. Sed si uellet itelligē leones p̄teritos oporteret qz referret nām leonis ad p̄teritū tps. Ad itelligēdū enī leones p̄ntes opz qz itelligat p̄ntis tps. Nā de itellū rei p̄ticularis est qz sit hic z nūc. leo enī p̄ticularis nō dicit leonē simplr: s̄z dicit leonē determinatī tps. nec pp hoc cōcedimus qz accēs faciat ad itellm s̄be. nā angelus ipfam nām itelligit p se z p̄^o z itelligēdo nāz itelligit supposita i qb^o hēt eē: z qñ hēt se illa nā: nō ergo pōt itelligē supposita p̄ticularia p̄ntia nisi itelligat hic z nūc. i. locū z tēpus p̄ntis. put hēt eē īn talib^o p̄ticularib^o talis nā. itellect^o ergo nāe que per se rep̄ntat per spēm itelligibīlē facit ad itellm alioz nō aut ecōuerso. D^o aut itelligat p̄ntis saltē cāltē utrum īdīuiduū uel tps ut utrū itellū īdīuiduū sit cā itellū tps uel ecōuerso. non refert quātū ad solonē ei^o qd querit. sufficit enim qz illi itellū se cōcomitent ut sufficit qz itellū tps cōcomitēt itellū īdīuiduū. Si ergo īdīuiduū non dicit res simplr sed res determinatī tps si angelus itelligit īdīuidua p̄ntia opz qz itelligat determinatū tps p̄ntis. Si ergo deberet itelligē īdīuidua p̄terita: oporteret qz itelligeret determinate cognita. ipse enī determinate cognoscit oēs spēs nūoz. Nā fm Aug^m. 12. de ciuitate del. īfīnīte spēs nūoz q̄rū nō est nūz cognita sunt apud illū cui^o sapie nō est nūz. Si ergo mūdus fuisset ab eterno tps p̄teritū fuisset īfīnītu. sed cōstat qz īfīnītu nō rep̄ntat ut aliqd īn actu: sed hoc mō apphēdit s̄l p̄t accipiētib^o semp sit aliqd extra sumeret. nō ergo posset angelus totū tps p̄teritū s̄l apphēdere: immo sic apphēderet tps p̄teritū sicut apphēdit species nūoz. angelus enī itelligēdo spēs nūoz cū hēat itellectū s̄ntū nō incipet a supmo: fm que modū numerus uadit īn īfīnītu: sed incipet ab īfīmo s̄tue ab v̄nitate z posset supra v̄nitate itelligē cētū spēs nūoz ut mille. semp tñ spēs q̄s itelligeret eēt s̄ntē: ita qz nunq̄ posset itelligere tot qñ posset itelligē plures. semper enī eēt s̄l aliqd ex numerē. sic z īn tpe si mūdus fuisset ab eterno eēt dare īn tpe ultimū nūc. videlicet nūc īn quo sum^o. nō aut eēt dare p̄mū nūc īn quo cepit tps angelus īn itelligēdo tps incipet a nūc ultimo ubi tps hēt s̄ntatē: z posset ab isto nūc itelligē aliqd magnū tps. z posset si uellet itelligere minus tps. nunq̄ tñ p̄ itellm posset euacuare totū tps: nec nunq̄ per itellm posset itelligere ita magnū tps qñ posset itelligē minus. Sed sicut sepe dixim^o semp eēt s̄l aliqd extra sumere. angelus itaqz nunq̄ posset s̄l itelligere totū it-

nitū tps. ergo nec īfīnīta p̄ticularia posset itelligere si mul: qz īfīnīta p̄ticularia nō p̄nt eē īn tempore s̄nto. ¶ Ad 11^m dīcēdū qz id qd rep̄ntat albū īn eo qz albū nō rep̄ntat nigrū fm qz nigrū. sed s̄z qz rep̄ntat albū fm qz est spēs diuīsiua coloris pōt rep̄ntare z nigrū. qz z niger est spēs diuīsiua coloris. si ergo angelus cognoscit per spēm ḡnīs ut per spēm coloris: poterit p̄ h̄i^o spēm cognoscere oēs spēs coloris. put īn eis reseruat nā coloris: uel. put sunt diuīsiue coloris. sed si spēs līter se cōuertat sup spēm coloris. put est rep̄ntatiua albi: tūc sic se cōuertēdo per spēm illā non itelligeret dīrecte nisi albū. z qd dīctū est de ḡnīe respectu sp̄tū: v̄tate hēt de spe respectu p̄ticulariū. Nā angelus per spēm quā hēt apud se itelligit hoc p̄ticularē. put īn eo reseruat talis nā. ergo poterit itelligere s̄l z alia p̄ticularia. put īn eis reseruat illa eadem natura.

Decimo querit utrū angeli cognoscāt futura. z videt qz nō: qz ut dicitur īn libro de cās īn ppōne 2^a. Intelligentia p̄ntificat eternitati z est supra tps. sed res sicut se hēt ad eē ita z ad agere. si ergo itelligētia p̄ntificat eternitati z est supra tps: ergo suū itelligere nō circūcernet tps. eq̄lter ergo poterit itelligere futura sicut p̄ntia. ¶ P̄. dīstīguīt ab Aug^m īn plurib^o locis sup gen. ad lram triplex cognitio angelica. videlicet uesp̄tina: matutina: z meridiana. z uult qz cognitio meridiana sit fm quā cognoscit res īn v̄bo. sed īn v̄bo nūc s̄l est futurū: s̄ saltē fm cognitionē cognoscet oīa futura. nam si angelus cognoscit oīa p̄ntia z īn v̄bo rep̄ntant ut p̄ntia: ergo zc. ¶ P̄. angelus itellecto s̄bro itelligit p̄dīcatū z itelligit accitū. tps ergo cū sit quoddā accidēs erit aliqd ens p̄sequēs cognitionē nō īpediēs. igitur pp tps nō īpediet angelus qñ possit cognoscē futura. ¶ P̄. ponam^o qz sol. sit nasciturus. uel ergo cognoscit tpm angelus uel nō. si sic habet īntētū. si nō s̄ tps qd est accēs erit cā cognitionis s̄be qd est īncōueniēs. ¶ P̄. sicut est obm appetit^o ita uerū est obm īntellect^o. que ergo hūt eādē ueritatez eodē mō sūt obiecta itell^o: z per p̄ntis eodē mō cōparant ad itellm. sed eadē est v̄tās p̄sentīū p̄teritoz z futuroz. qz īn la eadē v̄tās que p̄ntis est futura postea sit p̄ntis z ultimo p̄terita. p̄ntia itaqz p̄terita z futura eodē modo se hēt ad itellm angelicū. s̄ zc. ¶ P̄. si angelus cogsceret futura cōtingētia per cōlecturā cognosceret ea p̄babūt qd est īncōueniēs: qz tūc posset decipi: sed futura cōtingētia uel cognoscit per p̄lecturā ut p̄batur est ergo zc. ¶ P̄. uolūtas sapiam p̄ire nō pōt. z fm Aug^m. 9. de trīnī. inuisa possum^o dīligere: sed īncognita nequaquā. qd ergo nolum^o uel qd dīligim^o cogscim^o si angeli p̄nt uelle quecūqz p̄tingētia futura que hūt rōnē bonī. ergo oīa talia p̄tingētia futura cognoscet. ¶ P̄. hō per fantasmata pōt itelligere p̄terita: qz hēt fantasmata p̄teritoz. si s̄ hēret fantasmata futuroz posset itelligere futura. cū s̄ angeli hēant spēs futuroz qz nullā spēm de nouo acq̄runt: s̄ zc. ¶ P̄. eē est de rōnē īdīuiduū. sed per spēm quā hēt īfēz pōt itelligere aliqd īdīuiduū futura: z p̄ p̄ntis itelliget ei^o eē. hēbit ergo determinatā cognitionē de eo. ¶ P̄. fm p̄m īn 3. phīlī. īn p̄petuis nō dīt eē z posse. cūz s̄ angelus sit de ḡnīe p̄petuoz qd dī pōt itelligere itelligit actu. Si s̄ est īn potētia ad itelligēdū futura: ergo actu itelligit futura. ¶ P̄. nūc accrescit angelo p̄gressuz rerū īn eē: qz res nūc agūt īn itellz angelicū s̄ ita cogscit futura sicut p̄ntia. ¶ P̄. p̄tīgēs z necīū op̄ponunt: s̄z oppositoz eadē ē dīscīplīa. si s̄ angelus cogscit futura necīa: p̄ntis est qz cognoscit futura p̄tīgētia.

Cō. ista futura contingentia reducuntur in motum celi. motus celi in angelū mouētē. angelus ergo mouēs cognoscit oīa ista futura ptingētia. **C**ō. vult Grego⁹ 4. dialogo. q̄ aīa absoluta a nexib⁹ corpōis cognoscit futura. ergo multo magis angelus qui nec hēt nālī sibi vntū corpus depēdet a corpore. **C**ō. In p̄riū est qd̄ dicit ysaiē. 41. Annunciate nobis futura que uētura sūt z dicem⁹ q̄ dij estis. q̄ solus deus pōt cognoscē futura.

Rūdeo

oōz q̄ Dam. 2. l^o ca. 4. hāc qōnē det-
miat dīcēs q̄ futura qd̄ neq̄ āgeli ne
q̄ demōes nouerūt. tñ p̄dicūt āgeli qd̄ deo eis reue-
late z p̄dicē subēte. vñ q̄cūq̄ dīcūt sūt. angeli q̄ fm
sūiaz Dam. futura coḡscūt nō p̄ nāz s̄z deo reuelate z
futura p̄dicūt deo subēte. vñ quecūq̄ p̄dicūt fiunt. qz
deus nō reuelat eis nisi uera: nec tuberet eos p̄dicē
nisi uera. z subdit Dam. eodē l^o z ca. quō demones
cognoscāt futura. z dīcēs q̄ z demones p̄dicūt futu-
ra q̄nq̄ qd̄ vidētes ea que lōge sūt. q̄nq̄ vō cōnīc-
entes. vñ ut ait q̄ multa mētunt que nō opz credere:
et si multoties uera dixerint. z subdit: quō dixim⁹ no-
uerāt aut scripturas. est ergo itētio Dam. q̄ demones
hoc mō p̄dicūt futura. p̄mo vidētes futura a remotis
utputa necia que vidēt in suis cāis: ut que uident per
scripturas qz opz scripturas impleri z potissime scriptu-
ras sacras: de q̄b⁹ scripturis sacris multa nouerunt de-
mōes. aliq̄ vō p̄dicūt demones nō tanq̄ vidētes s̄z
tanq̄ cōnīcētes. i. tanq̄ de eis p̄lectura hntes: utputa
futura ptingētia de q̄b⁹ nūc currit qd̄. futura enī p̄tin-
gētia demones nō pnt scire nālīter nisi per p̄lecturas.
si aut scūt ea certitudinalr hoc non erit nālīter sed ul
hoc erit reuelatione angeloz: uel hoc erit qz de illis
futuris ptingētib⁹ fit mentio in scriptura sacra. z ideo
multoties mētunt p̄dicēdo futura cōtingētia qz ne
scūt ea certitudinalr. eis aut nō opz credē cū nobis p̄-
dicūt futura. p̄mo qz ea nescūt. scōo qz oīo q̄ ea sc̄-
rēt ut nos decipiāt mētunt. vñ z si multoties uera di-
cūt hoc est ut nos alliciāt. Semp tñ intēdūt nos sal-
uē z decipe. Veritas ergo que sit in hoc consistit q̄
nec angeli nec demones nālī cognitione cognoscūt fu-
tura. In hac ergo qōne sic pcedem⁹. q̄ angeli nālī co-
gnitione futura scire nō pnt. Scōo declarabim⁹ quō
angeli pnt scire futura cognitione supnālī. **C**ō. Propt̄
p̄mū sciēdū q̄ futura nō sunt in seipsis. sunt aut in su-
is cāis. ex hoc enī dī aliqd̄ futurū. qz nō ē s̄z se s̄z i sua
cā hz aliqd̄ ordinē ul' aliqd̄ aptitudinē ut fiat. dupli-
citer ergo declarabim⁹ q̄ angeli nālī cognitione nō pnt
scire futura. Primo qd̄ ex pte ip̄sarū carū ubi hnt eē
futura fm cognitionē angelicā. Scōo ex pte ip̄s⁹ co-
gnitiōis angelicē. In trib⁹ ergo cōsistit tota solō que-
siti. Primo q̄ in cāis q̄s coḡscūt angeli nālī nō pnt
angeli futura scire. Scōo ex pte ip̄s⁹ nālīs cognitiōis
angelicē ostēdemus q̄ nō possūt angeli futura scire.
Tertio declarabim⁹ quō cognitio e supnālī pnt ange-
li scire futura. **C**ō. Propter p̄mū sciēdū q̄ cāe q̄s coḡ-
scūt angeli nālīter de necessitate sunt cāe create. nam
ip̄m deū nec angeli nec aliq̄e creature nālīter cogno-
scere pnt. hīcat enim de⁹ lucē iaccessibile. ad uisionēz
enīm ist⁹ lucis nulla creatura accedē pōt. vñ Dio⁹ p̄-
mo capto de dī. no. ait. q̄ de⁹ est sublimior oī sermone
oī cognitioe: z sup mētē nālīter z s̄bam collocat. nul-
la ergo mēs pōt attingere oīulnā eēntiā loquendo de
cognitione nālī. ex ip̄s⁹ ergo cāis creatis accipiende
sunt rōnes quō angeli nālī cognitione non pnt futura
scire. qz cāi createa cuiusmodi est de⁹ mētē āgelicē p eēn-
tiā nālīter nota eē nō pōt. Circa cāz aut creatā est q̄tu-
or cōsiderare. uidelicet ipsam cām creatā agētē. scōo

cām regulatē. nā oīs cā create agit ut infirm z hēt ali-
quā aliā supiorē causam regulatē ipsam. tertio est ibi
cōsiderare cām adminiculatē. nā cāe create nō solum
nō sunt p̄me qz hnt cām regulatē. sed et nō sunt tota-
les qz indigēt cāis adminiculatibus. Sol enim multa
pōt inediātib⁹ istis cāis inferiorib⁹ que nō possēt sine
eis ut mediātē v̄tute seminis equi facit ad ḡnationēz
equi qd̄ nō possēt facē sine tali v̄tute. Sol igit z equ⁹
ḡnāt equū. de⁹ enim hēt adminiculantes cās qz nos
coadiutores dei sum⁹. sed hoc nō est ex sua indigētia:
qz ipse est cā p̄fecta z totalis potēs sine cā scōa qd̄qd̄
pōt mediātē tali cā. Quarto circā h⁹ cās attēdēda est
dīspō māe. nā actio carū creatarum multum depēdet
ex dīspōne māe. qz ut dī in. 2. de aīa. act⁹ actiuoz sunt
in patiēte z dīspōsīto. cāe ergo create fm se sunt uaria-
biles ut referunt ad cās supiores. sunt cāe regulate z
sunt organa. ut referunt ad cās inferiores sunt cāe non
totales sed defectiue idigētes ad adminiculo inferiorū cā-
rū ut referunt ad suas actiones reqrūt mām dīspō-
tā z aptā ad suscipiēdas actiones talīū carū. Scōm
hoc ergo adducem⁹ q̄tuor rōnes ad p̄positū q̄ nō pos-
sunt angeli futura coḡscē. **C**ō. P̄ia talis est. nā oīs crea-
tura mutatiōi s̄lecta est: qz qd̄ aduersione icipit ipsa
qz auerōi s̄lecta est. Si q̄ oīs creatura opz q̄ sit ibi
mō mutabili. nulla q̄ creatura q̄tū est de sui nā pōt p̄-
ducē effectū de necessitate. qz p̄ sui mutabilitatē pōt
ipediri. cū ergo scia sit eoz que imutabilē s̄bam sorti-
unt ut vult Boet⁹ circa p̄m⁹ arithmetice. z cū scire sit
cām cognoscē z q̄ ill⁹ est cā: z q̄ nō ptingit aliter se
hēre ut dicit circa p̄m⁹ posterioroz. nullū futurū cōtin-
git cognoscē certitudinalr in aliq̄ cā create. In solo autē
deo cui nulla pōt accidē uariatio pnt futura sciri. an-
geli ergo cognitioe nālī nō pnt scire futura: qz nō pnt
cognoscē nisi cās creatas: nisi p̄ mutatiōē talīū cā-
rū futura imutabilē s̄bam sortiri nō pnt. nec oī dīsti-
guere de futuris ut dicam⁹ q̄ quedā sunt futura necia
quedā cōtingētia. nā p̄e futurū est qd̄ subiectū est ua-
riationi tēporoz. oē tale put est in cā creati pōt ipediri.
vñ z mot⁹ solis qui videt ita necius ipedit⁹ fuit tēpo-
re solue. z eclipsis solis in passione dñi fuit in plendū-
nio. In uli aut pōt in talib⁹ eē necessitas: ut q̄ triangu-
lus hēat tres. sed in p̄ticulari q̄ triāgulus aliq̄s sit fu-
turus. z q̄ futuruz sit ex hoc hēre tres: nō est nec lum
qz poterit ipediri q̄ futuruz triāgulus nō fiat sicut fu-
turus q̄s incedē nō incedet. ut dī in scōo de ḡnatione
sic si debeat fieri futuruz triāgulus poterit eē qz nō fi-
et ille triāgulus. futura q̄ ut sūt in cā createa nō sūt ne-
cessaria qz nō sūt ibi imutabilr: atrn si eēt ibi necia ul'
ut sūt ibi necia qz aliq̄ sūt que ualde raro impediunt
sicut sunt mot⁹ astroz qui vniformiter se hnt. z si ipe-
diunt hoc ex miraculo z ualde raro talia futura ut s̄z
fm se sūt necessaria pnt sciri ab angelis. optime enim
sciūt angeli qñ eclipsabil sol per itēpōnē terre. futu-
ra aut ptingētia uel futura ut sunt mutabilr in cā crea-
ta scire nō pnt. **C**ō. 2ª via ad hoc idē sumit⁹ ex cā regu-
late. dicitū est enī q̄ nulla cā createa est cā p̄ma. sed oīs
talīs cā hēt supiorē cām uidelicet cām increatā p quā
regulat z dirigit. nihil ergo est necessario in cā createa
qz pōt ipediri per supiorē cām regulatē. Solus ergo
ille qui nō hēt supiorē cām regulatē q̄ in se pordina-
uit imutabilr ager: z opz oē tale futurū esse. angeli er-
go nālī cognitione nō pnt scire qz nō vidēt ea in cā su-
p̄ma nō hntē supiorē regulā. sed fm nālē cognitio-
nē solū uident futura in cā createa que a supiori causa
regulate impediti pōt ne producat effectuz. **C**ō. Ter-
tia via ad hoc idē sumitur ex causa adminiculante

De cogni. angel.

vn̄ & Ptholomeus in cetero logio dixit q̄ iudicia astro-
rū sunt media iter possibilis & necē. nō enim fm̄ ipm̄
talia iudicia sunt possibilis ad utrūlibet. nec sūt neces-
saria q̄ nō possit aliter se hēre: sed sunt mō medio: qz
sūt ut in plurib⁹ q̄ p̄tigit ex administratib⁹ cāis. astra
enī directe nō hnt̄ dñū sup̄ liberū arbitriū. hnt̄ tamē
dñū sup̄ hec inferiora corpa. atq̄ pōt hoc impediri ex
administratib⁹ causis: ut nō semp̄ sol mediate virtu-
te pullulatiua plāte agit hūc effectū qui est pullulare.
qz pōt eē corruptio in ipsa virtute pullulatiua: qua cor-
rupta nō sequit̄ sibi effect⁹. v̄t̄ enī pullulatiua plāte est
cā administratō per quā sol facit p̄dictū effectū. p̄pter
defectū. ergo cāe administratōis impedit hūc effect⁹ solis
qui est pullulare. & qd̄ dictū est in pullulatione itelligē-
dū est de effectib⁹ qd̄ p̄nt̄ astronomi iudicare: ut puta
de abūdātia & de sterilitate. quantūcūq̄ enī astra sūt
disposita q̄ ex hoc debeat p̄tingē abūdātia aliq̄rū re-
rū: ut puta vini vel olei vel quātūcūq̄ sint disposita q̄
debeat eē v̄t̄ vel pluuiā poterit hoc impediri ex cāis
administratib⁹: ut puta qz virtutes inferiores deficiunt
ut nō possint eē sufficientes coadlutrices sup̄iorū vir-
tū. **Quarta** via ad hoc idē sumit̄ ex dispōne māe.
nā quātūcūq̄ fm̄ cursus astroz̄ debeat eē hoc vel il-
lus pp̄ indispōnē māe poterit impediri h̄ effect⁹. So-
lus ergo deus in suo effectū impediri nō pōt. Nā qz nō
p̄supponit māe qz pōt ipsam māe p̄ducere: non opz̄
q̄ p̄supponat dispōnē māe. nā ad suū nutū mā p̄ducat
dispōnē & p̄ficere p̄o sue voluntatis arbitrio. Qd̄ ḡ
est futurū fm̄ diuina p̄dictiā illud opz̄ euenire quia
nō poterit impediri ex pte cāe agētis & ordinātis cum
de⁹ sit imutabilis & inuariabilis nō ex pte cāe regulan-
tis: qz nullā hēt deus sup̄iorē cām nec sup̄iorē regulā:
nec ex pte cāe administratōis: qz nō idiget deus admi-
niculo alicui⁹ alteri⁹. pōt enim de⁹ sine scōis cāis p̄du-
cere qd̄ pōt p̄ducere cū illis. nō ex pte dispōnē māe
terre. qz sicut pōt ipsam māe p̄ducere: ita pōt oēm dis-
pōnē in mā iducē. Si ergo angeli nālī cognitione
possent hāc cām per eētā itelligē ubi futura imuta-
bilis sunt futura: multū videret̄ p̄abile: immo eēt ne-
cessariū q̄ ipsi oia futura cognoscerēt. Sed cū nālī co-
gnitione nō possint per eētā cognoscē nisi cās crea-
tas ut p̄pter rōnes tactas nihil imutabilis est futurū
cognitioni futuroz̄ angelū per nām hēre non possūt.
Adductis rōnib⁹ ex pte ipsarū carū q̄ angeli non
p̄nt̄ certitudinalit̄ futura cognoscē. uolum⁹ adducē rō-
nes ex pte ipsius cognitionis angelice. cognitio autē
angelica pōt q̄drupl̄ cōsiderari. p̄mo ut cōparat̄ ad
suū obm̄. Secō ut cōparat̄ ad suū s̄m̄ ut ad ipm̄ itel-
lectū angelicū. Tertio ut cōsiderat̄ fm̄ se. Quarto &
ultimo ut cōparat̄ ad suā mēsurā. Si enī cognitio an-
geloz̄ se extēderet ad ipsa futura ita q̄ angelus cog-
nosceret certitudinalit̄ futura sicut cognoscit p̄ntia: tunc
cognitio angelī eēt inuariabilis cū eodē mō se hiet ad
p̄ntia & ad futura. ex hoc ulterī⁹ sequeret̄ q̄ p̄ncipale
obm̄ cognitōis āgelice nullā variationē suscipet: qz si
p̄ncipale obm̄ eēt alicui uariatōi s̄m̄ cū cognitio de-
pēderet ex ob̄o oporteret ipsam cognitōnē uariatō-
nē suscipere. nō igit̄ eodē mō se hēret ad oia ut ad p̄sen-
tia & futura. vna ergo via ad iuestigādū p̄positū inue-
nit̄ ex uariatione ob̄i. Rursus si angelus certitudinalit̄
cognosceret futura sicut p̄ntia oia rīderēt cognitōi
suetanq̄ p̄ntia & oia tanq̄ actu exītia. eēt ergo itell⁹
angelicus ipse act⁹ nullā h̄ns potēntialitatē admixtā:
qz nulli itellēctui rīdent oia tanq̄ p̄ntia & tanq̄ actu
exītia nisi h̄ itell⁹ sit ipse act⁹ nullā h̄ns potēntial-
tatē admixtā. **Secō** ḡ via ad iuestigādū p̄positū

sumet̄ ex pte ipsi⁹ itell⁹ angelici q̄ est s̄m̄ angelice co-
gnitionis: ut ex eo q̄ talis itell⁹ hēt potēntatē admix-
tā nō p̄nt̄ ei oia rīdē tanq̄ p̄ntia. **Aduertēdū** tñ q̄ cū
dicim⁹ q̄ itell⁹ diuino oia rīdēt tanq̄ p̄ntia & tanq̄
actu exītia nō ē hoc itelligēdū ex pte rez̄ cognitarū
ut q̄ de⁹ decipiat̄ i cognoscēdo: ut q̄ credat̄ eē p̄ntia
que sunt futura. uel credat̄ actu exītiē que nō existūt.
sed hoc referēdū est ad deū cognoscēdū: qz ipse oia co-
gnoscit p̄ntialit̄. nā nō p̄ntia in gñe. p̄o sunt p̄ntia deo.
cognoscit enim de⁹ nō p̄ntia p̄ntialit̄ sic que nō actu sūt
in gñe. p̄o actu relucēt in itellu diuino: ita q̄ de⁹ actu
cognoscit que nō sunt actu. qd̄ totū cōtingit ex summa
actualitate ei⁹: ut qz est ipse act⁹ ideo oia relucēt sibi
actu nihil pōt sibi relucē in potēntia. **Tertia** sumet̄
ex pte ipsius cognitionis fm̄ se. nā si angelo eēt nota
p̄ntia & futura tūc non posset̄ p̄ficē cognitio angelica.
Quarta via sumet̄ ex pte mēsure cognitōis āgelī
ce. qz ut appebit̄ cognitio angeli aliquo mō mensurat̄
tpe & tps̄ illud nō sūt eiūdē rōnis cū tpe qd̄ est passio
p̄tmi mor⁹. dicit̄ ergo cognitio angelica a cognitōe di-
uina ex pte ob̄i: qz p̄ncipale obm̄ cognitōis diuine nul-
lo mō est uariabile. Sed p̄ncipale obm̄ cognitōis an-
gelice est aliquo mō uariationi s̄m̄. Secō dicit̄ ex pte
sibi siue ex pte ipsi⁹ itell⁹ in quo hēt eē talis cog-
nitio. qz itell⁹ diuini est ipse act⁹ nullā h̄ns oino poten-
tialitatē admixtā. Tertio dicit̄ ex pte ipsius cognitōis
fm̄ se: qz cognitio diuina nō pōt ulterius p̄ficē nec po-
test suscipere ulteriore p̄fectionē sed est ipsa p̄fectio. S̄
cognitio angelica pōt p̄ficere & eē p̄fectior. Quarto
dicit̄ ex pte ipsi⁹ mēsure: qz cognitio diuina mēsurat̄ mē-
sura inuariabili cū mēsure eternitate. sed cognitio an-
gelica mēsurat̄ quodā mō mēsurā uariabilē qz quodā
mō mēsurat̄ tpe. Ex hīs autē quoz̄ dicit̄ ut aliq̄ mō
do patefactū est p̄nt̄ sumi quoz̄ rōnes uel quoz̄ v̄let
q̄ deo nālī sunt cognita futura & nō angelo. **Prī-
ma** via sic p̄. Nā p̄ncipale obm̄ cognitōis diuine est
ipsa diuina eētā siue ipse de⁹. nihil enī cognoscit de-
us nisi seipm̄. uerū est p̄mo & p̄ncipalit̄. uisesceret enī
itell⁹ diuini si obm̄ eius p̄ncipale eēt aliqd̄ aliud q̄
deus: qz ex ob̄o p̄ncipali sumit̄ p̄fectio itellēct⁹. p̄p̄
qd̄ p̄fectio itell⁹ diuini depēderet ab aliquo alio q̄
ab ipso deo: p̄pter qd̄ Aug⁹. 83. q. qōne de ideis. uult
q̄ sacr̄ legū sit dicē q̄ de⁹ cognoscat aliqd̄ aliō extra
se. deus enim nihil extra se aspicit̄ sed oia in seipso cog-
noscit. Solū ergo seipm̄ cognoscit tanq̄ p̄ncipale obm̄:
alia aut̄ cognoscit cognoscēdo se: & qz p̄ncipale obm̄
cognitionis diuine nullo mō est uariabile. p̄ns est q̄ &
ipsa cognitio diuina nullo mō uariet̄. sicut enim obm̄
suū p̄ncipale semp̄ est unūformis: ita & ipsa cognitio se-
per est unūformis. Sic enī cognoscit futura sicut & p̄ntia.
sed obm̄ cognitōis angelice eēt p̄ncipale nō solum
est ipsa eētā angeli sed sunt ipse nāe rei. angelus enī
cognoscēdo se nō cognoscit oia. imo tanq̄ in p̄ncipale
le obiectū fert̄ cognitio angeli nō solū in seipm̄ sed in
alia a se qz fert̄ in ipsas nās rerū. cū ergo ipse nāe sūt
uariabiles. put̄ referunt̄ ad supposita p̄ntia & futura.
nā nā creata in suppositis p̄ntib⁹ p̄ficē fm̄ actuale eē
qd̄ hēt in eis. In suppositis aut̄ futuris non p̄ficē fm̄
actuale eē sed est p̄fectionis fm̄ eē posse. Si ergo nāe
rerū sic uariant̄ cognitio angelica que tanq̄ i obiectū
p̄ncipale fert̄ i ipsas nās rerū opz̄ q̄ hoc mō uariet̄
ut supposita actu h̄ntia nāe rerū actu cognoscat. sup-
posita v̄o futura que sunt posia in tali nā potēntia cog-
noscat nō ualere si quis diceret qz obiectum p̄ncipale co-
gnitionis angelice nō sunt ipsa supposita sed ipse nāe
nec eēt ualere si diceret q̄ supposita sunt illa que uari-

antur per se, alio modo variant per actus non enim ex hoc
 posset concludere cognitionem angelicam nullo modo variabi-
 le esse. nam quae sunt per actus vera sunt. nam licet per actus sit quod
 homo sit albus uel niger uel medio colore coloratus. quod
 homo sit quod homo non est aliquid tale. attamen uerum est quod homo uel
 est albus uel niger uel medio colore coloratus. sic etiam
 et in proposito licet per actus sit quod uarietatem. quod non uariat
 nisi uariatione suppositi. attamen uerum est quod uariatio sup-
 positio uariat. uariata autem natura que est principale obiectum
 cognitionis angelice. ut quod incipit habere naturam esse in aliquid sup-
 positum in quibus prius non erat: et quod incipit aliquid suppositum
 ea in tali natura esse presentia que prius erat futura et incipiunt
 esse actu que angelus erat in potentia. opus quod est aliquo modo
 uarietatem cognitionis angelice. ut quod incipiat angelus actu co-
 gnoscere illa supposita que prius cognoscebat in pote-
 tia. et incipiet ea cognoscere presentialiter que prius non co-
 gnoscebat presentialiter. ¶ Secunda uia sic patet. nam si intelle-
 ctus angelicus omnia representarent actu et nihil representaret
 sibi potentialiter. sequeretur quod habere intellectus esset actus purus
 nulla habens potentialitatem admixtam. Nam actualitas et po-
 tentialitas ut aliquo modo in precedentibus inuebat. potest ac-
 cipi uel ex parte rerum cognitarum. et tunc si cognitio sit per-
 fecta. opus quod que sunt actu represententur ut actu. et que po-
 tentia ut potentia. sed ex parte intellectus cognosceretur quod
 actualior est intellectus tanto actualius uidet que ui-
 det. quanto potentialior tanto potentialiter. intellectus ergo di-
 uinus quod est ipse actus purus unico actu unico simpli-
 ci intuitu omnia inuenit et presentia et futura. cum ergo quod
 intellectus diuino quantum est ex parte ipsius intellectus omnia re-
 presentant actualiter. est propter perfectissimam actualitatem
 existere in ipso intellectu ut nihil possit sibi representari
 possibiliter nam et ipsa possibilis sibi representant actu-
 aliter: ponere ergo quod talis esset intellectus angelicus ui-
 detur quod quantum est ex parte ipsius intellectus ipsa futura
 et ipsa possibilis sibi representarent actualiter. esset ponere
 quod habere intellectus nullus haberet potentialitatem admixtam.
 Dicemus enim quod intellectus diuinus propter summam suam
 actualitatem. ut quod de sui natura est actus purus in genere intel-
 ligibilium. ideo et que sunt potentia representant sibi actu. ideo
 uocat ea que non sunt tantum ea que sunt. intellectus autem
 non propter nimiam suam potentialitatem. ut quod de sui natura est
 potentia pura in genere intelligibilium. ideo omnia representantur
 sibi in potentia. et que sunt actu representant sibi ut in po-
 tentia. modus ergo intellectus non est habere modum op-
 positum ad intellectum diuinum. non enim intellectus non no-
 uit ea que non sunt tantum ea que sunt. sed e converso. nouit
 ea que non sunt tantum ea que sunt. omnium enim intellectus non
 est ipsa additas rei sibi se que sic accepta non dicit ali-
 quod quod sit. sed aliquid quod possit esse. additas enim sibi se est
 aliquid in potentia ad esse et non habet esse nisi per esse rerum ha-
 beretur additas. cum ergo intellectus non intelligit addi-
 tatem rose nihil scit de suppositis eius. non magis scit sup-
 posita que sunt quam supposita que non sunt. intellectus autem an-
 gelicus quod se habet medio modo quod de sui natura nec est actus pu-
 rus nec potentia pura. sed tenet modum medium. ideo intelligit
 de aliquo nam nec intelligit omnia supposita tantum actualia
 quam possibilis in actu sicut intellectus diuinus nec omnia intel-
 ligit in potentia sicut intellectus humanus sed supposita que
 sunt actu. et que sunt presentia intelligit actu. que autem sunt
 possibilis et quod possunt esse non intelligit actu sed in potentia.
 ¶ Tertia uia sic declarat. nam cognitio diuina est omnia
 simplicissima. simpliciter autem est sua perfectio. ideo non potest ul-
 teri profici. Si ergo cognitio diuina incipit cognosce-
 re aliquid de nouo que prius non cognoscebat. proficit sua
 cognitione et progreditur rebus in esse esset sua cognitio
 perfectior quam prius quod est inueniens. ideo sic cognoscit fu-

tura sicut presentia. totum decursum rerum uno simplici in-
 tuet intuitu. ut si quis uideret totum fluxum alicuius
 aque uno intuitu. quod possibile est sibi totum aliquid spatium
 aspiciere. uideret quod presens illi aque se habent adinuenire
 ut que essent pores et que posteriores. sic de uno simplici
 ci intuitu aspiciens totum decursum temporis uidet quod omnia
 se habent ad tempora et que sunt tempora et que posteriora in tem-
 pore. ita quod progreditur rebus in esse in nullo proficit sua co-
 gnitio. sed cognitio angelica quod non est omnia simplex. nec
 potest totum decursum temporis sibi apprehendere. sed per processum temporis et
 progreditur rebus in esse proficit sua cognitio. ita quod incipit
 aliquid de nouo intelligere que prius non intelligebat quod non
 est nisi quod incipit aliquid presentia esse que prius non erat pre-
 sentia sed futura. non ergo habet angelus cognitionem futu-
 rorum. ¶ Quarta uia ad hoc ideo sumit ex parte mensu-
 re. nam si esset aliquid futurum quod de nouo non cognosceret. et
 postea usque ad mille annos cognosceret illud sibi ipsius
 cognosceret et non cognosceret. et si de nouo nunc esset albus et
 postea per mille annos esset niger sibi esset albus et non albus.
 et si niger et non niger. et si albus et niger. ideo oim nulla
 mutatio potest in deo poni quod statim hoc posito sequeretur
 contradictoria sibi uera esse. nam de mensurat nunc eternitatis
 quod est omnia quod simplicissimum. ideo quocumque ibi sunt sibi
 sunt. debent enim res referre ad mensuras proprias. nam licet
 totum decursum temporis assistat unum simplex nunc eternitatis.
 non tamen omnia que sunt in tempore sunt sibi. licet omnia sint in nunc eternitatis
 nam presens temporis non sunt sibi et pallia. ergo non debet dici esse sibi
 quod eis assistit unum simplex nunc eternitatis quod non est eo-
 rum propria mensura illud nunc et de. licet sit in toto decursu
 temporis non tamen in suo esse nec in sua perfectione habet successione
 quod non est eius propria mensura temporis. sed eternitatis uel nunc
 eternitatis quod est totum sibi. ideo omnia cursus temporis per se
 comparatur ad diuinum esse. sed per se comparatur
 ad deum ipsa simultas. unde in deo est totum simul. et
 quod ibi omnia sunt simul ratione mensure et ratione eternitatis que
 mensurat sua cognitio omnia cognoscit sibi. ita quod que non sunt
 sibi in proprio genere sunt simul in diuina cognitione. sed co-
 gnitio angelica aliquid modum successione habet in-
 tum modo cognoscit per unam spiritum modo per aliam. non enim
 intellectus angelicus informat actu omnibus spiritibus sibi.
 sed nunc conuertit se super hanc spiritum nunc super illa. pro sue li-
 bertatis arbitrio. Rursus quantum ad ea que intelligit
 per unam et eandem spiritum non intelligit omnia sibi. quod spiritus illa
 representat nam sibi esse quod habet in rebus non sibi esse pos-
 sibile sed sibi esse actuale. Si enim cognosceret supposita
 alicuius nature sibi esse possibile quodam modo cognosceret
 modo infinito quod idem duae potentia sunt infinita. cognitio ergo
 angelica quod non est tota sibi aliquid modo mensurat sed per omnia
 mensura successiua uocat tempora. non enim habet tempora est eiusdem
 rationis cum tempore primi motus quod non dependet intelligit angelicum
 a motu celli. mensurat tamen tempore. licet mensura successiua. unde
 et augustinus super geneseos. ad litteram dicit quod creatura spiritualis mo-
 uet per tempora quod mouet sibi uarias affectiones et sibi uar-
 rias cognitiones. non enim angelus afficit ad omnia sibi et sibi
 nunc cognitionem non cognoscit omnia sibi. sed cognitio illa
 que respicit futura tantum presentia nulla parte succes-
 sione. cognitio autem angeli parte successionem. ergo non
 cognoscit futura tantum presentia nec habet nunc cognitionem
 futurorum. ¶ Postquam adductum rationes ex parte cau-
 sarum creaturarum et ex parte ipsius cognitionis angelice quod age-
 lus nunc non cognoscit futura. uolumus breuiter aliquid
 respondere. utrum cognitio supernaturalis est illa quae habet
 quod sciendum quod cognitio angeli supernaturalis est illa quae habet
 in uerbo. si ergo angelus uideret uerbum comprehensum
 uerbum cognosceret omnia futura quod omnia relucet in uerbo. sed
 quod uideret uerbum non comprehendit uerbum. non opus quod co-

De cogni. angel.

gnoscat futura in uerbo nisi quatenus in suo uerbo uult et reuelare futura. unde sciunt angeli futura deo reuelante ut diximus circa principium solutionis.

Ad primū dicendū: quod intelligētia secundum actore de causis parificat eternitati. in quibus uerbis actor ille uult dare diuinam in intelligētia et aiaz et potissime loquēdo de aia nobili cuiusmodi est aia celi. nam per operatio aie est mouere. igitur mouere secundum illū actore cōpetit aie. proprie. intelligere autem secundum eū dē cōpetit aie ex eo quod participat intelligētia. aia igitur secundum illū actore nō parificat eternitati. i. euo. Nam de eternitate creata loquitur cū dicit deū eē supra eternitatem. parificari itaque eternitati secundum ipsū est quā tiaz secundum sūam quod secundum operationē mēsurat eternitate siue euo. et quod sūa aie mēsurat eternitate. i. euo. operatio autem est que mēsurat euo sicut tpe. id est dicit aia nō parificari eternitati. sed uoluit ille actor quod tā sūa intelligēte quod eius operatio que est intelligere mēsurat euo siue eternitate. id est dixit intelligētia parificari eternitati. quod si uolumus hoc reducere ad bonū intellectū. dicemus quod aia nō parificat eternitati quod per se est quod operatio aie que est moueri sit successiua id est per se est quod operatio aie que mēsurat tpe. sicut in ipso intelligere sit successio. hoc est per accēs. ut si intellectus angelicus huius successione in suo intelligere hoc est per accēs. utputa rōne diuersitatis spēs ut quod nō intelligit oia per unā spēm et quod nō potest se puertere perfecte super oēs spēs oīno opz quod intelligat successiue. Rursus quod in intelligēdo per unā et eandē spēm sit successio hoc est per accēs ut rōne mutationis rerū. ipse ergo motus per se est quod sit successiuis. quia si non esset successiuis non esset motus. sed quod ipsum intelligere sit successiuum hoc est per accidēs. quod ergo ipsa operatio aie per se mēsurat tpe dicitur aia nō parificari eternitati. sicut quod nō est per se quod intelligere mēsurat tpe uel quod intelligere sit successio. id est dicit potest quod intelligētia parificat eternitati. tñ ea que sunt per accēs ut diximus uera sūt. sicut hoc per accēs sit quod intelligere sit successio. uerū est tñ quod intelligere ipsius angeli est aliq̄s modus successiōis quod nō intelligit oia sūt. nec cōp̄hēdit totū cursū tps sūt. nec intelligit futura ut p̄ntia ut est per hita declarati. **Ad 2^m dōm:** quod sicut in uerbo nihil sit futurū sicut oia reuertit sibi p̄ntialr. attñ quod angelus uidēdo uerbū nō cōp̄hēdit ipm uidēdo uerbū nō uidet sibi oia futura. sicut solum uidet sibi oia futura. sicut solum uidet ea que deus uult sibi reuelare. **Ad 3^m dōm** quod si angelus perfecte cognosceret sibi cognosceret et p̄dicatū. et si perfecte cognosceret rē futurā cognosceret et tps in quo huius est illa res futura. sicut quod nō cognosceret rez illā futurā. ideo nō cognosceret determinatū tps in quo hēbit eē huius res nec eēt scit certitudinalr si aliq̄n hēbit eē quod forte nunquā erit. nō ergo ex tpe cognosceret rē futurā nec tempus impedit cognitionē rei future: immo huius impedit quod huius res futura non actu existit sub una nā. ordo enim cognitionis angelice est quod cognoscat ipaz nā et cognoscēdo nā cognoscat et supposita in quibus existit illa nā. et cognoscēdo supposita existētia sub tali nā cognosceret et tps in quo huius supposita habēt eē sub tali nā. et ideo est quod licet supposita preterita nō actu existit sub una nā. attñ quod angelus determinatā cognitionē preteritorū cognoscēdo et tps in quo fuerūt illa supposita in sua nā. Si igitur sic certitudinalr cognosceret futura cognoscēdo supposita futura cognosceret et tps in quo hēbit eē huius supposita. ignorātia igitur tps nō impedit cognitionē futurorū. sicut eōuerso igitur tps futurorū impedit cognitionē tps. ut quare nō cognosceret res futuras. id est nō cognosceret tps in quo hēbit eē

huius res future. **Ad 4^m dōm:** quod nō sequit si angelus nō cognosceret sortē nasciturū. quod tps siue aliq̄d aliud accidēs sit cā cognitionis. nā ut diximus in solone tertij argumētū ignorātia tps nō impedit cognitionē futurorū. sicut magis est. ignorātia futurorū impedit cognitionē tps. et si nō tps secundum se impedit tñ cognitionē tps. put in tpe huius eē futura. ut si angelus ignorat aliquā rē futurā utputa quod sortē nasciturū ignorabit et tps in quo nascet sort. tps igitur futurū. put cōpat ad natiuitatē sortis nasciturū erit ignoratū ab angelo. si ignoret angelus sortē nasciturū. Angelus enim p̄mo cognosceret nām et cognoscerēdo nā cognosceret supposita p̄ntia illi nāe. et cognoscerēdo huius supposita cognosceret et tps in quo huius eē illa supposita. quod si supposita nō sunt p̄ntia nāe nec unquā fuerūt p̄ntia sic sūt supposita futura illa nō cognosceret et nō cognoscēdo huius supposita nō cognosceret tps in quo huius eē talia supposita. argūm igitur p̄cedebat. ac si ex ignorātia tps p̄tgeret ignorātia suppositorū. est autem magis est. ut p̄ter lā dicta. **Ad 5^m dōm:** quod sicut sit eadez ueritas p̄ntiū preteritorū et futurorū. attñ illa eadē ueritas sit et sic accepta nō est eodē modo determinata. nā ut p̄bat in p̄teritis. in singularibz et futuris siue in p̄ntiū futuris nō est uitas determinata. uerū est enim et in futuris quod erit altera pars p̄dictiōis ut quod cras erit nauale bellū uel quod nō erit. sed neutra p̄t eēt uera determinate. nō enim possumus determinate dicere quod erit nec quod nō erit tunica sicut icidat sicut uetustate cōteratur. potest tñ icidat et nō icidat. nō igitur potest determinate dici de tunica. hec tunica icidat et dilaniabilis. nec potest determinate dici quod nec icidat nec dilaniabilis sicut uetustate conteret. exēpla autem hec sūt illi p̄ntia in p̄dicto lō. sicut ea dē sit ueritas p̄ntiū preteritorū et futurorū. attñ quod in p̄sentibz preteritis est ueritas determinata ut quod ita est altera pars p̄dictiōis quod nō est alia. in futuris autem nō est determinata id est angeli p̄nt scire p̄ntia et preterita nō autem futura. **Ad 6^m dōm:** quod angelus futura p̄ntia cognosceret per p̄lecturā. nō tñ p̄t hoc decipit nec p̄t hoc mētē quod que nescit certitudinalr nō certitudinalr asserit. id est nō mētē nec certitudinalr credit. id est non decipit. sicut sicut ita asserit et ita credit. demō autem quod ex p̄teritate appetit uult plura dicere quod sciat. id est multoties certitudinalr asserit que nō certitudinalr nouit. id est multoties mētē et multoties decipit et decipit quod t̄ral gredit līmites p̄e scie. angelus autem quod huius in oibz ordinatā uolūtate nec fallit nec fallit nec mētē sicut oia asserit et credit sicut līmites sue cognitionis. **Ad 7^m dōm** quod si angelus uult aliq̄ futura quod illa futura cognosceret nō tanquā exīta nec tanquā ea que de necessitate erit sicut tanquā ea que p̄nt eē. sicut utz illa possibilia eē erūt uel nō erūt angelus ignorat secundum cognitionē nāle. potest tñ illud scire reuelatiōe diuina. ut angelus huius custodiā alicuius peccatoris uult salutē eēt et scit quod sit hoc quod est futurū uidet quod iste peccator saluet sicut nescit hoc tanquā exīta nec tanquā necessariū sed scit tanquā posse. ut quod posse est illuz peccatorē saluari. utz autem saluabit uel nō saluabit nescit certitudinalr nisi sibi reuelat a deo. Ad formā autem arguēdi dicit potest quod possumus uelle que scimus aliq̄ modo eē possibilia. sicut nesciamus ea certitudinalr eē futura. ut potest quod uelle eē eēt sicut nesciat certitudinalr se eē futurū eēt. sic potest angelus uelle salutē alicuius peccatoris sicut nesciat certitudinalr illū peccatorē fore saluādū. **Ad 8^m dōm:** quod angelus huius spēs futurorū. et nō huius spēs futurorū. nā spēs quod huius angelus apud se sūt spēs futurorū. rep̄ntāt futura in potētia. nō autem sūt spēs futurorū. id est nō rep̄ntāt futura in actu. nā ut diximus spēs ille rep̄sentāt nās rerū et replentāt supposita que determinate

hnt uel habuernt pñctionē ad illas nās. futura q̄ q̄
 nō hnt nec habuernt deimiatā pñctionē ad suā nām
 ideo nō representant per tales spēs. s; possunt repre-
 sentari. qm̄ enī hī futura que sūt ideterminata ad eē
 sūt pñtia r̄ deimnabunt. poterūt determinate rep-
 sentari per h̄ spēs. Non est ḡ sile de fantasmatibus
 p̄teritoz r̄ de spēs in mētib⁹ angeloz. r̄ fantasmata
 in nobis pñt deimnate repñtare p̄terita q̄ fuerūt. s; spēs
 in angelis nō pñt determinate repñtare futura
 q̄ erūt. r̄ ad formā argumētī cū dī sūt h̄erem⁹ fantas-
 ma futuroz. sic habem⁹ fantasmata p̄teritoz q̄ cogno-
 scerem⁹ futura. dicit d; q̄ si haberem⁹ fantasmata fu-
 turoz sicut r̄ p̄teritoz. i. si haberem⁹ fantasmata que
 ita determinate repñtarēt futura sic habem⁹ fantas-
 mata que determinate repñtarēt p̄terita cognoscerem⁹
 futura sic r̄ p̄terita. ita r̄ spēs i mētib⁹ āgeloz si eēnt
 ita spēs futuroz sic sūt pñtiū ul p̄teritorū. i. si ita det-
 minate repñtarēt futura sic repñtant pñtia r̄ p̄terita
 cognoscerēt āgell deimnate futura sicut pñtia r̄ p̄te-
 rita. sed ut p; nō sic se h; q̄ spēs in mētib⁹ āgelorum
 nō determinate repñtarēt futura. s; deimnate repñtarēt
 p̄terita r̄ pñtia. ¶ Ad 9^m d; q̄ eē est de rone idī
 mēdī. r̄ āgelus itelligēdo aliq̄ idīuiduū futurū itelligit
 r̄ suū eē. s; sic itelligit idīuiduū futurū. ita itelligit
 r̄ eē ei⁹. nō autē itelligit idīuiduū futurū q̄ itelligat
 ip̄z certitudinalr̄ debet eē. sic nō itelligit certitudinalr̄
 ip̄z eo q̄ nō itelligit hī eē certitudinalr̄ q̄ aliq̄ deat
 eē in rez. nā. vñ possum⁹ dicē. q̄ āgelus de idīuiduo fu-
 turo pot scire qd̄ nois. nō qd̄ rei ut ponam⁹ q̄ fortis
 sit nascitur⁹ ex pñctiōe hui⁹ maris r̄ hui⁹ femine pot
 itelligē angelus q̄tū ad for. nasciturū qd̄ ipoztat noie
 fortis nasciturū. atq̄ pot ipeditri natiuitas fortis. qz
 nō est gñale de necessitate gñabilē nō pot scire de for-
 te nascituro qd̄ rei. qz qd̄ rei nō ē nisi euēctiū. de for-
 te aut nascituro nescit certitudinalr̄ āgelus si aliq̄n erit
 in nūo entīn. qz pot p̄terire qz for. nascitur⁹ nunq̄ na-
 scat. r̄ qd̄ ocm̄ est de s̄ba idīuiduū futuri itelligēdū est
 de ei⁹ eē. potit ḡ itelligere āgelus qui ipoztat per no-
 mē ip̄i⁹ eē q̄ d; h̄e tale idīuiduū. s; nesciet certitudi-
 naliter. utriū illō eē aliq̄n erit in rerum nā uel nō erit.
 ¶ Ad 10^m d; q̄ cū dicit p̄s q̄ in perpetuis nō dif-
 fert eē r̄ posse. p̄positio est uera per se. nā p̄petua s̄m
 q̄ hī stari. cū possūt eē s̄r. talia enī nō p̄s sūt in pō-
 mēe r̄ postea incipiūt eē qz si sic eēt nō eēt p̄petua.
 In p̄petuis enī nō differt esse r̄ posse esse. sed bñ pōt
 ibi differre agē r̄ posse agere. nō enī qd̄d pot āgelus
 itelligē stari actu itelligit. ¶ Ad uertēdū tñ q̄ si ip̄a
 actio āgell siue ip̄z itelligē āgell eēt p̄petuū. ita q̄ in
 itelligere āgelū nō p̄na eēt in potētia r̄ postea in actu.
 ita q̄ āgelus q̄tuz ad itelligere nō cōpeteret exire de
 potētia in actu. si sic eēt ēt q̄tū ad agere uel q̄tū ad i-
 telligere nō differret ibi eē r̄ posse. qz qd̄d posset. in-
 telligere actu itelligeret. nō tñ sic est. nā ip̄m itellige-
 re āgelū nō est ito mō p̄petuū q̄ nō sūt p̄s in potētia
 q̄ in actu. nec est uerū q̄ āgelus respectu cuiuscūq̄ in
 itelligibilis potētia nō p̄cedat actu. ita q̄ nihil sit po-
 tētia itelligēs q̄ nō actu itelligat. ¶ Ad 11^m d; q̄
 p̄gressū rerū in eē nihil accrescit āgelis q̄tū ad spēs
 itelligibiles. tñ bñ accrescit aliqd̄ āgelis q̄tū ad acū
 itelligēdū ita q̄ āgelus p̄greditib⁹ reb⁹ in eē p̄ illas
 easdē spēs q̄ h; apud se icipit aliq̄ itelligere que p̄s
 nō itelligebat. nō q̄ res aliqd̄ agat in intellectu āgelū-
 cū s; qz per p̄gressū rez. in eē mutant nāe rerū qz p̄-
 greditib⁹ reb⁹ in eē icipiūt nāe illarū rerū eē in aliq̄
 bus suppositis in q̄bus p̄s nō fuerant. r̄ qz ut plu-
 ries ocm̄ est āgelus cognosces nāz cognoscat supposit

ta q̄bus est actu p̄fecta illa nā. p̄na est q̄ p̄greditib⁹
 reb⁹ in eē p̄fectior sit cognitio angelica qz icipit mltā
 cognoscere que p̄s ignorabat. ¶ Ad 12^m d; q̄
 oppositorū eadē ē disciplina in ull. ut q̄ cogitit vñ op-
 positorū cogitit alio in ull r̄ fm̄ qd̄ dicitur s; nō in p̄ci-
 clari r̄ h; eē. ut qui cognoscat qd̄ est albus qz est color
 disgregatiū. opz q̄ cogitit ei⁹ oppositū qd̄ sit color
 p̄gregatiū. s; pp̄ h̄ s; q̄ nouit h̄ p̄ciare albu eē in
 hoc s̄bo nō opz q̄ sciat de aliq̄ p̄riculari nigro in quo
 habeat eē s̄bo. sic r̄ in p̄posito si scit āgelus necessa-
 ria. opz q̄ sciat p̄tigētia s; hoc erit in ull r̄ fm̄ qd̄ dicitur
 rez. nā nō pot aliq̄ scire qd̄ sit necessariū. ut qz est q̄
 nō pot alr̄ se h̄e nisi sciat qd̄ sit ei⁹ oppo^m. videt qd̄
 sit p̄tigēs qz est qd̄ pot alr̄ se h̄e. s; in p̄ticulari nō opz
 qui scit hec p̄ticularia necia q̄ sciat p̄ticularia p̄tigē-
 tia. ut qui scit hūc solē orti crāz q̄ ponat eē neciūz q̄
 sciat hūc hoiez currere crāz qd̄ est qd̄ p̄tigēs. ¶ Ad
 13^m d; q̄ s; aliq̄ p̄tigētia reducant in motū celli r̄
 mor⁹ celli reducat in āgelū mouētē. nō tñ opz q̄ si an-
 gelus cognoscat totū motū celli q̄ cognoscat p̄tigētia
 futura que reducant in motū celli. qz nō opz dare tā-
 tā vñtatē in effectu q̄tā in cā. est enī circulario in ge-
 neratiōe eloz r̄ in istis reb⁹ cozpalib⁹ sic r̄ i motū ce-
 li r̄ hī circulario istorū iferiorū causat ex motū celli.
 atq̄ circulario istorū inferiorū nō est ita vñformis si-
 cut circulario celli. sp̄ enī ceteris t̄pib⁹ redit eadē p̄ti-
 ctio siderū redeūte tñ p̄tiōe eadē siderū nō sp̄ redi-
 tidē effect⁹ in istis iferiorib⁹. qz ista iferiora nō pos-
 sūt oio alleq̄ sua cāz. pp̄ qd̄ sp̄ redit mā eodē mō oio
 posita. nō redeūte aut mā eodēz mō disposita ex illa
 eadē p̄tiōe siderū nō sequit idē effect⁹. Scit igit
 āgelus q̄ tali tpe erit talis p̄tiōe siderū r̄ tali talis.
 s; nō pp̄ hoc certitudinalr̄ scit q̄ illo tpe debeat eē
 ille effect⁹ r̄ alio tpe ille alr̄ effect⁹ qz poterit ipedi-
 ri ex indispōitiōe mēe. dispositio enī mēe nō sic vñ-
 formit redit eadē sic p̄tiōe siderū qd̄ p̄tiget ex dese-
 ctu ip̄i⁹ mēe. qz s; q̄ uellet oio p̄tinacit asserere q̄ re-
 deūte eadē p̄tiōe siderū rediret eadē dispō mēe
 r̄ idē effect⁹. tūc eēt ita necessariū effect⁹ istorū iferi-
 orū sic r̄ p̄tiōes siderū. nō ḡ ex hoc argueret q̄ an-
 gelus per motū celli certitudinalr̄ sciret p̄tigētia futu-
 ra. s; q̄ sciret necessaria futura. hoc enī posito sic scit
 āgelus q̄ tali tpe redibit talis p̄tiōe siderū nisi de⁹
 qui est cā supior uelit aliter ordinare. ita sciret q̄ illo
 tpe rediret talis effect⁹ sub bac tñ cōditiōe nisi de⁹ q̄
 est cā supior uellet alr̄ ordinare. ¶ Ad ultm̄ d; q̄
 q̄ aīa absoluta a nexib⁹ cozplis cogitit futura reuela-
 tiōe āgelorū. ul pot cogitit aliq̄ futura qz magis cog-
 scit nās rez absoluta q̄ p̄fecta. s; ex tali cognitōe fu-
 turorum nō cognoscat certitudinaliter futura contin-
 gētia. nā q̄tūcūq̄ absoluta a cozpe habeat maiorem
 notitiā de naturis rerū. vñ pot videre multa uerūa
 tamē si illa uentura nō sūt necessaria sed p̄tigētia ne-
 scit ea certitudinaliter sed per coniecturam.

Undecimo querit. utriū āgell cog-
 sciat occulta cordiū. r̄
 hī q̄ sic. qz qd̄d pot vñt iferior pot r̄ sup̄
 or. s; spēs hois q̄ ē hoie scit occulta hois. ḡ āgelus q̄
 est supra spūz hūanū siue supra aīaz scit occulta cordiū
 nri. ¶ p̄. liberas inest uolūtatē ex rōne. s; ut coiter
 ponit mot⁹ rōnis subiacēt cognitōis āgelice. ḡ multo
 magis r̄ mot⁹ uolūtatē. q̄tūcūq̄ ḡ cogitatiōes nre
 ex uolūtatē depē deat nō potuerūt latere āgelū. Si
 enī aliq̄ cā est q̄re mot⁹ uolūtatē lateat āgelū. h̄ est
 qz uolūtas est libera. Si enī nō eēt libera s; ageret ex
 necessitate nāe sic agūt res p̄ales nō lateret āgelum

De cogn. angelorū

mot^o uolūtatis. sicut nec latet eū motus nāles quare
si libertas eēt cā hī latēte r hī libertas catur ex rō
ne si nō latēt angelū mot^o rōnis ut dictū est nō late-
būt eū mot^o uolūtatis. ¶ **P.** in uolēdo est mot^o aie
ad res exteriores. in itelligēdo est mot^o rerū ad aiaz
mot^o ḡ rōnis tēdūt ad aiaz r ad intrinseca mot^o uolū-
tatis q̄ mot^o rōnis. Si ḡ āgeli cognoscūt mot^o rōnis
cognoscūt r mot^o uolūtatis. ¶ **P.** act^o uolūtatis est
actualior q̄ ipsa potētia sive q̄ ipsa uolūtas. ḡ de se est
cognoscibilior. s3 āgelus cognoscit ipaz pōz uolūtatis
sive ipaz uolūtatis. ḡ multo magis cognoscet actus r
mot^o uolūtatis. s3 cogitatioēs nre totālī depēdēt ex
motib^o uolūtatis. ḡ rē. ¶ **P.** aia est simplex cogita-
tio simplex nel itētio simplex. ḡ nihil de talib^o pōt la-
tere āgelū. qz qd simplex est tota se offert ut cogitat.
¶ **P.** s3 aie cognoscit per potētias potētē p act^o
r act^o per oba fm doctrinā pbi tradita in 1° de aia. ḡ
s3 aie est ignotior q̄ pō cū cognoscat per pōm r pō
ignotior actu cū cognoscat per actū. ḡ cū āgelū cog-
scat ipaz s3 iam aie que est ignotior multo magis cogno-
scet pōs ei^o r opatiōes r cogitatioēs q̄ sūt notiores.
¶ **P.** cogitatio est qd spūale. r est magis pportio-
nata intellectui āgelico q̄ acciōis corpale. s3 āgelus cogno-
scit acciōis corpale. ḡ multo magis cognoscit cogitati-
ōes nras. ¶ **P.** cogitatio s3 uel sūdāmēto cogno-
scunt ab āgelo ea que sūt i eo. qz āgelū nō itelligit cō-
ponēdo nec diuidēdo. cognoscēdo ḡ s3 m cognoscit
ea que sūt in s3o. s3 āgelus cognoscit act^o r mot^o qui
sūt in uolūtate. r p pns cognoscit itētiōales que sim-
dant in hī motib^o r actib^o. r per pns cognoscit cogi-
tatioēs nras. ¶ **P.** fm dīo^m. 4. de ol. no. angelus est
qōdaz speculū sic etā r aia qōdā speculū est. s3 qn
speculū opponit speculo non solū speculū resultat in
alio speculo. s3 et oia que sūt in speculo resultat sibi. nō
tū ḡ i s3a aie relucet in angelo tanq̄ in quodā speculo
s3 que sūt in aia. r per pns ipse cogitatioēs relucet in
ipso angelo. ḡ rē. ¶ **P.** q̄ tūcūqz futurū qn tā est de-
terminatū cognoscit ab āgelo. ḡ ipsi act^o uolūtatis r
ipse cogitatioēs q̄ tūcūqz sūt p̄tētes qz tā sūt deter-
minate qn eas actu cogitam^o. ḡ sūt note ipsi angelo.
¶ **P.** āgelū dāt sūt ad custodiā aiaz. ḡ debēt cogno-
scere itētiōes cordiū. qz sibi est magis piculū eo q̄ in
itētiōe cordis magis formalr p̄sistit rō meriti r peti.
¶ **P.** āgelus supior est maioris libertatis q̄ inferior.
Si ḡ angelus inferior pōt se occultare supiori. sic e3
cēt e3lis libertatis qd est icōueniēs. Angelus ḡ iero-
rior nō pōt se occultare supiori. r per pns aia hūana
nō poterit se occultare atcui angelo. qz est inferior oī
āgelo. ¶ **In** p̄tius est ambrosi^o in glo. super p̄ma ad
cor. 1°. qui ait qd a nullo scitur qd est in homine nisi
a sp̄itu hominis. ¶ **P.** angelus non est intra ani-
maz. ergo nō cognoscit ea que sunt in anima.

Rūdeo dicēdū q̄ ueritas hui^o qōnis satis det
miata est per scripturā sacra. nā ex plu-
rib^o locis scripture sacre hī pōt q̄ nulls ali^o ab hoie
pōt scire cogitatioēs hois nisi solus de^o. sic enī dī. 2.
palpōm. 7. Tu enī solus nosti corda filioz hoiz. r
hec eadē uerba dicunt. 1. regū. 8. ca. 7. Dīc. 17. scribit
p̄uau est cor hois r inscrutabile d3 cognoscet illū. ego
oīs krutās corda r p̄bas renes. Tertū est ḡ ex quo
sic scriptū est in sacro canone q̄ cogitatioēs nre latēt
angelos r demones. difficultatē tū faciūt in pposito
que exp̄imentalr sūt uisa r que a factis sūt dicta. nā ali-
qn uisū est demones mīta dixisse de occultis hoium
qd nō eēt nisi ipsa occulta sciret. Rursum difficultatē
faciūt in facto dicta scōp: r spālū dicta Aug. qui vī

multū difformiter loq̄ in hac mā. nā. 12. sup gen. uide-
tur uelle q̄ et nobis iuris scire p̄nt cogitatioēs nras.
Iude ecclesiasticis aut dogmatib^o uult q̄ angelus co-
gnoscit cogitatioēs cordis motib^o sensibilib^o. s3 inter-
nas cogitatioēs nō cognoscit ex q̄bus oibus cōstabi-
mus vna talē ueritatē q̄ de cogitatioē cogitationum
est loq̄ duplr. uel s3 se r directe. uel ex q̄busdā signis
r indirecte. fm se r directe nāll cogitatioē nullus ali^o
ab hoie uidet occulta hois nisi solus de^o. uel si for. co-
gitat aliq̄. ipse for. scit cogitatioēs suas. s3 nullus ali^o
a forte scit cogitatioēs illas fm se r directe nisi solus
de^o. Sed tū per quedā signa r indirecte et nobis inul-
tis possūt angeli r demones multa nra occulta scire.
nā vñ hō qui eēt dū expt^o de cōditioēbus alterius
hois statī cū uideret ipm in facie motū multa possēt
perpēdere de cogitatioēbus suis. s3 p̄tat q̄ nullus hō
pōt hīe tātas exp̄tētiā de alio hoie sicut hīc āgelū r
demones de hoib^o. Rursum nihil sūt signa que appa-
rēt in exteriori facie respectu signoz apparētū in ex-
teriori corpe. vix enī pōt hō aliqd efficaciter cogita-
re nisi corpus iterius in aliquo imuret. Angeli ergo
r demones uidētes imutatioēs factas in interiori cor-
pore r nobis iuris p̄nt multa ppēdere de occultis co-
gitatioēbus nris. ¶ **U**lla ueritate qōnis uolum^o sicut
qōne pcedere. qz p̄mo assignabim^o dicta doctorum
qd circa hāc ueritatē senserūt. r q̄re angeli r demones
ipsas cogitatioēs fm se uidere nō p̄nt. r ostēdemus
eas illas a doctoribus assignatas nō sufficere. Scōo
deklarabim^o modū itelligēdi tā hoiz q̄ angeloz ex
qua declaratioē aliquat̄ patebit. q̄re angeli r demo-
nes nec cogitatioēs alioz angeloz uel demonū. nec
et cogitatioēs hoiz possūt nālliter scire. Tertio ad-
ducem^o rōnes ad ppositū ostēdētes q̄ solus de^o pōt
directe r fm se cogitatioēs scire. nō aut angelus neqz
demon. ¶ **P**ropter fmū scēdū difficultatē facere
in pposito q̄ angeli debeāt scire cogitatioēs nras. qz
res itelligibiles nō latēt eos. cū ḡ ipsi uideāt intelle-
ctū nrm r uideāt spēs itelligibiles que sūt in intellectu
nro. nō vñ rō q̄re nō uideāt mot^o itelligibiles nros r
cogitatioēs nras. ppter hoc dixerūt doctores qdaz
q̄ āgelū uidēt ipsas spēs itelligibiles exites in itelle-
ctu nro. negare enī nō possum^o qn āgelū cōprehēdāt
tales spēs cū sint multo p̄ticulariores q̄ spēs coruz.
Si enī aia eēt sepata nō posset cōprehēdere spēs an-
geloz. nec āgelū inferiorē cōprehēdūt spēs supioz.
qz āgelū supiores hīc pauiores r uiores pcept^o. s3
e3 supiores cōprehēdūt spēs inferiorū. qd enī vnus
subtilis hō cōprehēderet vno vbo nō posset grossus
rustic^o cōprehēdē. s3 e3 qd nō cōprehēderet grossus
cōprehēderet subtilis. spēs ḡ itelligibiles nras cōpre-
hēdūt ipsi āgelū. s3 ut dicit nō cōprehēdūt nec sciūt
nec cōprehēdūt nec sciūt usus spēs. r qz ut aliū cogi-
tatioēs depēdēt nō solū a spēs itelligibilib^o s3 et ab
usu spēs. iō latēt eos cogitatioēs nre. s3 si āgelū cog-
scūt spēs itelligibiles nras q̄ nō lateat eos usus spēs
duplr deklarabim^o. P̄tio ex actualitate spēs. Scōo
ex pcepto ḡtato ex spe. nā qdā nō itelligim^o actu r
nō utimur aliq̄ spe itelligibilib^o tādū illa spēs est in itel-
lectu nro i qdā eē hitualr r i qdā actu semiplēo. s3 qn
actu nos p̄uertim^o sup aliq̄ spe itelligibilib^o. tūc illa spe-
cies sit in pleniori actu. nō enī spēs itelligibiles sūt in
tāta actualitate qn uelint^o cogitare in quāta sūt qn
actu cogitam^o per illas. Si ergo angeli cōprehēdūt
ipsas spēs itelligibiles nras. nō potest latere eos que
ipēs est in actu pleno r que in actu semipleno. r per
pns nō latebit eos qua spe utimur r qua nō utimur.

nam spe que est in actu pleno utimur. que in actu semi pleno non utimur. Rursum non potest hoc latere eos propter conceptum generalitatem ex tali specie. nam quando desinitur cogitare sunt species in memoria. quando vero actu cogitamus et actu convertimus nos super aliqua specie: tunc a specie que est in memoria secundum doctrinam augustini in multis locis de trinitate generalitatem species in intelligentia et secundum ipsas species generata in intelligentia que dicitur proles est similitudo parenti. id est species existenti in memoria. Si ergo angelus videt species intelligibiles existentes in memoria videbit species intelligibilem generatam in intelligentia. et quia habet species est similitudo parenti cognoscet statim a qua specie in memoria sit generata habet species. et quia nos utimur illa specie in memoria a qua generalitatem species in intelligentia quod super illa actualiter nos convertimus. id est potest scire angelus qua specie utimur et qua non utimur. nisi ergo plus dicat sic ultra loquendo non sufficit. nec est verum simpliciter et lateat angelos usus species. quia hoc est uti specie convertere se super species et actualiter considerare per species. cum ergo ex hoc illa species fiat in actu. et cum ex hoc ex habet specie facta in actu generalitatem species in intelligentia quod non possunt latere angelum nec latebit eum species nec usus species. propter quod dicitur a doctoribus aliter quod angelus nihil potest imprimere in voluntate. potest autem imprimere in intellectu: id est motus voluntatis sunt angelis ignoti. quia ergo ut aliter cogitationes dependet ex voluntate coniungente parentem plerumque ex voluntate coniungente species in memoria species genere in intelligentia. id est dicitur cogitationes nostras latere angelos. Sed nec hoc dicitur sufficit. quia sic dicitur. uel factum vult in hoc quod est imprimere uel in hoc quod est coniungere. causa ergo assignata uel consistit in hoc quod angelus nescit cogitationes sed sciat ipsas species intelligibiles quia species intelligibiles nouit angelus. quia potest imprimere in ipso intellectu cogitationes que non nouit. non quia non potest aliquid imprimere uel aliquam impressionem facere in ipsa voluntate. et quia cogitationes dependet ex ipsa voluntate id est nescit eas. si autem in hoc consistat ratio dicitur assignat pro ratione quod non est ratio. nam angelus directe in ipso intellectu nihil imprimit nec potest impressionem facere quod dupliciter patet. Primum quia angelus non mouet motu ad formam. sed solum motu ad ubi. potest enim coniungere actiua passiuas. et sic iducere formas. ipsas tamen formas non potest iducere. Si ergo posset in intellectu impressionem facere directe et per se aliqua perfectione caret in eo. moueret se motu ad formam. Rursum si posset angelus sic impressionem facere in intellectu posset angelus superior intelligi per eentiam ab angelis inferioribus. nam tota ratio ut supra dicebat quare vult angelus intelligi alium angelum per speciem et non per eentiam illius alterius angelus. est quia eentia vult angelus non potest imprimere aliquid in intellectu alterius angelus. id est opus quod sit sibi species intelligibilis supplet vice obiecti a qua specie intelligibili causat impressionem et actus intelligendi in ipso intellectu. Angelus ergo directe non imprimit aliquid nec facit aliquam impressionem in ipso intellectu. et tamen hoc non obstat cognoscit et videt omnes species intelligibiles ibi existentes. a similitudo ergo directe non facit impressionem in ipsa voluntate. poterit tamen cognoscere ut videtur omnes motus voluntatis existentes in ipsa. Si vero in ratione assignati non consistat vis rationis in hoc quod est imprimere. sed in hoc quod est coniungere ut id dicitur quod cogitatio nostra latet angelum quia habet cogitatio sit ex voluntate coniungente parentem. plerumque que coniunctio latet angelum. sed nec habet sufficit quia ex quo angelus videt speciem existentem in memoria que dicitur parentem et per species generatam in intelligentia que dicitur proles et videt vna esse similitudo alteri videt coniunctionem utriusque. quod tamen ergo hoc dependet ex voluntate tamen motus est quod voluntas hoc vult quod dicitur statim talis cognitio et quod dicitur dicitur species in intelligentia. quia si voluntas se auer-

teret a tali cogitatione statim desineret esse habet species in intelligentia et statim tolleretur vna illa parentis et plerumque. Habebit quod doctores in hac materia dixerunt. uolumus declarare aliquid circa modum intelligendi angelicum. et circa modum intelligendi humanum. ex quo aliquid apparet ueritas que sit. diximus enim supra quod modus intelligendi angelicus est quod per vnam speciem et per vnum conceptum potest multa intelligere. angelus ergo superior videns species angeli inferioris et videns conceptum formatum in intelligentia eius bene scit cui species sit ille conceptus et bene scit qua specie utitur ad intelligendum. ut puta si angelus inferior habeat in se speciem per quam intelligit uolantiam et per quam intelligit aeternitatem et per quam intelligit graditatem et sic de alijs species. videbit angelus superior omnes istas species. et videbit quomodo sit conceptus formatus in intelligentia inferioris angeli. utrum sit sibi species uolantium representati uolantia uel non aliter species. et ex hoc sciet in quadam generalitate de quibus considerat ille inferior angelus ut sciet quod consideret de uolantibus. si ille conceptus sit sibi species uolantium. uel sciet de qua aliter consideret si habet conceptus sit sibi alteri species. sed quia per vnam speciem et per vnum conceptum potest de multis et multipliciter considerare id nescit angelus quod tamen superior de quo specialiter considerat nec aliter considerat de illo: ut dato quod sciat quod consideret de uolantibus. nesciet utrum consideret de uulture uel de aquila. et si dubium est de species non est dubium de particularibus. et quia dato quod sciet angelus superior quod angelus inferior consideret de houe. nesciet tamen utrum consideret de sorte uel de platone: nec sciet aliter consideret de eis quia uelut quod moueant uel quod non moueantur. quia per vnum et eundem conceptum intelligit omnia particularia et intelligit specialiter quodcumque particulare. sicut sibi placet et per vnum et eundem conceptum intelligit affirmatio et negatio. et quia scire in generali est ualde modicum et quasi nihil scire. id est angelus superior dicit nescire cogitationes angelis inferioribus. et quod dicitur est de angelo respectu alterius angelis ueritate habet de angelo respectu hominis. nam homo per vnam et eandem speciem et per vnum et eundem conceptum potest plura intelligere. nam rectum est iudex sui obliquum. per speciem ergo recti intelligit rectum. et per eandem species intelligit obliquum. et quod dicitur est in simplicibus ueritate habet in intellectu compositorum. nam sicut obliquum non intelligit per propriam speciem. sed per speciem recti ita negatio non intelligit per propriam aliquid sed per affirmationem. intellectus ergo hominis in se speciem hominis et speciem albi per has species intelligit affirmationem et negationem. potest enim per illas species intelligere quod homo sit albus. et quod homo non sit albus. Intellectus ergo simplicium si uideat angelus quod facta sit in actu species recti bene videt quod cogitamus de aliquo eorum que possumus intelligere per speciem recti. sed nescit de qua per se et directe nisi hoc sciat aliquid alio modo ut per aliquid sensibile signum quod apparet in corpore. sic etiam et in intellectu componere si uideat has species fieri in actu. uidebit speciem hominis et speciem albi bene videt quod refert hominem ad album sed nescit utrum referat secundum affirmationem uel secundum negationem. ut utrum cogitet hominem esse album. uel utrum cogitet oppositum. sic et si uideat angelus quod in intellectu fiat in actu species per quam intelligit inimicum et species per quam apprehendit fugam. bene sciet quod cogitat de inimico et de fuga. sed nesciet utrum cogitet secundum affirmationem uel secundum negationem quia nesciet utrum cogitet inimicum fugere uel non fugere. nesciet. sed directe et secundum se. poterit tamen hoc scire indirecte et per aliquid signum sensibile quod apparet in corpore. ut puta si uideat angelus uel demon quod homo cogitat de inimico et de fuga et videt quod corpus interi frigidet statim cognoscet quod timet et quod cogitat de fuga affirmatiue. et quod cogitat inimicum fugere. Si autem uidebit quod corpus inter-

De cogni. angelorum

rius calciat statim cognoscat qd audet & qd cogitat de fuga negatiue. i. qd cogitat no fugere. ea ergo que hnt distinctos conceptus & distinctas spes angelus copre hndedo spes coprehndit cogitatioes. sz hoc erit ualde in gnali. qd affirmatio & negatio no hnt distinctas spes. ualde modicu aut scire de cogitatione si nescit utru uelit ppositu uel oppositu. ¶ Aduertendu aut ad maiorē itelligētia dcoz qd triplr possum iuestigare quo per vnu & idē possum itelligere plura. naz ea que sūt in intellectu signa sūt rerū & ut patebit sūt aliq mō signa uolūtaria. sūt signa itelligibilia. & sūt et̄ uia. sūt aliq mō signa uolūtaria qz pro uolūtatis arbitrio est qd per spēm aliquā itelligam ppositu uel oppositu. ut qd per spēm recti itelligam rectu uel obliquu. Signa aut uolūtaria eodē mō se hntia representant sua signata. ut si ad placitu est qd aliqua uox significet hoc uel illud. illa uox eodē mō se hntia repntabit sz placitu loquētis hoc uel illud. Spēs ergo recti eodem mō se hntia fm bñplacitu cogitatis representat rectu uel obliquu. & qz angelus nullā uidet diuersitatē in intellectu qñ cogitat de recto uel de obliquo & qñ cogitat de hoc uel de illo nescit in spālī de quo cogitat. ¶ Scōyia ad hoc idē sumit ex eo qd talia signa sūt intellectualia uel rōnalia. potētie ergo māles sunt ad vnu. sed potētie rōnales sūt ad opposita ut declarari bz in 9. metaphisice. sz qles sūt potētie tales debēt eē pfectioes potētiaz. Sicut q vna & eadē potētia rōnalis est ad opposita. sic vna & eadē spēs itelligibilis siue vn̄ & idē conceptus erit ad opposita. & qz no mutat pceptus nec opz mutari spēs per quā itelligit hoc & oppositu no pot scire angelus utru cogites de pposito uel de opposito. qz no uidet diuersitatē in intellectu qñ cogitas ppositu uel oppositu. ¶ Tertia via sumit ex eo qd hī signa sūt uia no aut sūt sensibilia & particularia. Sic enī videm in sensu respectu intellectus qd que in sensibilibus sūt plurificata in intellectu sūt unita. ut sūt plures potētie scilicet cognitiue siue sūt plures sensus ut per vnu sensu iudicamus particularē de colore per aliū de sapore & sic de alijs sensib. attñ no est nisi vn̄ intellectus siue vna potētia intellectua p quā iudicam utr de oib̄ istis. & sicut se bz in potētia intellectua respectu potētiaz sensitiaz. sic se bz in uocibus particularib̄ & sensibilib̄ respectu eoz que sūt in intellectu. naz no sūt idē nomē nec eadē uox q significat rectu & que significat obliquu est tñ eadē spēs itelligibilis & idē conceptus per quē itelligit hoc uel illud. sz sic ēt in uoce no sūt eadē ppositio affirmatiua & negatiua qz no est eadē ppositio hō est alb̄ & hō no est albus. in intellectu tñ no est diuersitas pnt itelligim affirmationē & negationē. nisi qd per signa sensibilia fiat expressio eoz que sūt in intellectu cogitatioes ipsas in spālī & in pa forma āgels scire no pot. dicim aut nisi fiat expressio p signa sensibilia. qz sic per uoces sensibiles alr exprimūt affirmatio & alr negatio. & alr rectu & alr obliquu. sic & iteri in corpe no solu ad placitu sic faciūt uoces extiores sensibiles. sz ēt nālī per aliqs passioes gnatas in corpe exprimūt affirmatio & negatio sic possum ēxm de fuga. ut qñ cogitam de fuga affirmatiue. ut si uolum fugē tūem & gnāt in nobis frigiditas. si aut cogitam de fuga negatiue & uolum fugere eudem & efficit n̄z cozp̄ iteri calidū. cogitatioes q n̄z in spālī no directe sz idirecte pnt scire de mones uel āgels nobis uolētib̄. ut si uellem eis reuelare per locutiones & per signa ad placitu & pnt scire bñ cogitatioes. & mōrtiēs sciūt nobis iutis ut per si qua nālīa uidet per frigiditatē & caliditatē & p alias

passioes siue p alia signa nālīa orta in corpe qz fm qd de alio & alio. & sz qd alr & alr cogitam alr & alr afficiūt i corpe & appēt iteri i corpe n̄o alia & alia signa p que demōes & āgels ut dixim nobis iutis pnt mltas de n̄z occētis cogitatioib̄ scire. ¶ Clez qd itellectus hoīs no qdclit dicit aliqs qd si p spēm recti possum itelligere rectu & obliquu uel si per idem possumus itelligē affirmationē & negationē. attñ opz qd per uolūtate dētmīnem nos ad hoc uel ad illud. aliq qd affectio erit in uolūtate per quā dētmīnam nos ut itelligam uel hoc uel illud. illa aut affectio ē āgelus uidebit. uidēdo aut hī affectioē cognoscat ad qd dētmīnamus nos ipos utru ad itelligēdu affirmationē uel negationē. uel utru ad itelligēdu rectu uel obliquu. Scēdū qd āgelus ex quo uidet & cogit ipas ipas aīe. opz qd cognoscat ea que sūt in aīa. uidet sz pōs qd spēs itelligibiles qd ēt affectioes. ut sūt quedā res uile no tñ scit dīsticte ad qd afficimur. nec ēt ppe hoc scit cogitatioes n̄z nisi in gnali qd scire est nescire. in spālī aut & in pa forma qd est recte scire nescit cogitatioes n̄z qd sic declaraf. nā sic per eadē spēs possum itelligē rectu & obliquu sic p eadē affectioē realr loquēdo possum affici ad rectu & ad obliquu uolūtatis enī est appetit̄ sequēs intellectu & rōnē. ideo sz ea que uidem i intellectu debem mltas plecturari de hīs que sūt in uolūtate. nā sic in intellectu cū itelligim format aliqs conceptus sic ēt in uolūtate cū uolumus qd sibi aggnat pter uolūtate ipas qd pot uocari affectio. tñ hī affectio ut tetigim sequit modū spēs & pceptus exntiū in intellectu ita qd sic p eadē spēm prone uolūtatis arbitrio possum itelligē hoc & oppm. ita per eadē affectioē realr loquēdo potimus affici ad hoc & ad oppm. oīcem enī qd de absq̄ ulla sui matatioe uult quecūqz uult. creatura aut rōnalis aliquo mō mutat & aliq nouitas est in ea ex eo qd afficit nūc ad hoc nūc ad illud. vñ hī affectioes sūt qdā mōrtiēs & qdā motus siue uolūtatis. sz hī motus sūt i creatura rōnalis magis unitie qd i creatura corpall. creatura enī corpallis p vnu & eudē motū realr no pot moueri soluerias ptes & mltomū in ptes p̄rias. sz creatura rōnalis sic unitiue cognoscat ita unitie afficit. & iō ut dixim sic per vnā & eadē spēm itelligit hoc & oppm. ita realr no est alia & alia affectio per quā affectio afficit ad hoc & ad oppm sz ē solū alia & alia sz relationē & ordinē uolūtatis. Sic qd opz qd in intellectu isozmes pceptus si vlt itelligē. ita opz qd i uolūtate aggnat aliq affectio si debeat aliqd uelle. tñ uolūtatis illa affectio nē in se aggnatā pot referre in hō uel in oppm. Si qd sagitta mota ēt liberi arbitrij & eudē motū realr posset referre in oriētē & occitē. bñ uiderem sensibilt qd sagitta moueret. sz utru ille motus ēt ad oriētē uel ad occitē nescirem nisi sagitta hō nob uollet reuelare. uiderem enī sagittā & uiderem motū sagitte fm qd est res quedā in spālī. sz fm qd est ad hāc uel ad illā pte no uiderem in spālī sz in gnali. scirem enī qd motus ille ēt ad hāc pte uel ad illā. sz ad quā pte ēt dētmīnate nescirem. sic est in pposito uidet āgels ipz i intellectu n̄m & uidet spēs itelligibiles & uidet qd hec spēs itelligibilis efficit in actu. nescit tñ in spālī cogitatioes n̄z. qz p n̄e libertatis arbitrio p vnā & eadē spēm possum diuersa scire. sic & ex pte uolūtatis uidet āgelus ipas uolūtate & uidet ipas affectioē sibi aggnatā. nescit tñ in spālī ad qd afficimur. illud qd qd sic dētmīat p uolūtate qd ex tali dētmīatioe nulla diuersitas appetit in re opz angelū eē ignotū. vñ & color oī qd ordo uolūtatis ē āgelo ignotus qd itelligēdu

est qm sic est ali' r ali' ordo uoluntatis sine alia r alia rto
fm uoluntate q no est ubi alia r alia res. sicut posuim'
exemplu de spe recti uel qz vna r eade spz pot ordina
re uoluntas ut per ea cognoscat rectu uel obliquu istd
alio r alio referre. ut referre spz recti in hoc ul' in il
lud. uel iste ali' r ali' ordo ut per uoluntate ordinare
h' spz ad cognoscendu rectu ul' es' oppo^m est agelo
ignor' qz ex tali alio r alio ordine nlla diuersitas ap
paret in re. r qd dcm est de spe ex pre itellect' uerita
te hz de affectioe ex pre appetu' ca qz r r' ipi' late
rie est qz fm uoluntatis ipi' vna reat' possum' in plu
ra referre. agelus qz uidet ipas nas rez. r uidet diuer
sitates reales exites in h' nas. ubi aut' est multiplici
tas absqz diuersitate reali tale multiplicitate cognosce
excedit nate cognitione ipi' ageli. ex hoc qz appet' qre
dnt' ee nora agelo ea que sut' ex pre itellect' r no ea q
snt' ex pre uoluntatis. no eni hoc est ut supius dicebat
sic qda dicit qz pot' aliqd iprimere in intellectu r no
in uoluntate. nec h' e' qz rez exites in intellectu sint age
lo note r no rez exites in uoluntate qz snt' est hic r ubi
na cogitationes sut' in intellectu. affectiones aut' sut' in
uoluntate r ta cogitationes qz affectiones nre sunt nore
agelo in gnali. no aut' in spali. sz hoc id est qz vna res
no pot' determinari ad plura ut sit agelo ignota nisi fm
rone r ordine uoluntatis. vni qz vna r eade spes refera
tur in hoc r in illud hoc facti uoluntas. snt' r uoluntas
vna r eade affectione reat' in diuersa refert. put est q
micede'tia declaratu. uoluntas qz ea que se tenent ex
pre itellect' ut cogitationes r spes itelligibiles qz etia
ea que se tenet ex pre ipi' uoluntatis ut ipas affectio
nes in diuersa refert r ordnat' absqz eo qz fiat in se di
uersitas alia. r qz in hoc p'stitit late'ia r hoc fact' uolun
tas id ordo uoluntatis di' agelo ee ignor'. id ee dicunt'
ignota ee agelo poti' ea que se tenet ex pre itellect'
qz sic diuersimode referre vna r eade r' r ex hoc fa
cere qz lateat angeluz ta cogitationes qz affectiones pri
net ad uoluntate no ad intellectu. uoluntas eni est illa q
hoc facti no itellect'. ¶ Postq' circa uitar' questiaz
rectitatem dicta doctoz r declarauim' ea p que pot'
pat' ueritas qontis. ad maiore declaratione pposui
uolum' adducere rones onidetes qz deo sut' note nre
cogitationes r affectiones. ipse eni est scrutas corda. i.
cogitationes r pbas renes. i. affectiones. agelo aut' nec
cogitationes nec affectiones nre sut' note nisi ut dixim'
in gnali sz que modu scire est magis nescire qz scire.
possum' aut' qru ad pns spectat dare quoz d'ias int'
deuz r agelu ex qb' sument' quoz rones ad ppo^m.
¶ P'ia d'ia e qz de' cogscit' idetmiata sic detmiata
ea eni q no sut' detmiata in re sut' detmiata in cogni
tioe diua ut si no e detmiatu in re qz cras erit nauale
bellu uel qz no erit. detmiatu est tn in cogntioe di
uina qui scit detmiate si cras nauale bellu erit ul' no
erit. in agelo aut' no sic. na idetmiata in re ideter
miata sut' ee in cogntioe agelica loquedo de sua co
gnitioe nali. ¶ S'cda d'ia est qz de' mouet uoluntate
nraz. na cu ipse sit motor oino pm'. opz oes mot' taz
cozpoz qz a'ioz reduc' in ipz. sz agelus no est qz dre
cte mouet uoluntate nraz nisi forte allidendo r plus
dedo sic vn' ho mouere posset magis ta agelo qz ho
qz magis in eo uiget solertia r p'p'cacia intellectus.
¶ Tertia d'ia est qz de' illabit aie r e' itim' ipi' aie
imo magis est itim' aie qz aia sibi. agelus aut' no pot'
illabi aie. qz aia no e quata qz possit ee itra ptes qua
ritatias. Si aliqd qz ee in ipsa aia ee' in ipsa eentia
ei'. qd aut' est in eentia alicui' uel est pfectio eentie si
cut sut' petas qz p'ficiat eentia. uel est pseruatiu' eem

ne. cu qz agelus no possit ee pfectio eentie aie. si effect
angelus in eentia ei' ee' pseruatiu' eentie. eentia er
go aie depedet ab agelo: imo ex hoc sequeret qz ipse
agelus creasset aiaz qz ad eu' spectat pseruare eentia
aie qui per creatione ea p'dixit in ee. De' qz magis est
scim' ipi' eentie aie qz aia sibi. qz magis fac' ad pserua
tionem ipi' eentie qz ipsa eentia faciat ad pseruationez
ipi'. ee eni ipi' aie magis depedet a deo qz ab eentia
pa. ee eni spualiu in aliq' est ee per opatione. na hoc
mo spualia sut' allcubi. qz sibi opant. De' eni est in eem
tia aie r in eentia cuiuslibet rei pseruado oez h' eem
tia in ee. agelus aut' pot' ee itra quantitate res sz no. pe
di ee i eentia. id in reb' quantitate cor'ctio agelo ee no
pot'. ¶ Quarta d'ia ex pfectioe cogntiois e. qz de'
pfecta cogntioe hz de reb' agelo no ita pfecta. Ex
h'is aut' quoz d'ias sument' ad ppo^m quoz uie sine
quoz rones. ¶ P'ia uia talis. na si de' cogntioe de
termiate que no sut' determinata in re quoz no distin
guis hz r' put cogitam' de recto uel de obliq'. hoc qz
no est detmiatu in re est detmiatu in cogntioe diua
qz detmiate cogntioe de' de quo cogitam' r qlit' co
gitam'. agelus uo qz idetmiata no cogntioe det
miata. id cogntioes nras detmiate scire no pot'.
sz dices qz hec no sut' idetmiata. na r si per eade spz
possum' cogitare de recto r obliq' tn nisi nos detmi
nem' per uoluntate qd cogitare uelim' nisi cogitabi
mus. qz si cogitam' aliqd ia per uoluntate detmiata
uim' nos ipos ad detmiandū illd. ad qd r'ndebim'
qz qru ad cogntioe no refert r' ee idetmiata. ul'
detmiata ee ignota. qui qz no cogntioe idetmiata
ta no cogntioe detmiata. si sit ee detmiatio igno
ta. na detmiata qz detmiatio est ignota intellectul
sic se hnt' ad intellectu ac si eent idetmiata. qru cu qz
qz cogntioes nre sint detmiate fm uoluntate refe
ret' r ordinat'. tn qz iste ordo r ita relatio uoluntatis
est agelo ignota eo qz ex tali ordine r relatioe no seq
tur aliq' diuersitas in re: id cogntioes nre qz no sunt
detmiate per detmiatione nota intellectul' age
lico: id coparant ad h' intellectu ac si eent idetmiata
te. r qz agelus idetmiata no cogntioe detmiata
te opz cogntioes r affectiones nras latere ageli. sed
dato qz per oem modu cogntioes r affectiones nre
in se eent idetmiate hoc no obstare detmiate
eent in cogntioe diua qz oia que sut' fm se idetmiata
ta detmiate cogntioe. possum' tn si uolum' alit'
soluere hac difficultate. na cu di' qz agelus cogntioe
detmiata r cogntioes nre cu actu ia cogntiois
snt' detmiate qz note sut' agelo. dicit qz no oia qcu
qz mo detmiata sut' nota agelo. na r futura p'igē
tia sut' detmiata in cogntioe diua. no tn sut' agelo
nota. ea qz que sic sut' detmiata qd per eoz detmi
natione appet diuersitas in ipsa re sut' nota agelo. que
aut' sut' alit' detmiata no sut' ei nota sz ignota. r qz
qd per spem recti detmiatem nos per uoluntate ad
cogntia diu de recto ul' de obliq'. talis detmiatio nullu
diuersitate fac' i re. qz eodem mo se hnt' spe i intellectu.
pot' uoluntas detmiare se ad uolendū per intellectu
r per h' spem itelligibile cogitare de hoc uel de illo
sic r per vna r eade affectione reat' pot' affici ad h'
r ad illd. qz sic est talia no sut' nota agelo. sz ut dicitur
est de' ipsa idetmiata detmiate cogntioe. id talia
no pnt' latere deū. ¶ S'cda uia sic p'z. na ut dicitur est
de' mouet ipiaz uoluntate ita qz qdqd mortis est sibi
r qdqd actiois totu e a deo. r qdqd defectu r obliq
tis totu a nobis. cu qz de' agit per intellectu qz nre
intellectualis no pot' ignorare que fac'. id oium qz est

De cogni. angel.

actoz opz qd sit z cognitor. si qd ipam uoluntate mouet ad oēs suos mot. opz qd oēs hī motus cognoscat. z sicut cognoscit oēs mot. ita opz qd cognoscat oēs defect. circa hī mot. ut si de. mouet ad aliqd z facit i petū in aia nra videt utrū sequimur hī ipetū z qūlī seqmur. z videt utrū deficiam. z qūlī deficiam. ita qd oia nuda z apta sūt oculis suis. ita ē z aia nra nō pōt ignorare cogitationes suas qd ipamet p intellectū dīrigētes z per uolūtate exequētē determinat se ad cogitādus hoc uel illd: ideo ipamet aia nō pōt ignorare qd cogitat. hī qd determinatiōis aliqūlī est cā intellect. qd ostēdit que p suā spēz cogiscē possum. ipa tñ uolūtas est cā pncipalior. qd ipa exequit z ad eā spectat ut fz suū iperū determinate fiat hoc uel illud. igit qd angelus ipaz uolūtate nraz nō mouet nō poterit cognoscere mot. et nisi ex hī motib. appeat in re ipa diuersitas nos aut qd nō oluerificata re fm suū ipsū uolūtatis possum. ferri in hoc ut in illd nesciet determinate angelus in quo feramur. **Tertia via ad hoc idē sumit ex eo qd de. est itim. aie z nō āgelus.** Si qd de. est in ipa aia z est itim. aie. nihil in ipa si videt cogitationes z ea que sūt in aia. āgelus vō qd nō est itim. aie nec est in aia. iō nō videt cogitationes z affectiōes que sūt in ipa. hūc aut vitari vident in tri uerba apli. i. ad cor. 2. ubi vult qd nulls scit que sūt in hoie nisi spūs hois qd est in ipso. qd ex hoc qd spūs hois est in hoie scit ea que sūt in hoie. nō qd ex hoc excludit deus imo pcludit qd ipse sciat ea que sūt in hoie z que sunt in spū hois. qd ipse ē in hoie z est in spū hois magis ē qd ipse spūs hois. s. sic dicitur ualde supicialr perāsimus ut dicamus qd de. videt oia nra. qd est intm. nobis. fm hoc qd nō videbit angelus nisi cui est intm. qd videm. eē flm. cognoscit enī āgelus ipaz eēntiaz aie z tñ nō est eēntie intm. v. qd qd pari rōne possit cognoscē ipas cogitationes nras s. nō sit nris cogitatioib. itim. ppter qd sciēdū qd nulls cognoscit nisi determinate ut in re uel in se. Quicūq. qd cognoscit aliq. determinate uel hoc est. qd in ipa re apparet eoz determinatio ut qd ipse cognoscēs per intellectū z uolūtate cā illi. determinatiōis. qd qd tot. ordo tps determinat. est in p uisioe oia z de. per suū intellectū z uolūtate uolēdo uel pmittēdo in seipso pordinauit totū ordinē z decursū tps ptingētia futura que fiet in hī decursu tps s. nō sit determinata in deo tanq. in cā statuēte z determinate hī tps decursū. Si qd aliq. determinate cognoscunt uel hoc est qd in re ipa apparet talis determinatiōis cā. cogitationes qd nre nō sūt determinate in re qd in re ipa apparet hī determinatio. Si qd aliq. cognoscat cogitationes determinate. opz qd ipse sit cā determinatiōis eaz z ad hoc uadit hec rō tertia. nā de. ex nō itim. aie nre est cā determinatiōis oīuz cogitationū nraz. Aduertēdū tñ qd duplex est cā efficiēs z pseruās. put qd de. mouet uolūtate nraz est cā efficiēs oīuz motū uolūtatis z ē oīuz cogitationū. sed put est itim. aie est cā cōseruās oēs tales mot. qd qd de. mouet uolūtate nram z efficit in nobis oēs mot. uolūtatis nre opz qd sciat oēs hī mot. z qd cognoscat oēs affectiōes z cogitationes nras. z hūc ueritati iniebat rō scda. qd vō est itim. aie nre. opz qd si cur pseruat ipaz eēntia aie qd est eēntie itim. sic pseruet oēs affectiōes z cogitationes z oēs mot. animi qd est oib. talib. motib. itim. Si qd ut dicitur est de. agit per intellectū qd est intellectualis nāe ipole est nec qd aliqd faciat nec qd aliqd factū pseruet in eē nisi cognoscat tā ea que fac. qd facta que pseruat in eē. qd oēs motus nri animi cognoscit qd oēs tales mot. facit cū mo

neat ipaz uolūtate nram ad oēs suos motus z etiaz oēs tales mot. cognoscit. qd est intm. nobis ut dicit hec rō tertia ppter qd oēs tales mot. cōseruat in eē iō eos ignorare nō pōt. **Aduertēdū tamē qd de. est cā efficiēs z cōseruās oēs mot. animi nri siue oēs motus uoluntatis nre. z oēs cogitationes nras. put talia hnt rōne entis. sed put ab entitate deficiūt z p ut habēt rōnez pcti. deus pprie talia nō facit nec cōseruat attri cognoscit ea. qd qui pfecte cognoscit i aliquo gñe qdqd est ibi entitatis opz qd cognoscat qdqd est ibi defect.** **Quarta via ad hoc idē sumit ex pfectiōe cogitatiois oluine.** Si enī angelus pfecte cognoscēt uolūtate nraz cognosceret ēt oēs mot. nros siue uolūtatis nre. s. nō solū uolūtate nram s. ēt nec pprias virtutes āgeli pfecte cognoscūt ut dicit dō. 6. ca. celestis hierarchie. angeli enī nō pfecte cōprehendūt suū intellectū siue suā virtutē intellectuā. nec etiā pfecte cōprehendūt suas spēz intelligibiles. qd si pfecte cōprehenderēt suas spēz intelligibiles cognosceret futura cōtingētia. Taz spēz intelligibiles in angelis z ea que sunt presentia z que sūt iā determinata in re representat actu. duz tamē uelit se angelus cōuertēre actu sup hī spēz. sed futura ptingētia z ea que sūt indeterminata nō representat actu. sed in potentia. qd tūc enī angelus se actu conuertit super aliquā speciem intelligibilem illa que sunt determinata z que sunt contingētia futura nō representabit ei actu sed potentia. igit angelus nō pfecte cōprehendit suā virtutē intellectuā nec suas species intelligibiles. qd si pfecte cōprehenderet hī species cognosceret omnia que representat posset ille species. z ita ut dictum est cognosceret futura contingētia. qd in mētibus angelorum z si nō actu representant futura cōtingētia. possunt tamē ea representare. Sicut enī futura contingētia sunt in potentia in suis causis z sūt in potentia ut fiāt presentia. ita sūt in potentia ut represententur per species in mētibus angelorum. qui enim omnino pfecte cognosceret oēs effectus quos actu efficeret aliquā herbā aliqūlī bñ cognosceret effect. quos actu efficeret. s. ēt z quos posset facere z quos eēt futura illa herbā. sic z si āgeli pfecte cognosceret suas spēz intelligibiles cognosceret qdqd representat posset hī spēz. sic z in pposito. si angelus pfecte cognosceret uolūtate nraz etiā anteq. fieret z anteq. pgrederent in eē cognosceret oēs motus uolūtatis nre. sed sic pfecta cognitionē de aliq. re nec ēt de se ipsis angeli habere nō possūt. iō ut diximus fm dō. nysii etiā pprias virtutes ignorare dicuntur. Solus enī de. hanc perfectissimam cognitionē hēt de oib. reb. ut sic cognoscat nisi etiā cognoscat oia que pnt cāri ex eis anteq. fiāt. De. ergo qui cognoscit ea que fm re sunt indeterminata ut dicebat rō pma. z qd cāt oēs mot. uolūtatis nre qd uolūtatez nram mouet ad oēs suos motus ut dicebat ratio scda. z etiam qd est intm. omnibus motib. nostris. z qd omnes tales motus cōseruat in esse. ut dicebat ratio tertia. z qd pfecte cognoscit uoluntatem nostram. qd videt quicquid ex ea pōt. pgređi etiā anteq. pgređiant in esse ut dicebat ratio quarta. ideo deus cognoscit oēs affectiones nostras z omnes cogitationes siue omnes motus anime nostre. Angelus vō qd in oib. quatuor hys deficiat affectiones z cogitationes nostras in specialī z fm se z in propria forma naturali cognitione scire non potest.

Ad primum dicenduz qd quicquid potest v. tus inferior potest z superior

duz tamē illud sit p proportionatū superiorē: ut parvus ignis existēs in frācia calefaceret homines in frācia existētēz: quem nō calefaceret maximus ignis existēs in itālia. 7 habēs lippos oculos si existat in aliqua domo 7 existat, ppinquus videbit ea que sunt in illa domo que nō videbit ille qui est extra domū. 7 qui est lō gūmquus etiam si hēat oculos valde claros, qđ ideo contingit qđ ppinquus ignis habet, pportione 7 ordīnem ad calefaciēdum sibi ppinq: que ad calefaciēdū nō habēt pportione 7 ordīnem ignis remotus quātum cūq; magn. sicut ē oculus ppinquus hēt pportionez 7 ordīnem ad vidēdū que sibi pntant que ituri nō pōt oculus remotus quātūcūq; clar. eodē ē mō 7 in ppo sito spūs hoīs hēt pportione 7 ordīnem ad cognoscēdū ea que sūt in hoīe ad cognoscēdū cogitationes pprietas eo qđ est cā talitū cogitationū: 7 eo qđ seipm mouet ad talia cogitādū: qđ cogitationes angelus videre nō pōt: qđ nō sunt sibi pportionate: qđ tales cogitationes nec sūt distincte determinate in re: nec sunt cāte a spū angelico: sicut sūt cāte a spū humano. ¶ Ad 2^m dīcēdū qđ nec ea que se tenēt ex pte itellus siue ex pte rōnis sūt nota angelo in spālī: nec ēt que se tenēt ex pte uolūtatis: qđ nec cognoscit angelus in spālī cogitationes nras que se tenēt ex pte itellus: nec cognoscit in spālī ipsas affectiones que se tenēt ex pte uolūtatis. nō tñ ipsa uolūtas ē magis cā latētē qđ itellus. qđ tō latēt angelū cogitationes nre 7 affectiones nre. qđ qđ fm rē est multiplex 7 ideterminatū determinat per libērū arbitriū uolūtatis. 7 qđ illa determinatio est angelo ignota: tō latēt eū cogitationes 7 affectiones nre. vñ aut in sit uolūtatis libertas nō est pntis speculatio. dato tñ qđ ex rōne sibi sit libertas erit in rōne tanqđ in radice 7 tanqđ in cā. erit aut in uolūtate tanqđ in pō sbro. uolūtas est ergo que est libera: 7 que mouet oēs potētias ad suos act: 7 que determinat tā p prias actiōes qđ aliarū potētiarū. iō ipsa uolūtas erit cā latētē. Ad formā aut arguēdi cū dī qđ motus rōnis sunt cognitū ab angelo. dīcī dī qđ motus rōnis ut rōnis sunt cognitū ab angelo sed nō motus rōnis ut subiacet uolūtati. uidet enī angelus oēs spēs que sunt in rōne siue in itellū: 7 uidet que spēs sint in actu 7 p quā spectē actu cogitam. uerū qđ per vnā 7 eadē spēm possumus nos determinare ad cogitandū hoc uel illud. iō ignotū est angelo qđ cogitam. talia ergo que sūt in rōne. put subiacēt mero impio uolūtatis absq; eo qđ faciāt diuersitatē in re angelo nō sūt nota. falsum est ergo simplr loquēdo qđ angelus cognoscat motus rōnis nre ut argumētū supponebat. ¶ Ad 3^m dīcēdū qđ alī qui motus aie icipiāt ab aīa 7 pcedāt ad exteriora sic sūt motus uolūtatis. uel qđ alī icipiāt ab exterioribus reb: 7 tēdāt in aīam. siue ad interiora. uel facit qđ angelū lateāt uel nō lateāt cogitationes 7 affectiones nre iō argumētū pcedit ex eis que sūt per accīō. sed qđ ēt vnū 7 idē in re nō diuersificatū p mero impio uolūtatis possumus diuersa cogitare uel ad diuersa affici hoc est qđ facit angelū late cogitationes nras. uel possumus dīcē ut dīcēt qđ argumētū supponit falsū. uidelicet qđ angelo sūt simplr notū motus rōnis. ostēsum est enī per hita qđ motus rōnis 7 uolūtatis qđ dī faciūt diuersitatē in re sūt notū angelo. qñ aut absq; diuersitate re alī fm merū impīū uolūtatis pnt determinari in hoc 7 in illud nō sūt notū angelo fm nālē cognitionē eius. ¶ Ad 4^m dīcēdū qđ angelus cognoscit ipsam uolūtate ut est quedā res in se. 7 ipsam ēt affectionē ut est quedā res 7 quedā pfectio siue qđā actus uolūtatis cognoscit angelus sed nō cognoscit uolūtate ipsam quā

tū ad oīa in qua pōt ferri: nec ēt cogitātē ipsaz affectio nē determinate qđ tū ad ea ad que referi. 7 hoc mō de affectioē 7 de cogitatioē loquimur. nō enī loquimur de cogitatioē s; qđ ipsa spēs itelligibilis per quā actu cogitam⁹ possit dīcī cogitatio. sed loquimur de cogitatione. put est qđā motus aie ad cognoscēdū alīqd p hī spēs. 7 qđ per vnā 7 eadē spēm possumus diuersa cognoscē p vnā 7 eadē spēs poterim⁹ diuersa cogitare: 7 poterim⁹ in nobis ēē diuersi tales motus. spēs qđ ipsa est actualior qđ itellus 7 talē spēs bñ cognoscit angelus. sed hī motus nō est pē actualior nec hēt esse magis actuale: qđ nō hēt ēē magis distinctū. nā tales motus nō distinguuntur nisi fm relationē aie: nō aut s; rē. qđ ut ostēsum est pnt ēē plures tales motus. 7 possum⁹ in plura ferri per vnā 7 idē siue per vnā 7 eadē spēm. 7 qđ dīctus est de hīs que se tenēt ex pte itellus uolūtatis hēt in hīs que se tenēt ex pte uolūtatis. nā sicut in itellū cū actu itelligimus sit in nobis alīq; spēs itelligibilis in actu per quā possum⁹ plura cogitare 7 in plura ferri: sic cū actu uolūtatis in ipsa uolūtate alīqd sit qđ nescim⁹ noiare. sed uocam⁹ illud affectionē 7 per illud qđ sit in uolūtate sit vnū 7 idē exis possum⁹ in diuersa affici: uel possumus in diuersa per affectū moueri 7 sic hīc loquimur de affectione. put est qđā motus aie. hī aut motus nō hēt magis ēē actuale nec magis ēē distinctū qđ ipsa potētia siue qđ ipsa uolūtas hēt ēē distinctū reals ab alijs potētīs. sed iter hī motus nō est distinctio fm rez sed fm ordīnem uolūtatis. uidet qđ in angelis ipsam rez aggrātā in uolūtate. sed ad qđ moueremur 7 ad qđ afficiur per illā rē nescit qđ ideterminatū est sibi. ¶ Ad 5^m dīcēdū qđ in hīs que sūt in aīa est oare simplr fm rē 7 multiplex fm relationē: ut per vnū 7 idē utputa per vnā 7 eadē spēs. ut dīctū est possumus in diuersa ferri 7 diuersa cogitare pp qđ est ibi simplr 7 multiplex. Uel possum⁹ dīcē qđ qlibet talis motus fm se est simplr cū ples hī motus 7 plures hī intētiōes vnū tur in vna 7 eadē re: qđ per vnā 7 eadē rē possumus plura intēdē 7 in plura moueri. Ad formā qđ arguēdi cū dī qđ simplr se totū offert. dīcī dī qđ hī motus uel hī intētiōes si uult angelus scire cogitationes nostras nō se offerūt intellectui angelico: ut fm se sunt simplices: sed ut habēt esse multipliciter in vna 7 eadem re: qđ ipse angelus nō uidet istos motus fm se. sed uidet ipsam rem utputa ipsam spēm itelligibilez ex qua pnt oriri multi tales motus. uel possumus dīcere qđ simplr 7 si offert se totū nō offert se totaliter. s; la ergo species itelligibilis tota se offert intellectui angelico. sed nō offert se omnino totalr qđ possit angelus cognoscere distincte 7 determinate motus 7 intētiōes que oriunt in nobis per huiusmodi species. ¶ Ad 6^m dīcēdum qđ substantia aie est nobis ignota: qđ potētia: eo qđ nos sumus male nati ad scīzduz ta men fm rei ueritatē cum potētia sit accidēs substantia est notior qđ etiam actus. qđ ut dīcī in 7. metaphisice. substantia est prior accidēte dīffinitione 7 cognitione. in angelo ergo cuius cognitio nō est a posteriori argumētuz nō est ad propositū sed ad oppositū. uel possumus dīcere qđ in pposito oīa alia sunt per accidēs esse distinctū 7 determinatuz fm rē 7 esse indīstīctū 7 indeterminatū sunt per se. per se enī est qđ dīstīctā 7 determinatā fm rē angelus cognoscit: 7 per se est qđ indīstīctā 7 indeterminatā fm rem. dīstīctā autēz 7 determinatā solū fm ordīnem uolūtatis angelus ignorat. 7 qđ suba aie fm rē est dīstīctā 7 determinatā ab illis subijs. cogitationes aut ut hīc de cogitationibus loquimur sunt dīstīctē 7 determinatē solū s; ordīnem

De cogni. angelorū

nolūtatis. Ideo angelus subam aie z et potentias que sunt distincte fm se nouit. cogitationes aut que sūt distincte solū fm ordinē uolūtatis nescit. ¶ Ad 7^m dicēdū qd eē spūale z corpale per accūs sunt ad ppositū. eē aut distinctū fm rem uel indistinctū sunt per se accūs ergo corpalia nouit angelus qz sunt distincta fz rē. cogitationes aut nras nō nouit. qz ut decauim⁹ nō sunt distincte fm rē sed fm ordinē uolūtatis. ¶ Ad 8^m dicēdū qd cognito sbo uel cognito sūdāmēto cogit scit ea que sunt in illo sbo uel in illo fundamēto dum tñ sint ibi distincta realr. sed si sunt ibi fm rē distincta cuiusmodi sūt cogitationes z affectiones nre tanta nō opz angelū cognoscere. ¶ Ad 9^m dicēdū qd angelus est quoddā speculū z relucēt in eo oia que sunt in aia nra loquēdo de hīs que sūt ibi distincta realr. que autē sunt realiter indistincta cuiusmodi sunt cogitationes nre indistincte se offerūt intellectui angelico: nec pōt angelus illa distincte cognoscere. ¶ Ad 10^m dicēdū qd idē est eē indeterminatū ut supra dixim⁹ z eē ignota determinationē. cogitationes ergo nre determinatae sunt fm relationē aie z fm ordinē uolūtatis. tamē hī determinatio later angelū. vñ nō est simile de futuris cōtingētibus qñ determinant z sūt pñtia. qz hī determinatio est nota angelo. sed determinatio cogitationū nrarū est sibi ignota. ¶ Ad 11^m dicēdū qd angeli dati sunt ad custodiā aiarū: nec opz qd ipsi sciat intentiones cordis: sed sufficit qd uideāt nra opa z qd ipsi defendāt nos ne demones nos decipiat uel nos opprimat: z qd nobis bonū psuadeāt. ¶ Ad ultimū dicēdū qd nō ita se pōt occultare angelus inferiori superiori sicut ecouerfo. qz angelus superior ita se pōt occultare inferiori qd nec in gñali nec in spālī sciet aliqd de cogitationibus suis. Sed qz superiores angeli intelligūt per uiores cōceptus quos inferiores nō capiūt. inferiores ergo angeli nec ipsas res nec ipz ordinē uolūtatis cōprehēdūt in superiorib⁹. sed angeli superiores cōprehēdūt ipsas res z ipsas spēs intelligibiles z ipsos cōceptus. in inferiorib⁹ angelis ordinē uolūtatis non cōprehēdūt in eis. z qz per vnā z eādē spēm pōt angelus quātūcūqz inferior multa intelligere sic angelus superior cogitationes inferioris in generali: sed non in speciali.

Dodecimo querit utruz angeli loquant z aliter. z uidet qd non loquant: qz data est nobis locutio ad manifestanda uolūtatis iudicia. sed cū oia talia sūt spūalia angelus cognoscit ea. nō ergo opz qd vn⁹ loquat alteri. qz quilibet cognoscit in alio oia que hī sunt. ¶ Itē. si vnus angelus loqueret alteri reduceret ipm de potētia in actu. qz manifestaret ei qd pū agerabat: ergo ageret in ipm. sed spūalia ubi agūt ibi sunt. Si ergo vnus angelus ageret in aliū eēt vnus angelus in alio z illaberet ei qd est incōueniēs. ¶ Itē. locutio fit fm ordinē uolūtatis ut pur iuxta impū uolūtatis vnus alteri reuelat cogitationes suas. sed ordo uolūtatis est angelis ignot⁹. ergo per hī ordinem nō poterit eis aliqd fieri notū. nō ergo vnus loquit aliq: nec per locutionē aliqd vn⁹ patefaciet aliq. ¶ Itē. ubi nihil est occultū ibi nulla locutio: sed in angelis nihil est occultū: ergo zc. pbatio assūpte. qñ itima sūt nota oia sunt nota sed iter cetera ipsa sba est magis intima rel. cū ergo ipsa sba angeloz sit nota qz vnus angelus uidet eētia alterius. oia ergo erūt ibi nota. ¶ Itē. si vnus angelus loqueret ergo eēt ibi aliqd notū z aliqd ignotū: ita qd per magis notū cognosceret min⁹ notū. sed hī magis notū nō pōt esse fm qd sensibile

qz sensibilia sunt minus nota: nec quid intelligibile qz uel eēt sba uel accūs tale. nō sba: qz ex quo substantia est ignota z sba z etiā ea que sunt in sba. non ergo opz qd hoc modo vnus loquat aliq: sed nāli cognitione quilibet oia cognoscet in alio. nec ēt hī magis notū per qd fit locutio pōt eē accūs tale. qz accūs non est magis notū imo minus. cū min⁹ beat de quidditate. ¶ Itē. si vnus angelus loqueret aliq uel hoc esset per mediū uel sine mediū. nō per mediū: qz hī mediū uel eēt corporale uel spūale. nō corporale: qz tūc angelus nō posset loqui sine corpe. nec spūale: qz illō spūale uel eēt quid intrinsecū uel quid extrinsecū. si qd extrinsecū ergo iā nō eēt spūale sed corpale. Si autē eēt quid intrinsecū ut qd vnus angelus loqueret aliq per aliqd spūale intrinsecū. qz spūalia que sunt in vno angelo eodē modo comparant ut dicebat ad oēs alios angelos. ergo fm hūc modū nō posset vnus angelus loqui alicui aliq nisi loqueret oibus. qd uidet inconueniēs. qd si dicat qd vnus angelus loquit alteri sine mediū: ergo illabit ei qd est etiā incōueniēs. ¶ Itē. loquit est manifestare cōceptus suos. si ergo vnus angelus loquit alteri ergo manifestat ei cōceptū suū. ille ergo cōceptus quē vnus angelus loquendo manifestat alteri uel est per se notus alteri angelo uel non. si est ei notus fm se ergo nō opz qd per locutionē manifestet ei. si autē nō est ei notus fm se manifestabit ergo ei per aliū cōceptū. sed nō est dare cām quare ille alius cōceptus sit magis notus alteri angelo qd pū. nullo ergo mō in angelis poterit eē locutio. ¶ Itē. si vn⁹ angelus loqueret aliq hoc eēt per aliqd signū: sed magister. 4. Iniarū distinctione pma diffiniēs signū ait qd signū est qd pter sensibile spēm aliqd aliō ingerit. nō est ergo sine sensibili spē. sed sensibiles spēs nō sunt in angelo ergo zc. ¶ Itē. que sunt in angelis sunt magis nota qd que sunt in nālīb⁹ qz sunt magis actualia. s3 angeli cognoscūt oia que sunt in nālīb⁹. ergo vnus angelus cognoscet oia que sunt in alio angelo. nō ergo opz qd vnus loquat alteri. ¶ Itē. que hnt pñtia ordinē vnū nō depēdet ab alio. sed intellectus z uolūtas hnt pñtia ordinē: qz in intelligēdo est mor⁹ rerū ad aiām. in uolēdo aie ad res. vnū ergo nō depēdet ex alio. ergo ex ordine ipsius uolūtatis nō poterit angelus manifestare ea que sunt in intellectu. ¶ Itē. si angelus superior loqueret inferiori formaret pñtarios spēs uel pcept⁹. s3 angelus per cōceptus quos formaret intelligit. ergo angelus superior intelligeret sicut inferior qd est incōueniens. ergo superior nō loquit inferiori z per pñtis nec inferior loquit superiori. qz qd nō pōt superior in inferiorem: multo magis nō poterit inferior in superiorē. ¶ Itē. loqui est formare uerbū: vñ ergo qd format angelus i loquēdo nō erit sensibile sed intelligibile. sed formare uerbū intelligibile est intelligē. ergo loq in angelis est idē qd eoz intelligē: qd falsū est: qz ut aliq hoc pcedant. ¶ In pñtia est qd dicitur. 6. qd duo seraphin clamāt alter ad alterū: s3 clamare est qd dā loq. qz zc. ¶ Itē. qd pōt vñ inferior multo magis z superior: sed hō qui est inferior fm uirtutē qd angelus pōt alteri hōi loq: qz multo magis z angelus.

Rideo dicēdū qd angelus pōt loq z aliq loq tur hōi z loquit alteri angelo z loquit sibi z loquit deo. z ista se hnt quodāmodo ordinate. nā oibus modis qbus angelus loquit hominī pōt loqui alteri angelo: sed aliquo mō uel etiā aliqbus modis loquit vn⁹ angelus alteri qd⁹ modis nō pōt loq. Rursus aliquo mō angelus loquit sibi quō nō pōt loqui alteri angelo. z ulterius ipi deo loquit oibus mō